

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

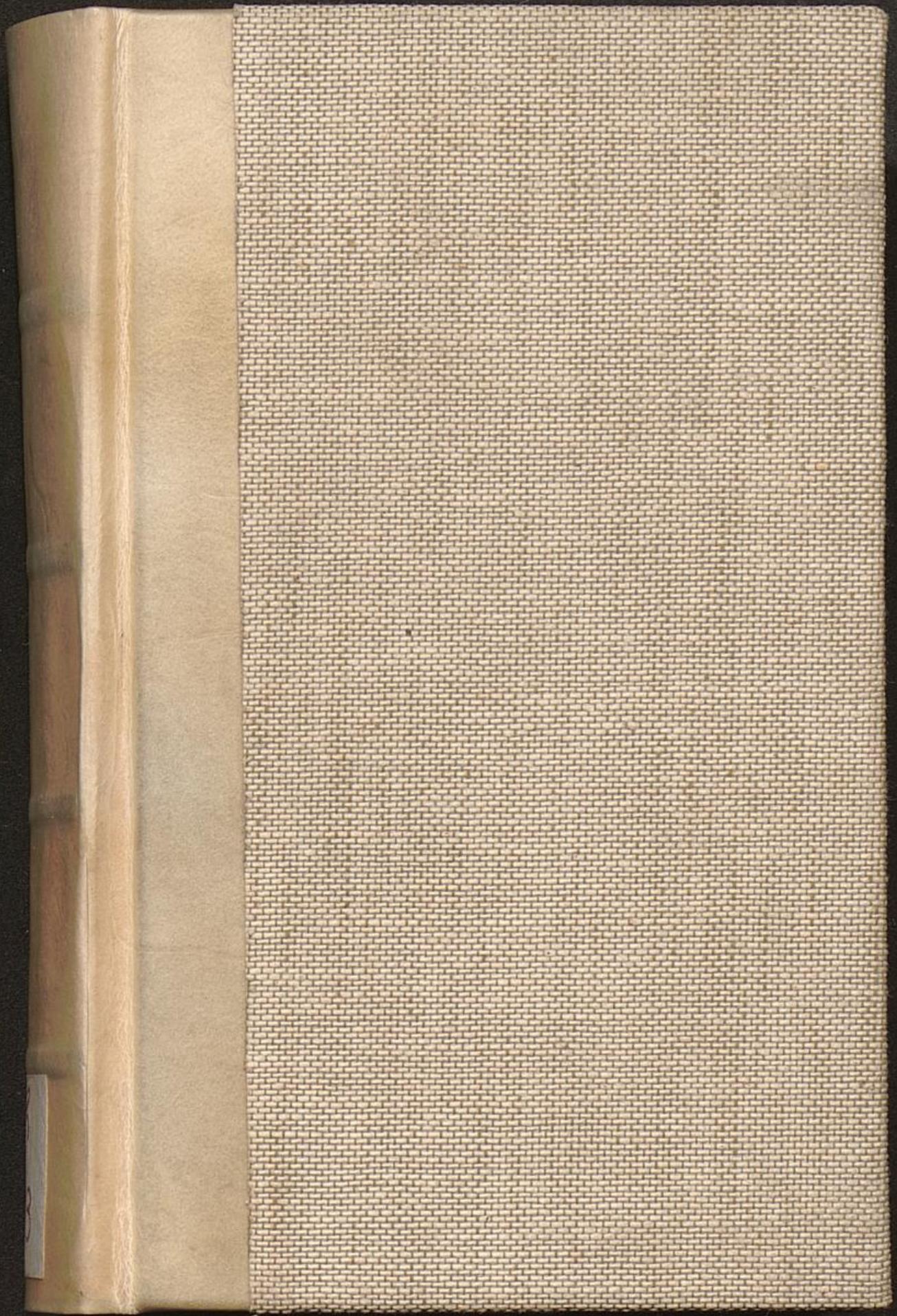
Imagines Mortis

Corrozet, Gilles

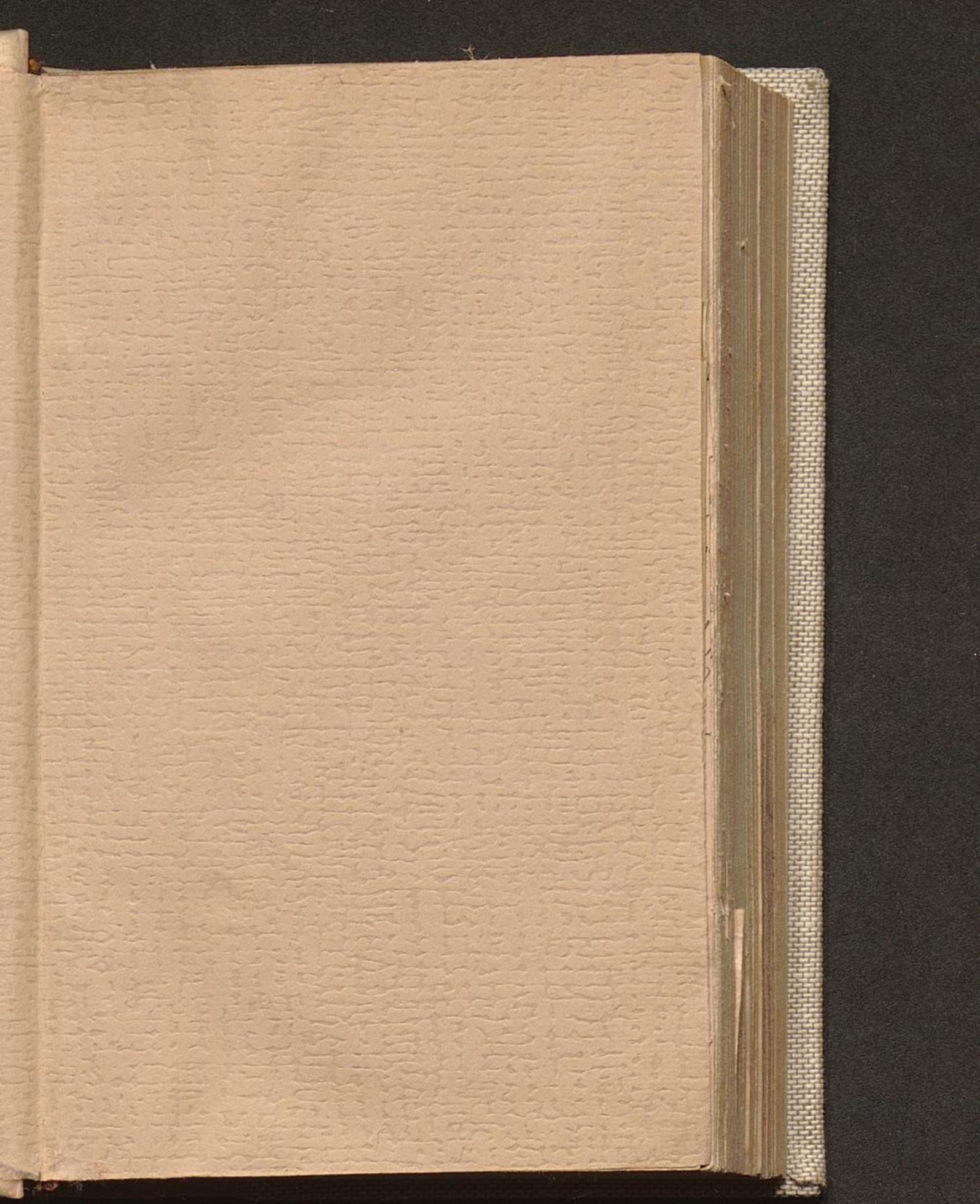
Coloniae, 1557

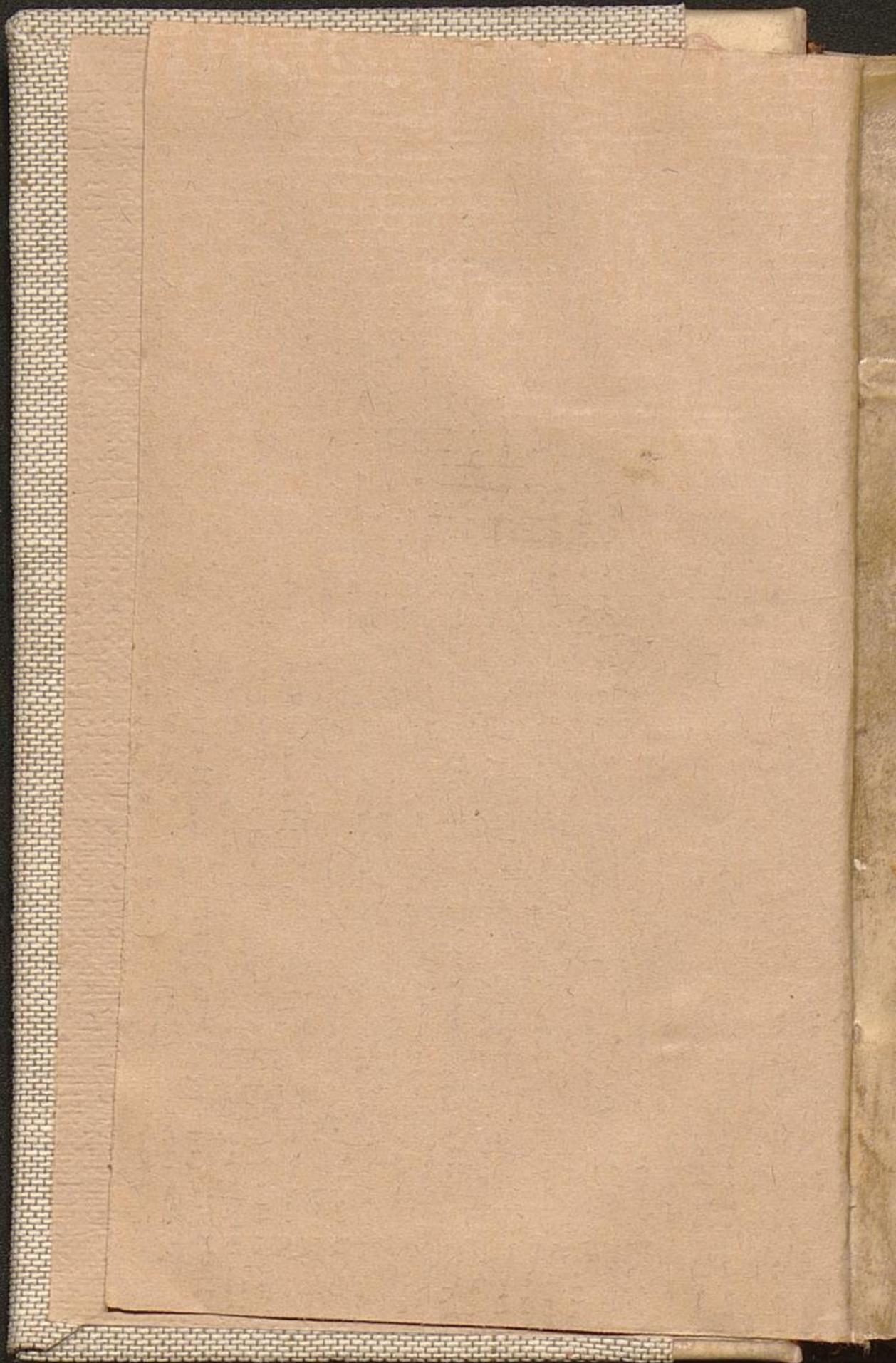
VD16 C 5284

urn:nbn:de:hbz:466:1-34296

Th. 6003.

F. III
6

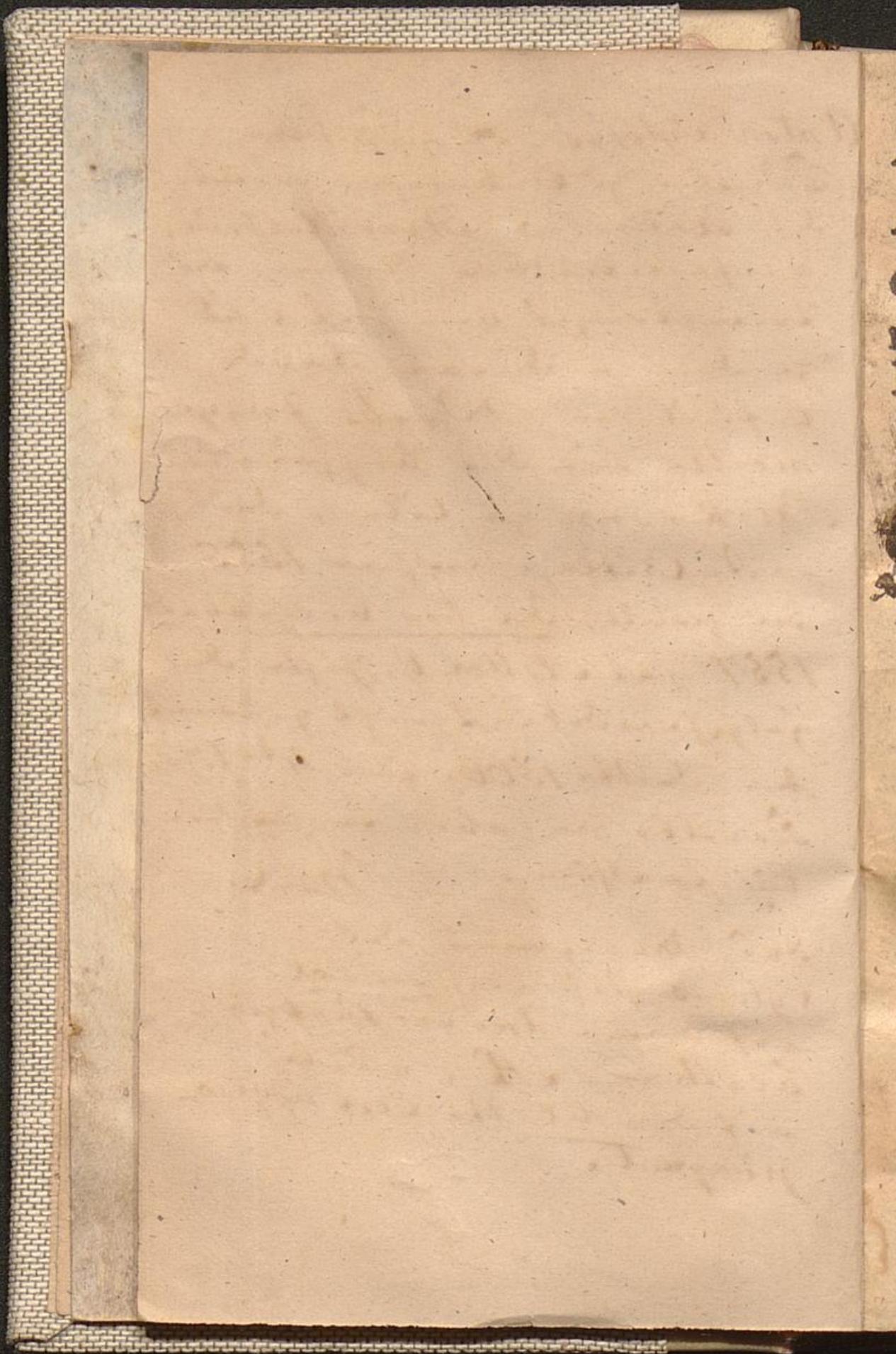
Huic libro insunt
Imagines mortis
L. parvus

Anton Sylvius, neu geffickter
Büchler zu Andernach, cupida
die blätter mit Hans Holbein,
welche unter dem Namen des
Buchdruckers benützt sind,
zu dem in diesem Buch
beschiedenen Werke Imagin
mortis für den Leichnam
Birkmann zu Cöln. In
dem Crapley ruffen 1555
die gemalte, die fünf Anzeiger
1557 hat Heller Gruffen das
Guldfarbkunst nicht gekannt,
die dritte 1566. Eine 4te fuhr
Francke zu, aber ungenügend
auf zu stellen. Meid.

Das Manuskript des
Sylvius steht nur nur mal
mit diesen drei und fünfzig
Blättern, A, unvollständig
mit dem Blatt Ecce appro-
pinquat.

F III

6

IMAGINES MORTIS.

HIS ACCESSERVNT
EPIGRAMMATA, è Gallico idiomate à
Georgio Aemylio in Latinum translata.

AD HAEC,

MEDICINA ANIMAE, tam iis, qui fir-
ma, quàm qui aduersa corporis valetu-
dine præditi sunt, maximè necessaria.

*QVAE his addita sunt, sequens pagina
demonstrabit.*

COLONIAE
Apud heredes Arnoldi Birckmanni.
ANNO 1557.

John Goyne II

INDEX eorum, quæ his MORTIS Im-
aginibus accesserunt.

PARACLESIS ad periculose decumben-
tes

D. CAECILII CYPRIANI Episcopi
Carthaginensis, Sermo de IMMORTA-
LITATE.

ORATIO ad DEVM, apud ægrotū, dum
inuifitur, dicenda.

ORATIO ad CHRISTVM in graui mor-
bo dicenda.

D. CHRYSOSTOMI Patriarchæ Con-
stantinopolitani, de Patientia, & cōsum-
matione huius seculi, de secūdo Aduen-
tu Domini, deq; æternis Iustorum gau-
dijs, & malorum pœnis, de Silentio, &
alijs, homini Christiano valde necessa-
rijs, Sermo.

AD LECTOREM
CRISTIANVM,
EPIGRAMMA.

Accipe iucundo præsentia carmina uultu,
Seu Germane legis, siue ea Galle legis:
In quibus extremæ qualis sit Mortis imago,
Reddidit imparibus Musa latina modis.
Gallia quæ dederat lepidis epigrammata uerbis,
Teutona conuertens est imitata manus.
Da ueniam nobis doctissime Galle, uidebis
Versibus appositis reddita si qua parùm.
Non omnes pariter, nec in omni parte ualemus:
Præcipuam partem semper & error habet.
Sunt tamen appositis quædam sic reddita uerbis,
Omnibus ut sperem posse placere bonis.
Qualiacunq; mei sunt hæc monumenta laboris,
Gallia, germano pectore mitto tibi.
Deniq; cum præstent, me iudice, sacra profanis,
Materiam uoluit sumere Musa piam.
Discimus hinc summam diuini numinis iram,
Quæ uarijs plectit crimina nostra modis.
Discimus & mortem peccati reddere pœnam,
Omnia quæ tristi corpora falce trahit.

*Cumq; triumphantis uictoria maxima Christi,
Mortis & inferni fregerit arma simul.
Non opus imbellē nimiū metuamus ut hostem,
Qui nos ex uarijs ducit in astra malis.*

FRAXINEVS

AEMYLIO SVO.

*Criminis ut pœnam Mortem Mors sustulit una.
Sic te immortalem Mortis imago facit.*

Ambrosius lib. de Bono MORTIS,
Cap. II.

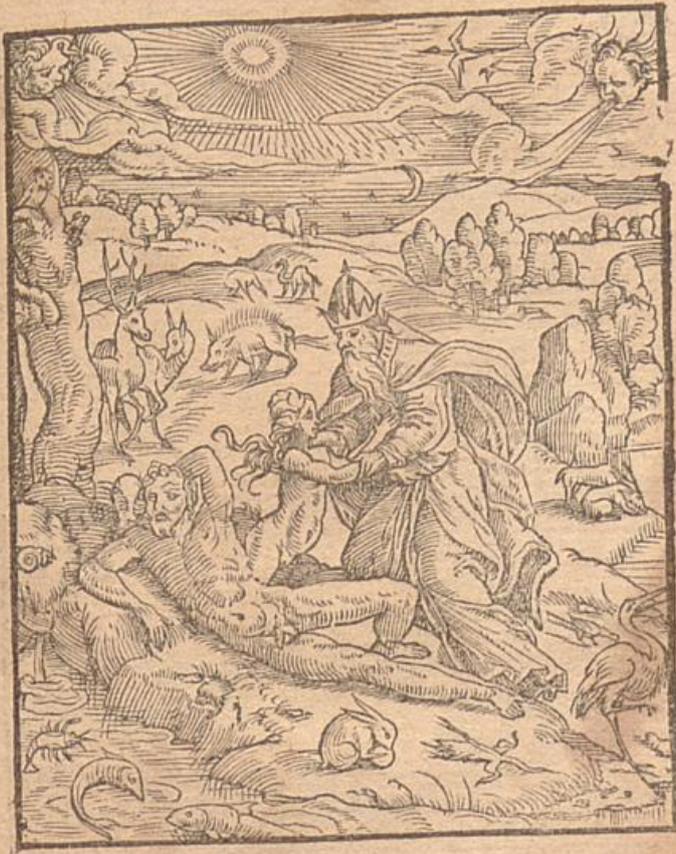
MORS ipsa cū absoluat omnes, paucos delectat. Sed non hoc MORTIS est uitium, sed nostræ infirmitatis, qui uoluptate corporis, & delectatione uitæ istius capimur, & cursum hunc consummare trepidamus, in quo plus amaritudinis, quàm uoluptatis est. An non sancti ac sapientes uiri, qui longæuitatem peregrinationis huius ingemiscebant, dissolui, & cum CHRISTO esse pulchrius æstimantes, deniq; diem generationis suæ execrabantur? sicut ille, qui ait: Peccat dies illa, in qua natus sum. MORS igitur bonum est.

Hactenus Ambrosius.

CREATIO MVNDI.

Formauit Dominus DEVS hominē de li-
mo terre, ad imaginē suam creauit illū,
masculum & fœminam creauit eos.

GEN. I. & II.

Principio Cælum, Terram, Pontumq; sonantem,
Ex nihilo fecit uoce potente Deus.
Inde leui terra diuinæ mentis imago
Signitur, humanum Fœmina Virq; genus.

A 3

PECCATVM.

Quia audisti vocem vxoris tue, & comedisti de ligno, ex quo præceperam tibi ne comederes, &c.

GEN. III.

*Fallitur infelix à stulta coniuge coniunx,
Inuito comedens tristia poma Deo.
Commeruere grauē scelerato crimine Mortem,
Legibus hinc fati subdita turba sumus.*

MORS.

Emisit eum Dominus DEVS de paradiso
voluptatis, vt operaretur terram, de
qua sumptus est.

GEN. III.

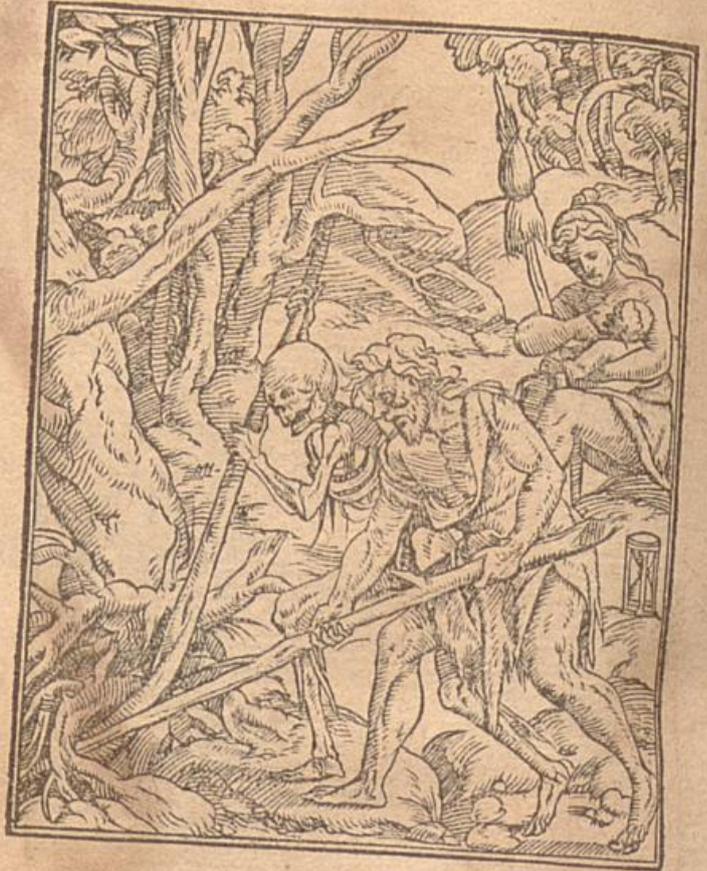

Expulit omnipotens hominem de sede beata,
Nutriat ut proprio membra labore, Deus.
Pallida tūc primū uacūū Mors uenit in orbem:
Humanum rapiunt hinc mala fata genus.

A 4

MALEDICTIO.
Maledicta Terra in opere tuo, in labori-
bus comedes cunctis diebus vitæ tuæ,
donec reuertaris, &c.

GEN. III.

*Sit maledicta tuo sterilis pro crimine Tellus,
Vita tibi multi plena laboris erit:
Donec in exigua te Mors tellure reponet,
Quod fueras primum, tum quoq; puluis eris.*

Væ, væ, væ habitantibus in terra.

ΑΡΟC. VIII.

Cuncta, in quibus spiraculū vitę est, mor-
tua sunt. GEN. VII.

Væ nimum uobis, misero qui uiuitis orbe,
Tempora uos multo plena dolore manent.
Quantumcunque boni uobis fortuna ministret,
Pallida Mors ueniens omnibus hospes erit.

A 5

Moriatur Sacerdos magnus.

IOSVE XX.

Et episcopatum eius accipiat alter.

PSAL. CVIII.

*Qui non mortalis uis tibi munera fingis,
Rebus ab humanis eripiere breui.
Maximus es quanuis Romana in sede sacerdos,
Quod geris officium, qui gerat, alter erit.*

Dispone domui tuę, morieris enim tu, &
non viues.

ISAIAE XXXVIII.

Ibi morieris, & ibi erit currus glorię tuę.

ISAIAE. XXII.

*Sic tibi disponas commissi munera regni,
Ut transire aliò posse repente putes.
Cur? quia cum uitam suscepta morte repones,
Tunc tuę diuulsus gloria currus erit.*

Sicut & Rex hodie est, & cras morietur:
nemo enim ex regibus aliud habuit.

ECCLE. X.

*Splendida fert hodie regni qui sceptris superbus,
Crastina lux illi tristia fata feret.
Quisquis enim regni summas moderatur habenas
Munera discedens non meliora feret.*

Væ qui iustificatis impium pro muneri-
bus, & iustitiam iusti aufertis ab eo.

ESAIÆ V.

Væ nimium uobis, qui iustificatis iniquum,
Erigitisq; malos, deprimitisq; bonos:
Donaq; sectantes fallacis inania Mundi,
Iustitiæ uerum tollere uultis iter.

Gradiētes in superbia potest DEVS hu-
miliare.

DANIE. IIII.

*Vos quoq; quos uita delectat pompa superba,
Implicitos fatis auferet una dies.
Herba uirens pedibus ceu conculcatur euntis:
Ultima sic tristi uos pede fata terent.*

Mulieres opulentæ surgite, & audite vo-
cem meam : Post dies & annum, & vos
conturbemini.

ISAIAE XXXII.

Huc etiam domine, matronaꝫ; diues adeste,
Sic etenim uobis mortua turba refert:
Post hilares annos, & inanis gaudia Mundi,
Turbabit Mortis corpora uestra dolor.

Percutiam Pastorem, & dispergentur o-
ues gregis.

MAT. XXVI. MAR. XIII.

Mors, ego percutiam Pastorem, dicit, inermem,
Illius in terram mitra pedumq; cadent,
Tum pastore suo per uulnera Mortis adempto,
Incustoditæ disicientur oves.

Princeps induetur mœrore. Et quiescere
faciam superbiam potentium.

EZECH. VII.

Princeps magne ueni, peritura ^qaudia linguas,
Quicquid ^q incerti Mundus honoris habet,
Sola queo Regum sublimes uincere fastus,
Imperio cedit splendida pompa meo,

B

Ipse morietur, quia non habuit discipli-
nam, & in multitudine stultitiæ suæ de-
cipietur.

PROVER. V.

*Iam moriere miser, quia disciplina piorum
Nunquam uera tibi, sed simulata fuit.
Stultitiæq; tuæ magno deceptus aceruo,
Es stolidus falsum mente secutus iter.*

li.
c.
Laudaui magis mortuos, quàm
viuentes.

ECCLE. IIII.

Plus ego laudaui Mortem, quàm uiuere. semper;
Vita quòd hæc uarijs est onerata malis:
Nunc ingrata tamen me mors detrusit ad illòs;
Fatorum rigida qui cecidere manu.

B 2

Quis est homo, qui viuet, & non videbit
Mortem, eruet animam suam de manu
inferi?

PSAL. LXXXVIII.

*Quis tam grādis homo, tam forti pectore uiuit,
Cui maneat semper nescia uita necis?
Quis uitare potest, quod deijcit omnia, lethum,
Eripiens animam Mortis ab ense suam?*

ebit
anu

Ecce appropinquat hora.

MAT. XXVI.

uiuit,
hum,

Tu petis ecce chorum pompa comitante frequen-
ti,
Mox age, dic horas uoce precante tuas.
Nam te fata uocant, illa morieris in hora,
Quae tibi fert tristem, non reuocanda diem.

B 3

Disperdam iudicem de medio
eius.

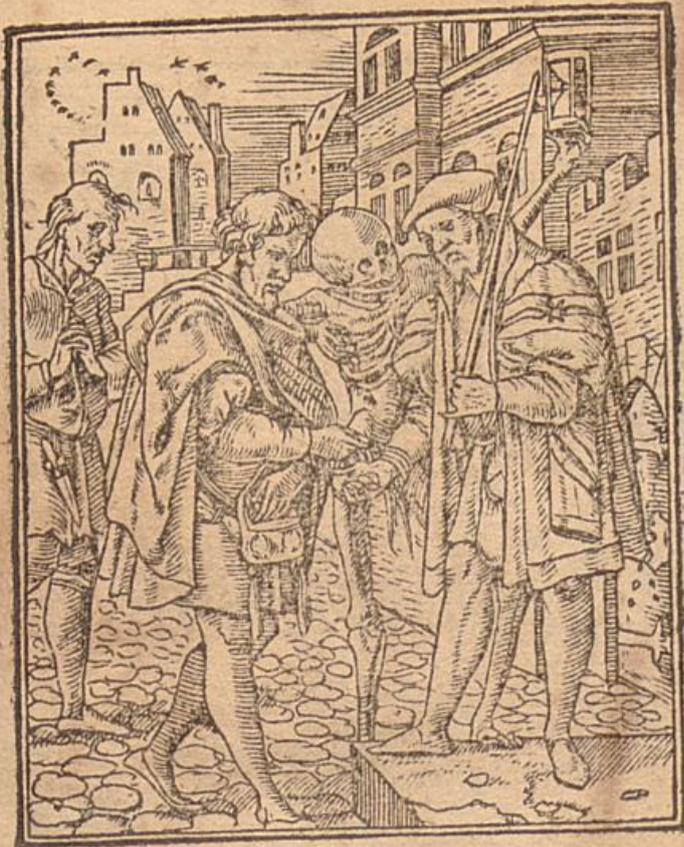
AMOS. II.

Vos ego, qui donis corrupti falsa probatis,
E medio populi iudicioq; traham.
Non eritis iusta fatorum lege soluti,
Quam modò, qui uiuit, nemo cauere potest.

Callidus vidit malū, & abscondit se: inno-
cens pertransijt, & afflictus est damno.

PROVER. XXII.

Vidit homo cautus delicta, malumq; probavit:
Pauperis & iusti causa repulsa fuit.
Iustitiæ titulo vexatur egenus & insons,
Legibus & maius munera pondus habent,

Qui obturat aurem suam ad clamorē pau-
peris, & ipse clamabit, & non exau-
diatur.

PROVER. XXI.

*Consulitis dites omni locupletibus hora,
Pauperis & clausa spernitis aure preces:
Sed uos extrema quando clamabitis hora,
Sic etiam clausa negliget aure Deus.*

Væ qui dicitis malum bonum, & bonum
malum: ponētes tenebras lucē, & lucem
tenebras: ponentes amarum in dulce, &
dulce in amarum.

ESAIÆ V.

*Væ qui taxatis pro falso crimine rectum,
Quodq; malum uerè est, dicitis esse bonum.
Ex tenebris lucem facitis, de luce tenebras,
Mellaq; cum tristi dulcia felle datis.*

B 5

Sum quidem & ego mortalis
homo.

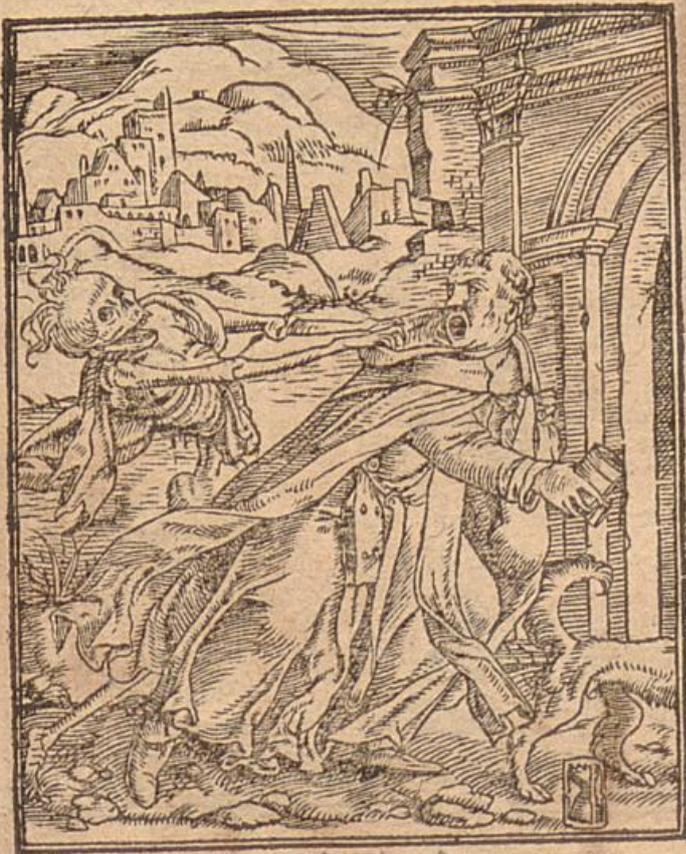
SAP. VII.

*Ecce Sacramentum cœlestia munera porto,
Vnde ferat certam iam moriturus opem.
Sum quoq; mortalis, simili quia sorte creatus,
Tempora cùm uenient, cogar, ut ille, mori.*

Sedentes in tenebris, & in umbra MOR-
TIS, vinctos in mendicitate,

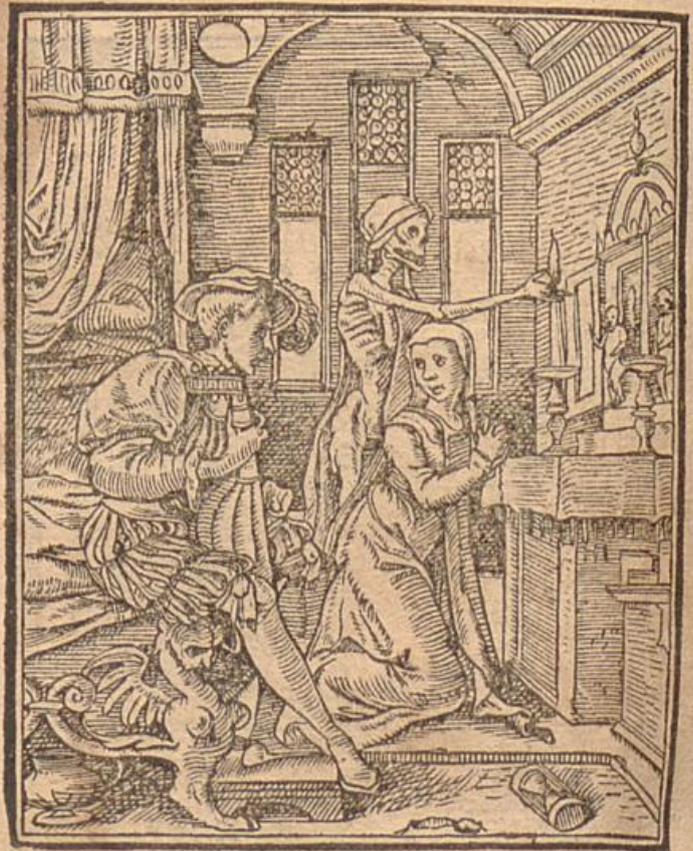
PSAL. CVI.

Hæc uia fallendi mortales pulchra uidetur,
Qua tegitur ficta religione malum.
Nanq; foris simulant magnum pietatis amorem,
Omne uoluptatum sed genus intus habent.
At cum finis adest, ueniunt tristissima dona:
Accumulat cunctos Mors inimica malos.

Est via, quæ videtur homini iusta: nouissi-
ma aut̃ eius deducūt hominē ad mortē.

PROVER. IIII.

Apostrophe ad Mortem.

*Quid sacrae terras Mors inuidiosa puellam?
Gloria de uicta uirgine parua uenit.
I procul, & senio confectis retia ponas:
Hanc sine delicijs incubuisse suis.
Conueniunt hilari lususq; iociq; iuuenta,
Sumptaq; furtiuo gaudia leta toro.*

Melior est Mors, quàm
vita.

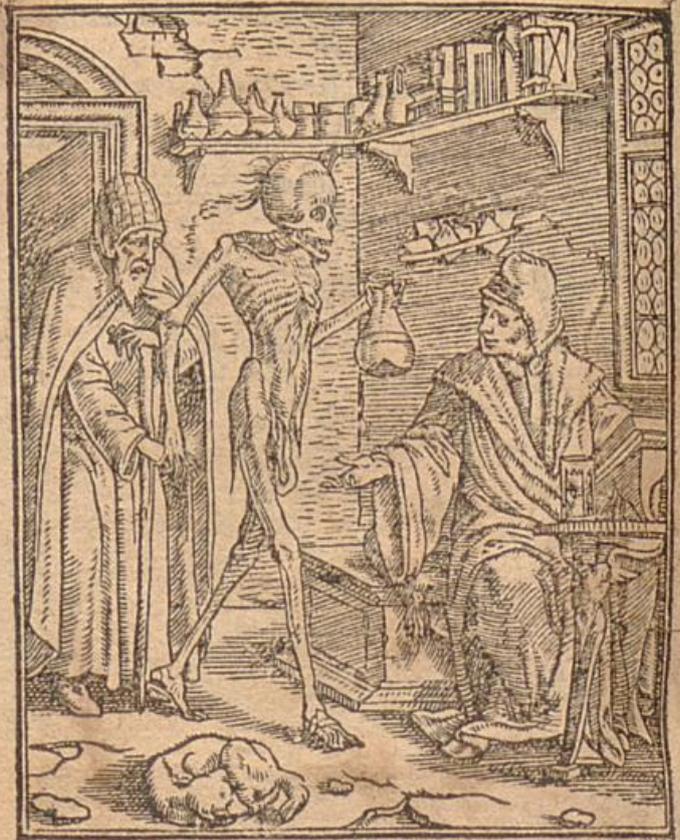
ECCLE, XXX.

*Vita diu mihi poena fuit, me nulla uoluntas
Incitat, ut cupiam longius esse super.
Mors melior uita, certa mihi mente uidetur,
Quae redimit cunctis pectora fessa malis.*

Medice, cura te
ipsum.

L V C A E - I I I I .

Tu benè cognoscis morbos, artemq; medendi,
Qua simul agrotis subueniatur, habes.
Sed caput ô stupidum, cùm fata aliena retardes,
Ignoras morbi, quo moriere, genus.

Indica mihi si nosti omnia. Sciebas quòd
nasciturus esses, & numerum dierù tuo
rum noueras? IOB XXXVIII.

Aspiciens curuum ficta sub imagine coelum,
Euentura alijs dicere fata soles.
Dic mihi, si bonus es uenturae sortis aruspex,
Ad me quando tibi fata uenire dabunt?
Inspice praesentē, quā fert mea dextera, sphaera,
Te melius fati praemonet illa tui.

Stulte, hac nocte repetunt animam tuam:
& quæ parasti, cuius erunt?

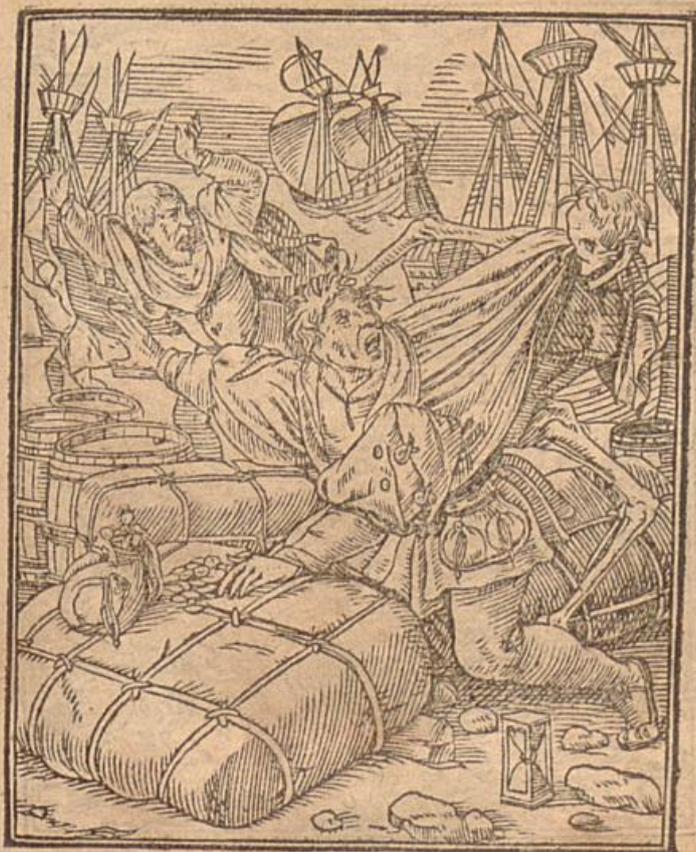
LVCAE- XII.

Hac te nocte manu rapiet Mors tristis auare,
Inq; breui tumba cras tumulatus eris,
Ergo cum procul hinc uita priuatus abibis,
Quò bona peruenient accumulata tibi?

am:
Qui congregat thesauros lingua mendacii, vanus & excors est, & impingetur ad laqueos MORTIS.

PROVER. XXI.

Thesauros cumulat qui per mendacia magnos,
Et bona corradit plurima, stulta facit.
Mors etenim quando trahet in sua retia captum,
Hunc faciet facti poenituisse sui.

C

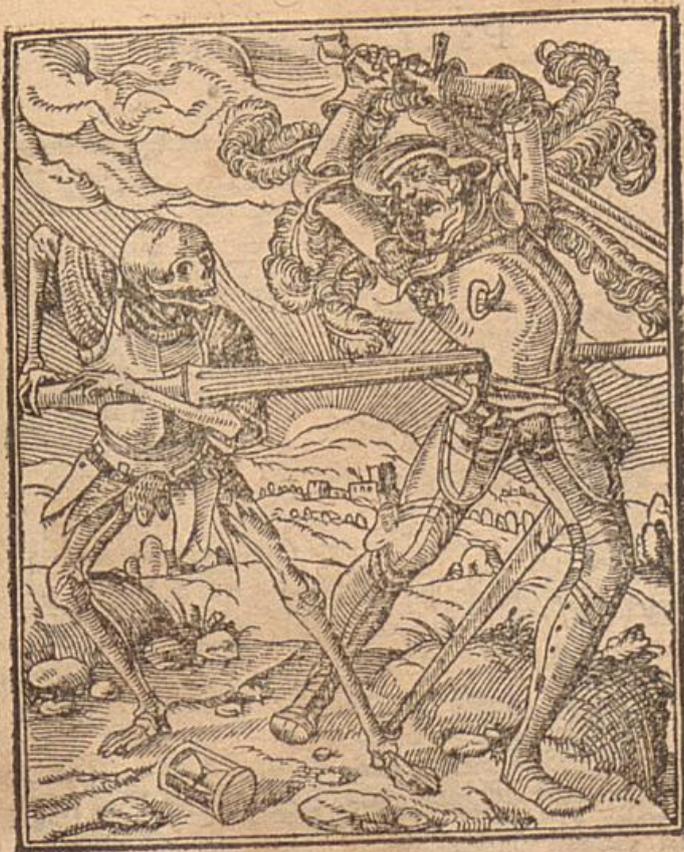
Qui volunt ditescere, incidunt in tenta-
tionem & laqueum, & cupiditates mul-
tas stultas, ac noxias, quæ demergūt ho-
mines in exitum & interitum.

I. ad TIM. VI.

*Vt bona Mortales uobis mundana paretis,
Obijcitis uarijs pectora uestra malis.
Sic fortuna potens in multa pericula lapsos
Ad summum ducit perditionis iter.*

Subito morientur, & in media nocte tur-
babuntur populi, & auferet violentum
absq; manu. IOB XXXIII.

Insurgent populi contra fera bella gerentem,
Qui nihil humanæ commoda pacis amat.
Magnanimo freti violentum robore tollent,
Ipse cadet nulla percutiente manu.
Nam genus humanum ualidis qui leserit armis,
Auferet hunc fato Mors uiolenta graui.

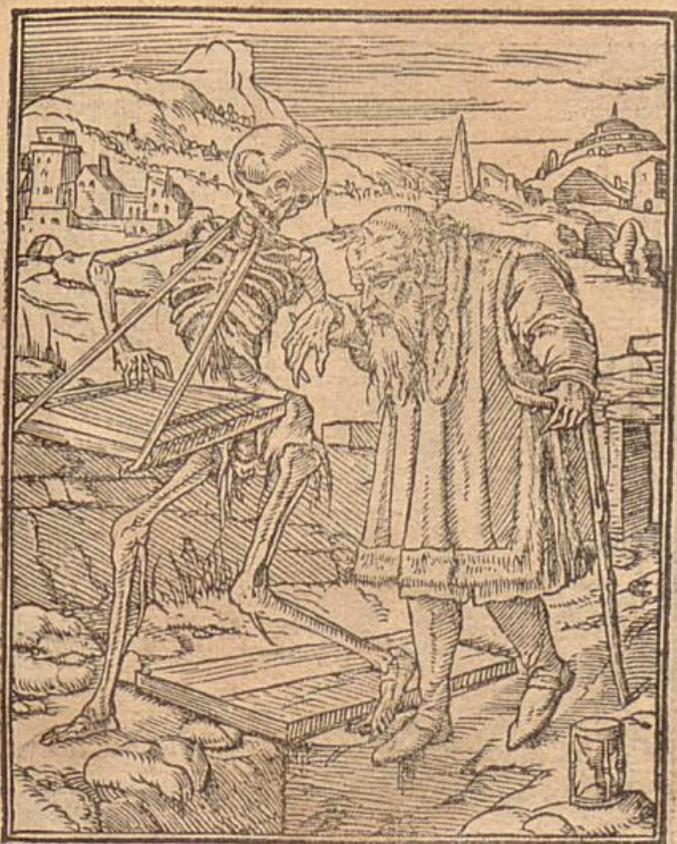
Quoniam cum interierit, non sumet se-
cum omnia, neque cum eo descendet
gloria eius.

PSAL. LXVIII.

*Nobilis haud ullos secum portabit honores,
Deiciet summo Mors ubi dura loco.
Non celebres titulos, claraeq; insignia gentis
Auferet, in tumba nil nisi pulvis erit.*

Spiritus meus attenuabitur, dies mei bre-
uiabuntur, & solum mihi superest sepul-
chrum. IOB XVII.

*Attenuata meis fugerunt robora membris,
Vitaq; currentis fluminis instar abit.
Quàm citò præterijt nūquam reuocabile tēpus,
Et reliquum tumbam nil mihi præter erit.
Tristia iam longæ pertæsus numera uitæ,
Me precor ut iubeant numina summa mori.*

C 3

Ducunt in bonis dies suos, & in pūcto ad
inferna descendunt.

I O B XXI.

Consumunt uitam per gaudia multa puella,
Omne uoluptatum percipiuntq; genus.
Tristitia curisq; uacant, animoq; soluto
Otia delicijs condita semper amant.
Sed misere tandem fato mittuntur ad Orcum,
Vertit ubi summus gaudia tanta dolor.

Me & te sola Mors sepa-
rabit.

RUTH I.

Hic est uerus amor, qui nos coniungit in unum,
Et ligat æterna mutua corda fide.
Sed nimis heu paruo durabit tempore: nanque
Mors citò coniuñctos diuidet una duos.

C 4

De lectulo, super quem ascendisti, non
descendes, sed morte morieris.

IIII. REG. I.

Quem premis, ô uirgo, iuuenili corpore lectum,
Non hinc dura tibi surgere fata dabunt.
Nam prius exanimem te mors uiolenta domabit,
Pallidaq; in tumultum corpora falce trahet.

on
Venite ad me omnes, qui laboratis, & o-
nerati estis.

MATTH. XI.

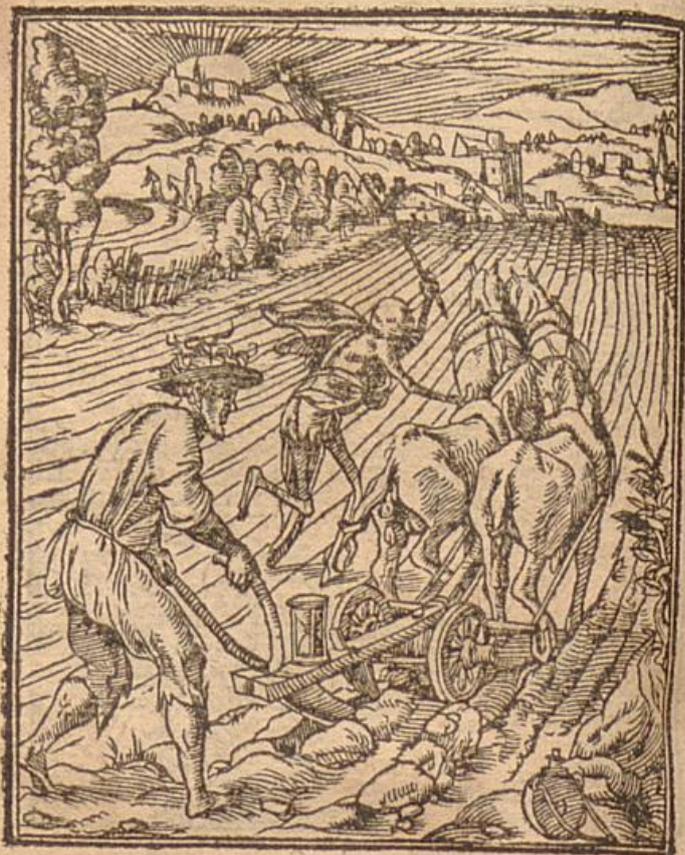

um,
bit,
et.
Huc ades, & promptus uestigia nostra sequaris,
Pondera qui fesso tergore tanta geris.
Iam satis es nummos pro merce forumq; secutus:
Omnibus his curis exoneratus eris.

C 5

In sudore vultus tui vesceris pane
tuo.

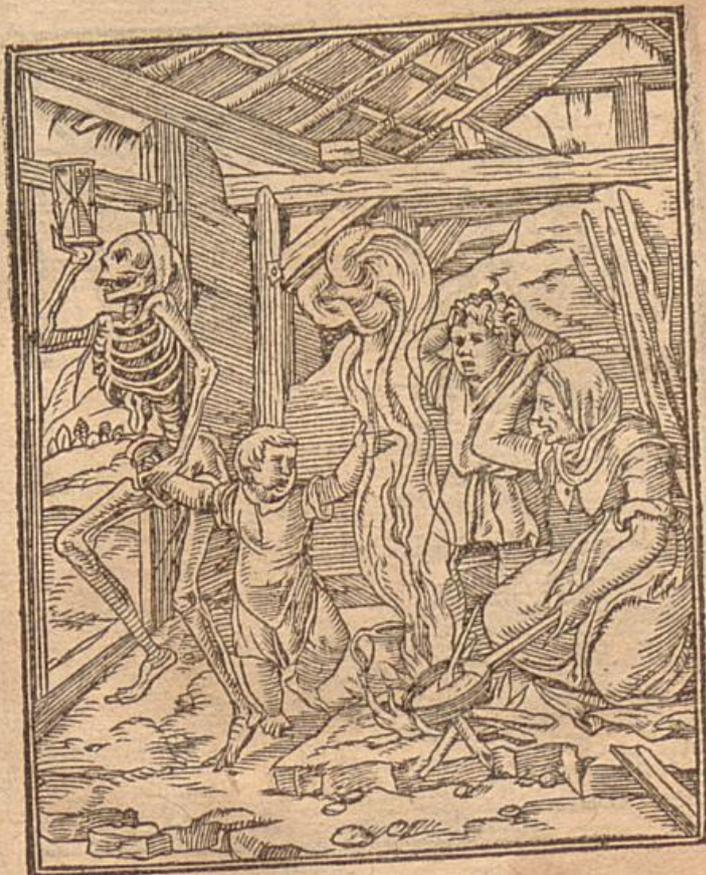
GEN. III.

*Ipse tibi multo panem sudore parabis,
Præbebit victum nec nisi cultus ager.
Post varios usus rerum vitæq; labores,
Finiet ærumnas Mors uiolenta tuas.*

Homo natus de muliere, breui viuens tē-
pore, repletur multis miserijs: qui quasi
flos egreditur, & conteritur, & fugit ve-
lut umbra.

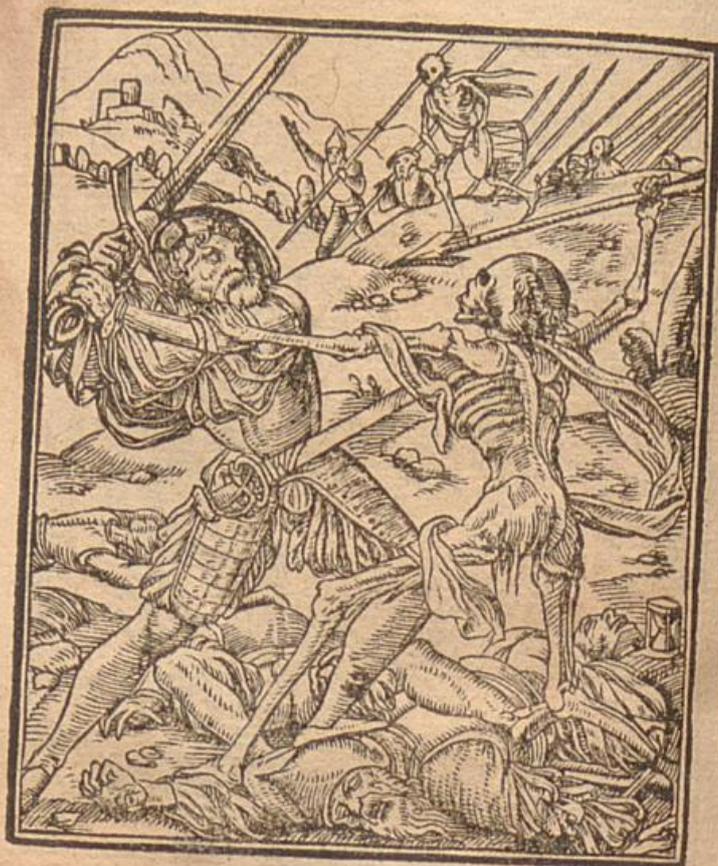
IOB XIII.

Omnis homo ueniens grauida mulieris ab aluo,
Nascitur ad uarijs tempora plena malis.
Flos citò marcescens ueluti decedit, & ille
Sic perit, & tanquam corporis umbra fugit.

Cum fortis armatus custodit atrium suum,
&c. Si autem fortior eo superueniens vi-
cerit eum, vniuersa eius arma aufert, in
in quibus confidebat.

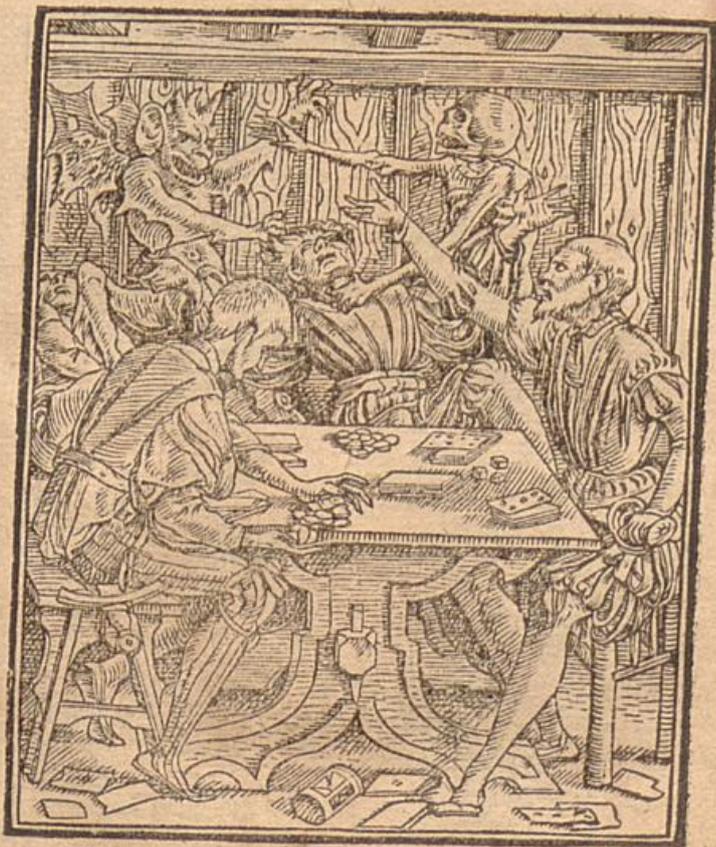
LVCAE XI.

Fortis & armatus, dum uis, & uita supersit,
Tuta sui seruant atria praesidij:
Ecce superuenit iunctis Mors fortior armis,
Huncq; male tuta de statione rapit.

Quid prodest homini, si vniuersum Mun-
dum lucretur, animę autem suę detri-
mentum patiatur.

MATTH. XVI.

Quid prodest homini totum si sortibus orbem,
Ac aleę innumeras arte lucretur opes:
Detrimentum animę fato patiatur acerbo,
Nulla quod ars, fraus, sors, post reparare
queat?

Ne inebriemini vino, in quo est
luxuria.

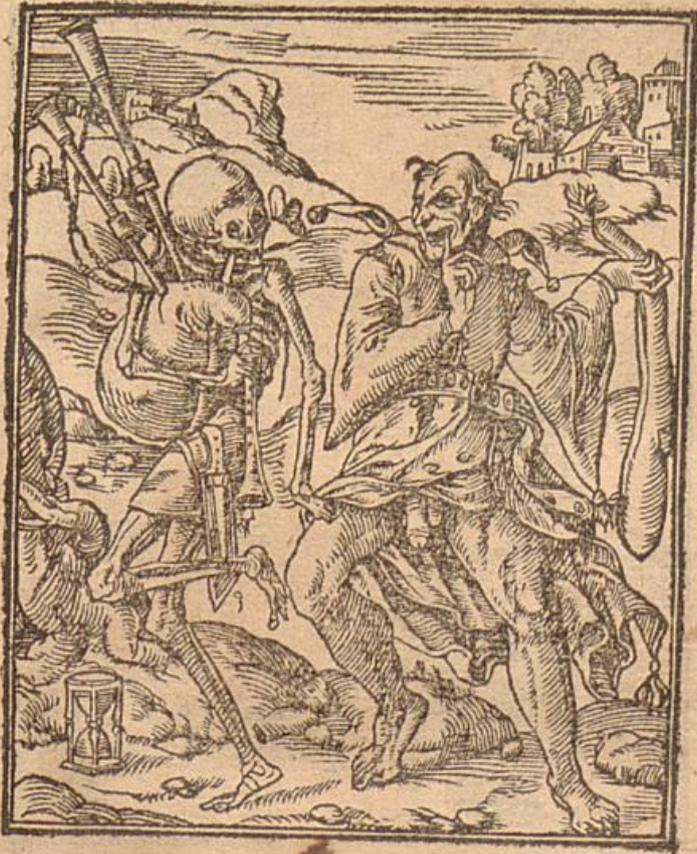
EPHES. V.

*Parcite mortales nimio uos mergere Baccho,
Cui Venus expumans, luxus & omnis inest:
Ne ueniens cogat somno, uinoq; sepultos,
Mors animam uomitu reddere purpuream.*

Quasi agnus lasciuens, & ignorans, nescit
quòd ad vincula stultus trahatur.

PROVER. VII.

Insanire, & scire nihil, suauissima uita est:
Optima non itidem. Quid furiosus agit?
Securus fati, simplex lasciuit ut agnus,
Nescius ad mortis uincula quòd trahitur.

Domine, vim patior.

ESAIAE XXXVIII.

*Vt iugulent homines surgunt de nocte latrones:
Tollunt, quæ plenis fert anus in calathis.
Vim patior, clamat, mortem mittit Deus ultor,
Quæ per carnificem strangulat hos laqueo.*

Cæcus cæcum ducit: & ambo in foueam
cadunt.

MATTH. XV.

Pro duce cæcus habet cæcum. Dum incertus u-
terque
Ambulat: in foueam lapsus uterq; ruit:
Vlterius nam sperat homo dum pergere, tumbæ
In tenebras illum Mors mala præcipitat.

D

Corruit in curru suo.

I. CHRON. XXII.

*Fertur equis auriga, nec audit currus habenas,
Dum Mortis pugnat cum ratione timor.
Corporis exiliente rota, deuoluitur axis:
Vina fluunt ruptis sanguinolenta cadis.*

Miser ego homo. Quis me liberabit de corpore mortis huius?

R O M. VII.

Qui cupit exolui, & cū Christo uiuere, mortem
Non metuit. Tali uoce sed astra ferit,
Infelix ego homo. Quis ab huius corpore mortis
Liberet (heu) miserum? me miserum eripiat?

D 2

Confodietur iaculis.

EXODI IX.

Hic puer etate imprudens, est sanguine feruens,
Cum parma iaculum (cætera nudus) habet.
Infelix puer, atq; impar congressus atroci
† Morti, que iaculis confodit hunc proprijs.

Pueri in ligno corruerunt.

THREN. V.

Ludere par impar, equitare in arundine longa,
Socratico & pueros currere more iuuat.
Ecce repente ruunt equites in caudice ligni,
Ligneus ut Troiæ Pergama uertit equus.

D 3

Quorum Deus venter est.

PHILIP. III.

Non secus ac pueri sine solitudine uiuunt,
Quorum maximus, est uenter & esca, Deus.
Quem pinguem & nitidum, bene curata cute
tollunt,
Fronde coronatum, Mors leue tollet onus,

Fortium diuidet spolia.

ISAIAE LIII.

Clara triumphatis hominum uictoria summis,
Ut summos doceat quosq; dedisse manus:
Diuidit erectis spolia exarmata trophæis
Victrix uictorum Mors uiolenta uirum.

D 4

Omnes stabimus ante tribunal. Ro. XIII,
Vigilate & orate, quia nescitis qua hora ve-
turus sit Dominus. MAT. XXIII.

Quilibet ut possit rationem reddere, cuncti
Iudicis æterni stabimus ante thronum.
Propterea toto uigilemus pectore, ne cum
Venerit, irato iudicet ore Deus.
Et quia nemo tenet uenturi iudicis horam,
Esse decet uigiles in statione pios.

Memorare nouissima & in æternum non
peccabis.

ECCLE. VII.

*Si cupis immunem uitijis traducere uitam,
Ista sit ante oculos semper imago tuos.
Nam te uentura crebrò de Morte monebit,
Quam repetens omni tempore cautus eris.
Da precor ut uero te pectore Christe colamus:
Omnibus ad cœlum sic patefiet iter.*

D §

Rom. V.

Sicut per vnum hominem peccatum in hunc Mundum intravit, & per peccatum Mors: ita in omnes homines Mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.

MEDICINA ANIMAE,
TAM IIS, QUI FIRMA, QVAM
qui aduersa corporis valetudine præditi
sunt, in Mortis agone, & extremis his
periculosissimis temporibus
maximè necessaria.

MORBI corpora infestantes, &
mors hæc corporalis, ingēti pa-
uore cōcutiūt animos nostros,
adeò vt etiam ad eorū mentio-
nem sæpe inhorrescamus. Equidem natu-
ra humana, quæ mauult nō esse, quàm ma-
lè esse, non potest non, cū mala hæc in-
gruunt, exalbescere ac dolere. Verum-
enimvero Animæ morbo eiusdemq; mor-
te nulla atrocior, nulla horribilior, nulla
immanior calamitas homini accidere po-
test. Nemo non horret, nemo non ve-
lis equisq; fugit, & execratur supplicia, æ-
rumnas, morbos & mortem hanc corpo-
ralem: sed multò magis horum malorum
causas, videlicet peccata & noxam, decli-
nare & euitare studeremus. Deique iram,
quam tot offensionibus in nos concita-
mus, metuere deberemus.

In pa-

MEDICINA

In parum commoda corporis affecti va-
 letudine, confestim ad medicum curritur,
 nullis hinc sumptibus parcitur, omnia vitæ
 salutis postponuntur, multo argento reme-
 dia & antidota cõparantur, quò terrenum
 hoc vasculum, & breui pòst tamen colla-
 psura testa refarciatur. Cur non pari stu-
 dio & solitudine aduersus Animæ mor-
 bos, longè grauiores atq; periculosiores,
 remedia conquirimus expetimusq;? Quid
 enim vtilitatis caperet homo, si totius qui-
 dem mundi opibus afflueret, continuosq;
 mille annos viueret, perpetuis & exquisi-
 tissimis vitæ huius voluptatibus perfrue-
 tur, nec vllis morborum alteriusve calami-
 tatis molestijs infestaretur, sed tamen Ani-
 ma interim exitiali peccatorum culpa atq;
 veneno infecta, satanæq; tyrannide op-
 pressa, Deum haberet iratum, vt certo cer-
 tiùs sciret, se æternam cum corpore, tum
 Animæ mortem & damnationem post vi-
 tæ huius exitũ subiturum? Ideoq; CHRIS-
 TUS monens nos, Vigilate, inquit, quia
 nescitis diem neq; horam, in qua filius ho-
 minis veniet. Ac ne posthabitis potiori-
 bus, lógeq; vtilissimis, leuia, friuola, vilia-
 que persequeremur, monstrat cõpendio-
 sissimam

Math. 25.

ANIMAE.

fissimam certissimamq; & tutissimam ad
veram fœlicitatem perueniendi viam, vbi
inquit: Quærite primùm regnum Dei, & *Matth. 6.*
iustitiam eius, & omnia adijcientur vobis.

Dies noctesq; torquêt, fatigantq; nos cu
re victus, stabiliendarumq; opum nostra
rum aliarumq; sepe etiam futilium & ca
ducarum fluxarumq; rerum, quæ parum
nos iuuant, imò nonnunquam etiam gra
uissimarum calamitatũ & deterrimorum
vitiatorum causa sunt.

At in quærendis comparandisq; bonis
cœlestibus, quid nobis fœcordius, quid ne
gligentius, quid incogitantius, quid stupi
dus? Quæ quæso potest esse cæcitas & de
mètia ^{ne}ribilior? Dum agimus vitam in
colun^{ge}, vix vnquam de futura illa vita,
deq; morte hac nostra temporali vel leuis
cogitatio animis nostris obrepit. At vbi de
cumbentes morbo conflictamur, morte iã
fores pulsante, cum stãdum in acie ac pag
nandum est, ibi tum demum de armis con
tra satanam sumendis, deq; vita nostra e
médanda cogitamus. Hæc satis argumêto
sunt, nos valde imbecilli tenuiq; fide præ
ditos esse, parumq; in militia Christiana
exercitos. DEVS misereatur nostri. Amen.

S E D.

MEDICINA

SED enim omnis est ad resipiscendū ætas apta, nullaq; pœnitentia fera est, modò ante huius vitæ exitum agatur. At cõsulo moneoq; etiam atq; etiam, ne quis pœnitentię actionem in hunc postremū longeq; acerrimū agonem, procrastinet differatq;. Acgrè enim etiam ij, qui incolumes & validi per omnē vitā ad hanc emigrationis horā muniuere atq; instruxere sese, subsistūt, seq; magno negotio vix ab hostis illius lōgè crudelissimi atq; astutissimi infidijs, technis, machinis insultuq; tuentur. Quid ijs fiet, qui omni timore Dei vacui, & pœnituerè nescij, fœdam, dissolutam, & perditam vitam vixerunt? quomodo quæso dimicabunt? quomodo resistent?

IAM verò cū ingens passim h^{orū} innum vis & multitudo sit, cumq; ministrū euāgelij nō præstò sint vbiq;, nec suā operā omnibus semper dare possint, nos animo bono pioq; ad omnes iuuandos propensissimo, rationē & formā hanc consolandi, instituedi, atq; monedi egrotos ex verbo dei collectam conscripsimus, in eorum maxime gratiam, qui rudes adhuc, nec ad huiusmodi casus sacrarū literarū sentētijis instructi sunt, vt prælecta hæc audientes, spem & conso-

ANIMAE.

consolationem solidam veramq; concipiant, ne in mortis agone longè acerrimo animum despondentes succumbant, pereantq;.

Fidem summoperè aegrotò necessariam, ad perferendos corporis dolores, tentationesq;, quibus obruitur.

Homo itaq; morbi gravitate lecto affixus, & de vita periclitās, varijs grauiusq; tentationibus, quibus cum illi depugnandum est, impetitur, obruiturq;. Ac primùm omnium acerbissima hæc & grauisissima tentatio est, cùm versante ob oculos tristissima Mortis imagine, cogitamus, vitæ huius lucem iucundissimam & gratissimam, omnesq; vel cognitiōe vel necessitudine aliqua iūctos, breuiter omnia hîc charissima & suauissima relinquenda esse. Mox & peccata, aduersus Dei voluntatem & mandatum à nobis admissa, offerunt sese, magnoque impetu irruentia planè renouātur & recrudescunt, multoq; videntur plura atque atrociora, quàm visa sunt antè vnquam, mirificæque conscientiam excruciant, diuexant & angunt. Hîc Mors, Iudicium diuinum,

MEDICINA

num, Infernus, Damnatio, Metus & Pavor, quasi agmine facto, veterem hominem nostrum impetuosis & turbulentissimis grauisimorum dolorum terrorumq; procellis perturbant, acerrimisq; anxietatū tristitięq; arietibus pectora qua-
tiunt oppugnantq;.

IN his agonibus, nisi fide magna & constante firmatum fuerit pectus nostrum, periculū erit, ne multitudine & magnitudine tentationū defatigati atq; labefactati, animum despondeamus. Videntur enim ea, quę egrotantibus nobis occurrunt, multo horribilissima atq; atrocissima, idq; nulla alia de causa, quàm quod nutat & valde exigua est fides nostra, necdum etiam tāta, vt verbo Dei fisa, apprehēdere possit immensas illas & inestimabiles filiorum Dei opes & diuitias, videlicet, remissionē omnium peccatorum per Christum, Carnis resurrectionem, exoptabile atq; dulcissimū illud omnium electorum sodalitiū, vitamq; eternam, atq; omnia hęc in Christo & propter Christum donata.

IN his Fidei nostrę articulis quotidie nos exerceremur, hos apud animū diligenter volutos expēsosq; nobis infingeremus.
Frequen-

ANIMAE.

Frequenter etiam Synaxin seu Mésam illam sacrosanctam accederemus, sed antè explorati, diligenterq; informati præparatiq;ue. Id enim in primis cauédum est, ne illotis manibus & animis augustissimū Eucharistiæ sacramentum tractemus.

DOLENDVM profectò & indignum, quòd multos iam annos, parū pro dignitate, irreuerenterq; Sacramētum hoc corporis & sanguinis IESV Christi tractatum, atq; administratum, adeoq; à quibusdam hereticis extremè cōtemptum est. Quàm grauitè, quàm horribiliter hīc peccatum sit, præsentès pœnæ satis testantur, idq;ue Paulus prædixit I. Corinth. XI.

Mirum profectò & ingens pignus summi amoris erga nos, summæq; misericordiæ, quòd hac ipsa cœna testatū vult, quòd seipsum nobis impertiat, quòd nos sibi adiungat tanquam membra, vt sciamus nos ab eo diligi, respici, seruari. Ita piæ mētes statuunt, Christum efficacem in nobis esse. Vtinam huius tanti muneris magnitudinem animo contemplari disceremus, vt grati essemus, & cū Fidem erigeremus, tū verò expauesceremus etiam, & cogitaremus, quantū habeat ingratitude sceleris,

E

quàm

MEDICINA

quàm horribiles pœnæ tanti mysterij prophanationē secuturę sint. Nec existimādū est, minas illas grauissimas, quę sunt apud Paulum, irritas esse. Deus enim verax est. Et certè arbitror maximam partem publicorum malorū his postremis temporibus imputandā esse huius sanctissimi muneris prophanationi. Sæpius itaq; summo pietatis studio ac religione Mensam hanc accedemus, vt cœlesti illo animę cibo recreatis ac refocillatis animis nostris, Fides & Charitas in nobis augeatur, & roboretur.

Articuli fidei ab ægrotis diligenter expendendi.

PORRò omnes quidem Fidei nostrę catholicę articulos semper apud animos nostros tractare & meminisse debemus: sed in Mortis agonibus maximè diligenterq; expendendi & inculcandi nobis sunt quatuor, videlicet, de Ecclesia sanctorum, de remissione peccatorum per Christi sanguinem, de resurrectione carnis, & de vita æterna.

Morbi quare à Deo nobis immittuntur,

Vt

VT igitur Mors peccati pœna est, ita *Rom. 5.*
 etiam morbi sæpiculè nobis immit-
 tuntur à Deo ob peccata nostra. Id quod
 multis scripturæ testimonijs clarè patet. Io-
 annis v. psal. LXXXVIII. deut. XXVIII. II. RE.
 XXIII. Affligimur etiam nõ rarò, vt Fides
 nostra probetur. Nã tũ demũ videre est q̃
 amemus Deum, quãtum illi fidamus, cum
 cruce aliqua graui premimur, cõflictamur
 que. Hic itaq; omnia vide, vt toto corde,
 mente, & sensibus omnibus ad Deum con-
 uersis, non simulanter agas pœnitentiam:
 vtq; coram Deo deplores & cõfitearis pec-
 cata tua, ob quæ vel iustissimam Dei iram,
 & pœnam grauissimam promeruimus o-
 mnes. Vberrimam autem consolatio-
 nem, & absolutionem, quam vocant, si-
 ue remissionem peccatorum, quam in
 Ecclesia instituit Christus, petes ex Euan-
 gelio Ioannis cap. xx. Hic thesaurus im-
 mēsis quotidie tibi recluditur offerturq;:
 Accipite, inquit Christus, Spiritum san-
 ctum. Quorumcunque remiseritis pecca-
 ta remittuntur eis: quorumcunque re-
 tinueritis, retenta sunt. Iam vbi veniam
 delictorum orauimus atq; impetrauimus,
 haud dubiè etiam pœna & morbus siue af-

MEDICINA

flictio incumbens, vel cessabit, & missos nos faciet, vel pro longè optima Dei voluntate in salutem ægrotantis cedit.

Hoc enim tibi persuasissimum fit, nihil de hoc dubitaueris, quin ea pœna siue crux (vt maximè videatur graue iugum & onus carni) virga sit verè paterna, qua Deus te filium ad se inuitatum allectumque à peccâdo retrahit, auocatq;. Certè ardentissimo amoris affectu complectitur nos Deus, ex animo bene vult nobis, omniaq; facit in hoc, vt nos emēdet, vt nobis proficit. Quem enim diligit, corrigit, eumque hîc castigat & affligit, ne post hanc vitam æterno gehēne supplicio torqueatur. Nec hæsitabis, sed certissimè tibi persuadebis, Deum esse patrem tui amantissimum & cupidissimum, vt maximè iratum se simulauerit. Non tyranni & carnificis, sed patris hæc est vnicè nos amantis ira, qui non vult vt perdamur, sed vt emendati resipiscamus, & salutem cōsequamur. Hoc quouis oraculo Delphico certius est, si modò nos tam exigua fide præditi credere possemus. Primum omnium itaque pete veniam & remissionem omnium peccatorum tuorum, sed per Christum, sed corde verè

ANIMAE.

verè pœnitentiam agente , vt bene tibi cum Deo conueniat, vt eum tibi conciliatum & propitium habeas . Hinc potes etiam petere , vt te ab vrgente afflictione liberet. Sic docet nos Ecclesiasticus, capite xxxviii. Fili, inquit, in infirmitate tua ne despicias teipsum, Sed ora Dominum & curabit te. Sic orat & Psal. Lxxix. Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, citò anticipent nos misericordiæ tuæ. Adiua nos Deus salutaris noster. Domine Deus virtutū conuerte nos, quousq; irasceris? ostende faciem tuam, & salui erimus.

Primùm orat remissionem peccatorum, vt per gratiam Dei iustificetur, deinde deprecatur iram Dei. Et tu orās liberationē & leuationem à cruce te premēte, semper addes hanc appendicem, Fiat volūtas tua, longè sanctissima & optima. Neque enim meliùs nobiscōsulemus, quàm fidissimus ille & infinitæ potētiae, sapientiæ & bonitatis inexhaustæ pater noster, qui oculos suos nusquam auertit à nobis, nostriq; cura *Mat. 10.* *1. Petri 5.* ram summa sedulitate agit, qui pilos capitis nostri numeratos habet, qui omnia viuificat, vegetat, fouet, tegit, alit, seruat, tue-

E ; tur,

MEDICINA

tur, qui omnibus prouidet & prospicit multò magis & melius, quàm creaturæ etiam optare possent.

Tria sunt, quæ in Mortis agone grauissimè & crudelissimè nos excruciant, ingentiq; terrore animos nostros con-
turbant, Peccatum scilicet, mors, & in-
fernus, seu Damnatio.

PECCATVM.

PEccata, in quibus vitam nostram perditè scelerateq; trāsegimus, quibus & Deum & proximum nostrum grauissimè offendimus: hæc cùm veniunt nobis decubentibus in mentem, maximo pauore & dolore afficimur: quemadmodum Paulus inquit Romano. 11. Indignitatio & ira, afflictio & anxietas, aduersus omnē animam hominis perpetrantis malum.

MORS.

ADam & caro nostra inuitissima moritur. Ingruēte igitur morte, ingentibus doloribus & anxietatibus, quas nulla lingua explicauerit, cor humanum conquassatur debilitaturq;. Formidolosa enim natura & psychicus homo noster miserè metuit, ne semel mortuus & defossus in terram, nunquam redeat & reuiuiscat. iamq; secum esse actum putat.

GEHENNA ET DAMNATIO.

HAEC cùm incurrūt in oculos, ibi de-
 mum metuit homo, ne prorsus à fa-
 cie deiciatur, nihilq; videt aliud, quàm
 æternam mortem. Hic animis opus est, o-
 pus est hic pectore firmo, ne nullus pusilla
 nimitati & desperationi locus detur. O cle-
 mentissime deus, ô indulgētissime pater,
 da quæso & iuua vt adhuc bene valentes &
 incolumestimorem tui discamus, verbum
 tuum colamus & amemus, te scopum om-
 nium actionum nostrarum nobis præfiga-
 mus, vtq; huius acerrimi agonis semper
 memores, nos muniamus, & armemus vt
 feruemur, vt pij & timentes omnia nostra
 ad tuam gloriam dirigamus, & tandem vi-
 ta æterna potiamur. Amen.

*Cùm peccata conscientiam agitant & an-
 gunt, quid agendum.*

COgita quòd dei filius è cœlis de mise-
 rit sese ad infima, homoq; factus, tua
 totiusq; Mundi peccata sibi imposuerit,
 proq; ijs in cruce vltro mortē oppetierit,
 pro ijs omnibus satisfecerit, grauissimas
 nostro nomine pœnas depēdens. Hic san-
 guis Caristi pretiosissimus propter tuā e-
 tiam salutem profusus est: huius mortis,
 & tu particeps es, si modò credideris

MEDICINA

Christū equè pro te atq; pro Petro & Paulo mortuum esse. Nec quicquam dubitare debes, quin tam tibi, quàm Paulo fit mortuus. Es enim in Christi mortem baptizatus. Hoc te solari, hoc animum erigere ac firmare tuum debet. Nam cùm sis in Christi mortem baptizatus, Christi mors tibi salutē opemq; feret, per Christi mortem peccatis morieris, per Christi mortē peccatorum remissionem omnium nō dubiam accipies, deinde per Christi mortem in nouam & æternā vitam resurges. Baptismus enim fœdus & gratiæ fauorisq; diuini pactum & signum est, in quo Deo cōciliatus es, vt per eum lætam & tranquillam conscientiam habeas, propter remissionē peccatorum, per resurrectionem Christi. Certè & tibi loquitur Christus in institutione cœne suę, vbi profiteretur testaturq; sanguinem suum in remissionem peccatorū profusum esse. Iam itaq; vt maximè vitam nō per omnia innocētē nec ab omni parte puram vixisti, non est quod desperes: sed nulla facta mora indefinenter nomen Domini inuoca, & saluus eris, Rom. x. Atq; in hæc verba prorūpe: O clemētissime Deus, ō pater omnis misericordię, pater Domini nostri

nostri Iesu Christi, sis propitius mihi peccatori, ser celerem misero commiseratus opem, propter acerbissimam illam, sed pretiosissimam passionem & mortem Iesu Christi unigeniti filij tui, redemptoris & seruatoris nostri vnici, Amen, Amen. Ne intres Domine in iudicium cum seruo tuo, ne me tractes pro meritis meis, nec secundum iniquitatem meam facias mihi, sed propter infinitam & inexhaustam bonitatem atque misericordiam tuam suscipe me. Misera ego & imbecillis creatura in manu tua, tui iuris & in aere tuo sum. O clementissime, o maxime Deus. O indulgentissime pater, ne me destituas, ne miserum me repudiatum abicias. Tuus sum, quatus quantus sum. Nemo me consolari, nemo iuuare potest, propter te solum. Tu verus es Alexicacos, tu certissimum & presentissimum es in omni necessitate auxilium, presidium, subsidium, propugnaculum, tu arx es munitissima. Tu Deus refugium nostrum, tu virtus nostra, tu *Psal. 45.* adiutor in tribulationibus. In te Domine spero, non confundar, ne vnquam pudens, spe mea frustratus, sed tua iustitia serua me. Inclina ad me aurem tuam, accelera ut eruas me. Esto mihi in Deum protecto *Psal. 30.*

MEDICINA

rem, & in domum refugij, vt saluum me facias. Fortitudo mea & refugium meum es tu. Dominus meus es tu. In manibus tuis sortes meæ. Illustra faciem tuam super seruum tuum, saluum me fac in misericordia tua Domine.

Porro, in primis hoc monendus es, qui morbo conflictaris, ne cogites quæ peccata admiseris, sed potiùs salutiferæ & pretiosissimæ mortis christi imaginẽ tibi ob oculos positam contemplare, eam animo tuo penitus infige, & certò tibi persuade, peccatis admisis iam non te, sed Christum premi, ea omnia Christi humeris imposita esse, qui ea translata in se, expiauit, & depedit pro nobis, ita vt nunquam sit nobis ea imputaturus, sed remissurus gratis omnia, veluti in Symbolo fidei dicimus, Credo remissionem peccatorum.

Hic egrotanti uerbi diuini testimonia de remissione peccatorum per Christum diligenter inculcanda, quorum aliquot subiecimus, ut essent in promptu.

I O A N. I. Ecce agnus Dei, qui tollit peccata Mundi.

I. P E T R I. I. Non caducis rebus, velut auro

ANIMAE.

auro & argento sumus redempti, sed pretioso sanguine, velut agni immaculati, & incontaminati Christi.

Hęc, frater mi, altissimè demitte in animum tuum, hęc te erigant & consolentur. Non est quòd de remissione peccatorum ambigas: si quidem Christi nomen professus es, & illius misericordię fidis, tua etiam tollet peccata. Quòd si nihil hæsitaues, constanterque hoc credideris, iam liberatus es ab omnibus peccatis tuis, iam factus es Dei filius. Nihil est quòd vacilles, nihil est quòd metuas. Sed audi testimonia, atque ita audi, vt penitus animo imprimas.

IOAN. III. Sic Deus dilexit Mundum, vt filium suum vnigenitum daret, vt omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitã æternam. Qui credit in eum non condemnatur.

MATTH. IX. Non veni ad vocandum iustos, sed peccatores ad pœnitentiam.

MATTH. XI. Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiã vos. Omnes ad se vocat, mi frater, nullum repudiat, nullum reijcit. Huic vocolæ (omnes) etiam te includes, eiusque misericordiam implor-

MEDICINA

implorabis, & refocillabit fuscipietq; te,
R o m. v. Commendat suam charitatem
erga nos Deus, quòd cùm adhuc essemus
peccatores, Christus mortuus est pro no-
bis: multò magis ergo nunc iustificati san-
guine eius seruabimur ab ira per eum.

Hoc Euangelium plenum summe con-
solationis, etiam tibi, mi frater, denūciari
voluit Deus pater, tui amantissimus: Nam
& tibi missus est Christus, tibi etiam mor-
tuus est. Crede modò, & cõmenda te Chri-
sto seruatori & vindici tuo.

R o m. v. Si cùm inimici essemus, recon-
ciliati fuimus Deo per mortem filij eius,
multò magis reconciliati seruabimur per
vitam ipsius.

I. C O R I N T H. I. Christus factus est no-
bis sapientia à Deo iustitiaque, & sanctifi-
catio, & redemptio.

Hic, frater charissime, animum erige, vt
maximè peccator sis, nō est quòd ideo des-
pondeas animū, sed confitere & agnosce
te coram Christo peccatorem. Christi mi-
sericordiam implora, veniã pete, & crede
Christum vnicum esse seruatorem, Chri-
stum esse salutem & iustitiam tuam, & erit
cõtinuò tua tegetq; & abolebit omnia pec-
cata

ANIMAE.

cata tua, vt nihil tibi metuendum sit inde
vel periculi vel damni.

II. COR. V. Eum, qui non nouit pecca-
tum, pro nobis peccatū fecit Deus, vt nos
efficeremur iustitia Dei per illum.

GAL. I. Seipsum pro peccatis nostris de-
dit Christus, vt eriperet nos ex presenti se-
culo malo, iuxta volūtatem Dei, & patris
nostri.

EPH. I. Per Christū habemus redem-
ptionem, per sanguinem ipsius remissio-
nē peccatorum, iuxta diuitias gratiæ suæ.

I. TIMOTH. I. Christus Iesus venit in
Mundum, vt peccatores saluos faceret.

Hoc, mi frater, spera & tu, his verbis ad-
de fidem, quemadmodū Paulus, tunc sal-
uaberis & iustificaberis.

I. TIM. II. Christus Iesus dedit seme-
t ipsum pretium redemptionis pro om-
nibus.

Hoc, mi frater, constanter crede, iamq;
vnus es ex redimēdis citra cōtrouersiam.

HEBR. X. Sanctificati sumus per ob-
lationem corporis Iesu Christi semel per-
actam.

MATH. XXVI. In ccena audis Christū
tecum loquētem, & cibantē corpore suo,
tibi

MEDICINA

tibi exhibentem, vt bibas sanguinē suum ad vitam æternam, vbi inquit: Accipite, comedite, hoc est corpus meum, quod pro vobis datur. Hoc facite in mei commemorationem. Similiter & postquam cœnauit accepto calice, dixit: Hic calix nouum Testamentum est in meo sanguine, qui pro vobis effunditur in remissionem peccatorum. Hoc facite, quotiescunq; biberitis, in mei commemorationem.

Hæc verba, mi frater, tibi dicta putabis, & animo tuo altissimè infiges. Nam cum ad omnes loquatur, etiam tibi loquitur, tibi proderunt, in tuam salutem & emolumentum cedent omnia, quæ Christus passus est, nõ minùs te quàm Petrum ac Paulum iuuerunt.

I. PET. II. Christus peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum.

I. PET. III. Christus semel pro peccatis passus fuit, iustus pro iniustis, vt nos adduceret Deo.

I. IOA. I. Sanguis Iesu Christi emundat nos ab omni iniquitate.

I. IO. II. Si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Deū Iesum Christū iustū. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris.

Potes

ANIMAE.

Potes plures sententias, potes & pauciores sumere, prout videbis decumbentem affectum esse.

Audisti hîc, frater charissime, verba non hominis, sed Spiritus sancti, quæ testantur palàm, quòd Deus pater, qui nō vult mortem peccatoris, sed vt cōuertatur & viuat, pro summo illo suo in te amoris flagrantissimi affectu, peccatorum tuorū sarcina te leuârit, eaq; humeris filij sui dilectissimi imposuerit. Is ea suo corpore baiulauit & pertulit, vt nō possint te damnare vnquã. Quippe Deus mortem Filij sui loco plenariæ & sufficientis pœnitentiæ, satisfactionis, solutionisq; pro peccatis tuis omnibus reputat & accipit, modò in Christū credideris. Cùm itaque peccata tua in Christum coniecta in morte eum detinere, suumque facere & damnare non poterint, profectò iam satisfactum est pro ijs, tibiq; iã remissa omnia. Hoc crede, viuesq; in æternum. Christus ipse tulit peccata tua, & mortuus est pro ijs, sed resurrexit, suntq; peccata credentiū per Christi mortem abundè satis depensa & expiata. Atq; ita strictæ seueræq; iustitiæ Dei pro peccatis satisfactum est, & plus satis, per Iesum
 Chri-

MEDICINA

Christū. Christus iam tuus est, & omniū
 credētium, cum bonis suis omnibus, cum
 morte sua, cum resurrectione, cum ascen-
 sione in cœlos, cum vita, cum meritis,
 cum gloria sua. ROM. VIII. Quapro-
 pter nihil in te iuris habet Satan, nulla
 te iniuria afficere potest, cū sis per Chri-
 stum iustificatus, cū sis ab omnibus tuis
 peccatis liberatus, cū sis dei filius, Deus
 pater tuus est, tui amantissimus, propter
 Christū, qui te reconciliauit. Quapropter
 fac animo bono sis, & gaudeas in Dño, si-
 quidem cū sis in manibus Dei omnipo-
 tentis, patris tui fidissimi atq; optimi, in
 portu nauigas, extra omne periculum es,
 nihil tibi incōmodi, nihil aduersi euenire
 potest: nā dei custodia ac satellitio angelo-
 rū septus es. Christus tuus, quātus quātus
 est, is omnia peccata tua sua innocentia
 obtegit & aufert. Nemo te manibus patris
 tui cœlestis extorquere poterit. Vbi cru-
 cē & afflictionē hanc corporalē (quę sanē
 collata ad vitam æternam, leuissima est &
 momentanea) pertuleris deuorarisq; vici-
 sti. Christus in simili, imò longè acriore
 atq; horribiliore agone fuit. Hic p̄cessit,
 hic caput tuū est, cui necesse est vt fias cō-
 formis,

ANIMAE.

formis, atq; peccatis moriaris, vitamq; hęc
peccatis madidam sordidatamq; deponas,
vt cum Christo domino tuo in æternum
vitam veram viuas. Ne te angant peccata
tua, non est quòd ob ea conscientia tua ma-
ceretur, cum iam ablata sint & abolita. Spi-
ritus ille malus exitium animabus nostris
machinans, tibi deuictus, tibi pessundatus
est. Deus iam in te respicit, tui curam agit,
te tuetur, & custodit, inque te respicit to-
tum Angelorum & sanctorum omnium
sodalitium. Ac, vt Christus damnari nõ po-
test, ita nec tu damnari potes, modò tota
cordis fiducia Christo affixus credideris.

Si Peccatum, Mors, infernus, Christo
Domino tuo nihil incommodi inferre
possunt, nec tibi incommodare possunt:
siquidem in Christo es, & Christus in te
est, nunquam igitur damnari potes. Quòd
si tibi ipsi peccata tua ferenda & expianda
essent, nullo modo par esse posses ferendo
tanto oneri, peccata longè te præpondera-
rent, & ad imos inferos demersum absor-
berent.

Verùm Christus verus Deus, idemq; ve-
rus homo, obtulit vltro seipsum pro te, se-
que in tuum locũ substituit, pro te depen-
dens,

MEDICINA

dens omnia, veluti Psal. L X I X. ait: Quæ non rapui, exolvebam. Tu quidem commisisti peccata in te, sed ea luit atque expiavit pro te Christus, teque in libertatem asseruit, & vitæ æternæ confortem fecit, si modò huic Euangelio credideris.

Etiam si, frater charissime, soli tibi totius Mundi peccata incumberent, tamen plurimum esset apud Deum gratiæ & misericordiæ, & plus satis. Deus tibi in Christo benedictionem promisit & gratiam, eaq; in Christo Domino tuo rata est & certa, plena, absolutaque. Non potes non saluari, si modò in Christum oculos conieceris. Nihil salute tua certius. Nam Christus naturalis Dei filius est, in hypostasi diuina veritas ipsa: quantum ad humanitatē, sanguis & caro nostra. Quis ad promissionem gratiæ donandam & exoluendam certior erit hoc Christo? qui ipse veritas eius promissionis, quiq; nos afflictim & ardentissimè amat, adeò vt mortem oppetere maluerit, quàm promissione vlla nos frustrari. Quocirca, si in Christum credideris, iam benedictionis diuinæ consors factus, iam peccatorum tuorum sarcina leuatus, iam

hæres

ANIMAE.

hæres Dei & cohæres Christi es in omne æuum. Quippe, cœlum & terra transibunt, Verbum autem Domini manet in æternum. Crede itaque, frater mi, bonaq; spe animũ erige, nec dubita, Deum illum maximum & optimum, etiam tibi, hoc est, ob tuam salutem, hominem factum, etiam tibi natum, tibi in Cruce mortuum, tibi à mortuis resurrexisse, & cœlos ascendisse, eaq; quæ promissa nobis erant, vniuersa præstitisse & obtulisse. Quotquot sunt promissiones Dei, per Christum sunt etiam, & per ipsum, amen. II. Corinth. I. Quapropter à Deo expete & expecta aliud nihil, quàm meram gratiam, & misericordiam, eamq; propter & per Christum. Siquidem extra Christum nulla est consolatio, nulla salus, nulla spes, nullum auxilium. In vnico hoc Christo, omne solamen, omnis refocillatio, omne præsidium & subsidiũ, breuiter tota salutis nostræ ratio, omnis in illo gratia & misericordia, multò & in infinitũ maior, vberior, & sublimior, quàm quisquam hominum queat vel comprehendere vel optare. Deus nobis fidem firmam & constantem largiri dignetur.

MEDICINA

In hanc formam, vel prolixiore, vel succinctiore oratione, prout res poposcerit, ægrotantē consolaberis. Ac moneo frater in Domino, vt quanto conatu studioq; potes, ab horrenda atq; terribili peccatorum & mortis cōtemplatione animum auoces, inque solum Christum omnes intendas cogitationes, in hunc oculos mentis figas, huic toto pectore adhærescas, hunc imbibas, hūc plena animi fiducia inuoces, huic te totum cōmittas. Siquidē in hoc Christo nihil inuenies aliud, quā summā innocentiam, iustitiam, vitam & salutē, quæ omnia à Christo in te deriuata, tua iā sunt, si modò christum vt salutis tuę authorem & redemptorem agnoscere volueris. Quare iterum iterumq; moneo, totiesq; inculco (nec id temerè,) ne peccatorum memoriam apud animum tuum renoues, perpendensq; eorum multitudinem atq; magnitudinem te excrucies. Peccatis procul ablegatis solum Christū crucifixum pone ob oculos, hunc cordi tuo infige, in hoc sit totus animus tuus, & sensus tui, ad hunc plena fiducia confuge, huic mordicus & indiuulsè toto pectore adhære. Hac ratione aduersus inferorum portas quantumuis diras

ANIMAE.

diras illas, quantumuis sevas terrificasque
 praeualebis ac subsistes. Reuoca in mentem
 tibi, quanta humanitate, quanta clementia,
 quanta comitate & benignitate Christus in
 Euangelica historia omnes peccatores, qui
 poenitentia acta veniam expetiuerunt, o-
 pemque ipsius implorauerunt, suscepit, tra-
 ctaritque. Inuenies Magdalenam, inuenies
 Latronem cruci ad dextram affixum, inue-
 nies Publicanum, inuenies Zachaeum, alios
 que, quos insigni humanitate susceptos, a
 peccatis, quauis grauibus, liberos pronun-
 ciauit. Christus enim ipsissima est gratia,
 misericordia, auxilium, consolatio, vita,
 gaudium, & salus omnibus ijs, qui haec ab
 ipso expectant, & fiduciam suam in ipsum
 collocant. Deus omnia haec propter Chri-
 stum promisit, qui veritas est, & mentiri
 non potest. Nunquam itaque nos faller,
 nunquam frustrabitur, nunquam dese-
 ret nos.

PORRO periclitanti de vita occurret
 etiam sicubi laesisti, & damno affecisti pro-
 ximum tuum, ut si vel furto vel abstulisti
 aliquid, vel famam alicuius constupraisti.
 Hic facies idem, quod Christus in Cruce,
 orabis pro omnibus inimicis tuis, iisque

MEDICINA

ex animo condonabis omnes iniurias. Si quid tui ablatum est furto, non reposces violentius. Si quid tu alieni subduxisti, redde, si potes, aut cura ut reddatur: nec celabis quicquam, sed confiteberis, & dolebis te peccasse, veniamq; orabis. Quod si propter fortunarum tenuitatem ablatum restituere non potes, fat erit, tu alijs condonaueris, qui vel rebus, vel corpori tuo vim & iniuriam intulerunt, famæque tuæ obrectauerunt. Si, inquam ijs ex animo condonaueris, nõ est quod sis sollicitus, bono sis animo, nec dubita quin etiã remissurus sit tibi iniuriam à te alteri illatam Deus. Neque enim potest non remittere ei delicta, qui proximo condonat. Siquidem ipsa docuit nos hãc compensandi & dissoluedi rationem Matth. v. 1. Si remisistis hominibus errata sua, remittet & vobis pater vester cœlestis.

*Medicorum opem implorare, ac
Medicinis uti ægrotus
an iure possit.*

Medicorum opem nec aspernetur,
nec adoret ægrotus. Sũma spes fixa
sit in Deo, qui ut solus inserit animam cor
pori,

ANIMAE.

pori, ita solus eximit cùm vult. Interdum
tamen accersendus Medicus, ne videamur
tentare Deū. Nā cùm remedia per se nec
salutem efficiant, nec morbos, tamen cùm
à Medico natura prudente, & in rationali
methodo probè exercito exhibétur, Deo-
rum manus, & salutaria iure vocari pos-
sunt, Herophilo teste. Quod & sacræ Scri-
pturæ testantur. Scriptum est enim: Ho-
nora Medicum: propter necessitatem ete-
nim illum creavit Altissimus. Altissi-
mus creavit de terra medicinam, & vir pru-
dens non abhorrebit illam. Sortilegi, in-
cantatores, atque impostores pij, qui falsis
orationibus ac preculis ægrotis mederi
volunt, tanquam pestes fugiendi & profligandi sunt: veneficæ enim & cacodæmo-
num manus sunt, non Dei omnipotentis,
cuius verbo & virtute omnia regi & gu-
bernari debent.

Eccles. 38.

*Cùm Mors terrorem injicit
quid agendum.*

Cogitabis mortem per Christum de-
victam atq; ad internecionē deletam
esse. Ac nisi Christus nostri misertus mor-
tē pro nobis oppetiisset, mortis metus in-

F 4

genti

MEDICINA

Mat. 10,
Philip. 1,

genti & horribili anxietate cruciatibusq;
intolerabilibus nos vexaret. Verum victa
iam & pefludata per Christum morte, a-
nimæ Christo fidentium mori & interire
non possunt, sed post emigrationē ex hoc
corpore rectà ad Christū proficiscuntur. Ut
audit latro ille in extremis agens: Hodie
mecum eris in Paradiso. Interim corpus
cōquiescit certa spe ad beatissimam illam
immortalem vitam, resurrectorum nouis-
simo die, augusta cum gloria, magnificen-
tia, decore, ut renouatum clarificatumque
vnà cum anima in perpetuum viuat cum
Christo & electis omnibus, inter quos
inueniuntur etiam multi, qui nobis in
his terris vel amicitiaē vel cognationis
vinculo iuncti fuere. Ideoq; Mortem pio-
rum sacraē Literæ somnum vocant. Idem
enim hoc caducum, fragile, imbecillum,
mortale & computrescēs corpus nostrum
die extremo excitabitur, ut excitatur ho-
mo somno sopitus, & mox extincta aboli-
taq; morte apparebit incorruptibile, glo-
riosum, formosum, firmum, salubre, im-
mortale, sanum, purum, integrum, & spiri-
tuale. i. Corin. xv. Hinc Psal. xvi. ait, Quā
pretiosa Mors sanctorum.

Mors so-
mnus voca-
tur.

HAEC,

ANIMAE.

HÆC, mi frater, apud animum tuum ex-
pende, ne seducaris cum Mundo, qui pror-
sus nos mori, corpus vnà cū anima inter-
cidere & interire, nihilq; nostri post dicef-
sum ex hac vita superfuturum opinatur.
Sed tota via totoq; cœlo errat. Neutiq; tam
vile, tamq; despicabile est corpus nostrum
corā Deo: summ^o illi honor, gloria & salus
preparata & destinata est. Idē em̄ hoc cor-
pus, q̄ circūferimus, quodq; lecto affixum
morbo cōflictatur, torqueturq;, idē, inq;, hoc
corpus renouatū & glorificatū vnà cū
anima viuet in æternū. Quòd si corporis
iacturā faceremus, nec vnquā id recupera-
remus, neutiq; pretiosa & magnifica,
sed vilis, sed horribilis, sed teterrima San-
ctorum mors esset. Quocirca, non osci-
tanter hæc expendens, animum vacillan-
tem, bona spe erectum, Scripturæ senten-
tijs fulcies. His crede nihilq; addubita.
Certa sunt & indubitata, quę dico. Vt chri-
sti corpus in tertium vsque diem sepul-
tum, tertio die resurrexit ad nouam & æ-
ternam vitam, nunquam denuò mortuū:
ita & omnium corpora, qui in Christo ob-
dormierunt, hoc est, qui in Christum cre-
diderunt, quiescūt in monumentis ad tem-

MEDICINA

pus dūtaxat spe certissima lætissime & pulcherrimæ resurrectionis, resurrectura die illo nouissimo in nouam & perpetuam vitam, vbi nec peccatum, nec mors vlla erit, nec vlla calamitas, sed nihil aliud, quàm iustitia, innocētia, vita, gaudium, beatitudo, salus in secula seculorum. Promisit hæc Deus, qui infinitæ potentiæ est, qui veritas ipsa est. Fient itaq; indubiè. Huius promissionibus fide, mi frater.

Porro testimonia scripturæ de Carnis resurrectione diligenter meditāda, diligenter animo inculcanda sunt. Docet nos hoc Paulus, vt istiusmodi sermonibus de resurrectione mutuò nos firmātes, animos consolationibus erigamus. Nec vllę certiores, nullæ vberiores consolationes dari possunt, quàm quæ ex scripturæ testimonijs de resurrectione petimus. Non humana verba sonamus, sed Dei, qui certò poterque præstabit, quæ locutus est. Nemo Dei voluntatem immutare, nemo illius propositum & sententiam impedire aut remorari potest. Immensæ est potentiæ, verax est & fidelis, inexhausta bonitas & misericordia. Nemo itaque de hoc ambiget.

Testi-

ANIMAE.

Testimonia de resurrectione
mortuorum.

Matth. xii. Iusti fulgebunt vt sol
in regno patris sui.

IOAN. v. Amen amen dico vobis, qui
sermonem meū audit, & credit ei, qui mi-
sit me, habet vitam æternam, & in condem-
nationem non veniet, sed transiit à mor-
te in vitam.

IOAN. vi. Hæc est voluntas patri mei,
qui misit me, vt omnis qui videt filium &
credit in eum, habeat vitam æternam, &
ego suscitabo eum in nouissimo die.

IOAN. viii. Amen amen dico vobis, si
quis sermonē meum seruauerit, mortem
non videbit in æternum.

IOAN. xi. Dicit Christus Lazarum
dormire, qui tamen expirauerat, cuiusque
cadauer iam sepulchro mādaturum erat: sed
Christus vitæ reddit mortuos, & vocat ea
quæ non sunt vt sint. (Rom. iiii.) Itaque
subdit, Ego sum resurrectio & vita: qui
credit in me, etiam si mortuus fuerit, vi-
uet. Statim post hæc verba excitat Laza-
rum, putrescentem iam quatrduanum &
olentem.

Et quia

MEDICINA

Et quia natura in his agonibus pusillanimi-
 mes sumus & meticulosi, vt ad credendum,
 quòd futura sit resurrectio, ad miniculi
 plus haberemus, multi à mortuis ad vitam
 sunt reuocati temporibus Prophetarum
 & Apostolorum. Christus excitat à mor-
 tuis viduæ filium (Luc. vii.) Excitat &
 principis synagogæ filium (Luc. viii.) Ex-
 citat & Lazarum (Ioann. ii) Petrus item vi-
 tæ restituit Tabitham (Acto. ix.) Pau-
 lus Eutychem (Acto. xx.) Eliseus Prophe-
 ta hospitæ suæ filium (III. Regum iiii.)
 Elias Propheta Sareptanæ puerum (III.
 Regum xviii.) mortuum ad vitam reuo-
 cat. Deus item duos illos maximos & san-
 ctissimos viros, Enoc (Genesis v. & Eliam
 III. Regum i.) viuos, vnà cum corpore
 & anima, ex hac fragili & misera vita raptos
 assumpsit ad se, ut per illos significatiõne
 aliquam futuræ & veræ vitæ daret, ne iuxta
 Ethnicorum & Epicureorũ opinionem,
 & nos post hanc calamitosam vitam, nihil
 nostri superesse crederemus.

Porro commonefacies pusillanimum æ-
 grotũ, vt cogitet, quid maximus ille & po-
 tentissimus Dominus mortis & vitæ, Iesus
 Christus dicat Lucæ vii. Nolite flere, nõ
 est

ANIMAE.

est mortua puella, sed dormit. Ratio incredula non intelligens Dei mysteria deridet hæc. Verùm Christus verbis fidem addens, simul cum dicto puellam mortuam vitæ restituit. Hic idem Dominus Iesus Christus animam tuam accipiet, custodiet que, & nouissimo die animæ corpus reddet, copulabitq; ad vitam æternam.

IOAN. V. Venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem eius: & prodibunt, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ. Rom. VII I. Quòd si spiritus eius, qui excitauit Iesum à mortuis, habitat in vobis, is qui excitauit Christum ex mortuis, viuificabit & mortalia corpora vestra: propter ipsius spiritum inhabitantem in vobis. I Corin. VI. Deus Christum dominum suscitauit, & nos suscitabit per potentiam suam. Caput decimum quintum primæ ad Corin. dulcissimis & efficacissimis cõsolationibus refertum est, ideo nullo auro æstimabile. In eodem Cap. Paulus resurrectionem nostram ita annectit affigitq; Christi resurrectioni, vt separari & diuelli inde non possit, in hanc sententiam: Christus, resurrexit à mortuis (id quod est certissimum) ergo citra dubium resurgemus,

gemus,

MEDICINA

Ephes. 5.

genuſ & nos. Chriſtus enim eſt caput no-
 ſtrum, nos membra. Caput hoc non eſt ſi-
 ne membris ſuis, nec relinquit & deſerit
 membra ſua. Vbi Chriſtus eſt, ibi erimus
 & nos: ſumus enim mēbra corporis eiuf-
 dem, ex carne & oſſibus eius. Quis immē-
 ſam illam gloriam inæſtimabilis & ineffa-
 bilis gratiæ miſericordiæq; pro dignitate
 ſatis deprædicare poteſt, quòd Deus è cœ-
 lis ſe dimittens ad infima, dignatus eſt ho-
 mo fieri mortalis, vt caduca hæc & fragilis
 hominum natura diuinæ nature vnita, ad
 vitam immortalem, per infinitam & in-
 comprehenſibilem diuinitatis vim atque
 efficaciam regni cœleſtis cōſors facta, pro-
 ueheretur? Si crederemus tãtas diuitias no-
 bis donatas, & tam beatum vitę genus nos
 manere, quĩ, queſo, animo conſternari &
 angĩ poſſemus? Natura omniũ fideiũ, qui
 & ante & poſt Chriſtum fuerunt & futuri
 ſunt, extra dubiũ in Chriſto vero homine
 & vero Deo immortalitatẽ induit. Vberri-
 ma itaq; & efficaciffima eſt conſolatio de-
 reſurrectione Chriſti, qua Paulus Corin-
 thiorum animos firmat, vbi inquit: Chri-
 ſtus ſurrexit à mortuis, primitiæ eorũ, qui
 dormierunt, fuit. Poſtquam enim per ho-
 minem

ANIMAE.

minem mors, etiam per hominem resurrexio mortuorum. Quemadmodū enim per Adam omnes moriūtur, ita & per christum omnes viuificabūtur, vnusquisq; autem in proprio ordine: primitiæ Christus, deinde ij, qui sunt Christi. Addit hīc Paulus similitudinē de rebus naturalibus, vnde corporū resurrexio clarē & manifestē percipi & declarari potest. Sumpta est aut similitudo à semine, quod ab agricola aridum in terram proiectum, moritur quasi, computrescitq; . Non tamen prorsus perit terræ mandatum: sed prodit è terris amœna, eleganti, lētaque forma, ac specie nouū & recens: Sic & corpus nostrum resurget nō corruptibile, caducum, fragile, flaccidum interiturumque, vti nūc est, sed speciosum, elegans, formosum, forte, viribus integris, & immortale in vitam æternam.

Hæc est via per mortem hanc corporalem in veram & æternam vitam, in veram patriam. Caro & sanguis hæreditatē regni Dei, in quo nihil nisi vita est, cōsequi non potest. Atque ob id oportet corruptibile hoc corpus induere incorruptibilitatem, & mortale hoc induere immortalitatem.

Tunc

Isaie 25.

Osee 13.

Tunc fiet sermo, qui scriptus est: Absorpta est mors in victoriam. Qui credunt in Christum, iam peccatum, mortem & inferos vicerunt: ideò mortem contemnentes, & in Christo iam fortes & animosi dicent: Vbi tua inferne victoria? Aculeus mortis, peccatū est: potentia peccati, lex. Sed laus Deo, qui dedit nobis victoriam per dominum nostrum Iesum Christum. Addemus & alias sententias plenas vberissima consolatione. i. Corinth. iiii. Qui Dominum Iesum Christum suscitauit ex mortuis, suscitabit & nos. ad Phil. iiii. Nostrum politeuma in cœlis est, ex quo & Seruatorem expectamus Dominum Iesum Christum, qui transfigurabit corpus nostrum humile, vt cōforme reddat corpori suo glorioso secundum efficaciam, qua potest etiam subijcere sibi omnia.

COLOS. iiii. Emortui estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Quandoquocumq; Christus manifestatus fuerit vita vestra, tunc & vos cum illo manifestabimini in gloria. i. Thes. iiii. Nolo vos ignorare fratres de his, qui obdormierunt, ne doleatis, quemadmodum & cæteri non habentes spem. Nam si credimus quòd
Iesus

ANIMAE.

Iesus mortuus est, & resurrexit, sic & Deus eos, qui obdormierunt per Iesum, adducet cum illo.

Solatur & Paulus Timotheum discipulum articulo resurrectionis, his verbis: Memeto Iesum Christum resurrexisse à mortuis, ex semine Daud, secundum Euangelium meum. Si commortui sumus cum Christo, & conuiuemus: si sufferimus, & conregnabimus. Hebræorum. i. i. dicit Christum per gratiã Dei pro omnibus gustasse mortem. Et ibidem ait, Christum participem factum carnis & sanguinis, id est, verum hominẽ fuisse, vt per mortem aboleret eum, qui mortis habebat imperiũ, hoc est, diabolus: & liberos redderet eos, quicunq; metu mortis per omnem vitam obnoxij erant seruituti.

II. TIM. I. Deus saluos fecit nos, & vocauit vocatione sancta: non secundum opera nostra sed secundum suum propositum & gratiã, quæ data est nobis per Christum Iesum ante tempora æterna: sed palàm facta est nũc per apparitionẽ seruatoris nostri Iesu Christi, qui mortem aboleuit, vitam in lucem produxit, ac immortalitatem. I. IOAN. III. Scimus, quòd tran-

G

slati

MEDICINA

flati sumus de morte ad vitam, quia diligimus fratres. I. IOAN. III. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quòd filium suū unigenitum misit Deus in Mundum, vt vivamus per eum. iob. x i x. Scio quòd Redemptor meus vivit, & in novissimo die de terra surrecturus sum. Et rursus circūdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum, Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius.

Hæc Scripturæ testimonia qui diligenter meditatur, non potest nõ maxima cõsolatione ingentiq; lætitia affici. Eius rei exemplū nobis evidentissimum esse Paulus potest, qui ex animo gaudens gratulatur sibi, quòd cognoverit Christum & potētiam resurrectionis illius, per quā mors nostræ morti illata est. Nunc itaq; mors ijs, qui credūt in Christum, mortua est, nihil nūc in morte terribile est, quod formidandum & extimescendum sit, præter imaginem & speciem, perinde vt serpens extinctus, pristinam quidem, & terribilem illam imaginem suam obtinet, cæterum ad lædendum nihil in se viriū habet. Et quemadmodum per æneum illum serpentem à Mose in deserto erectum diuini verbi potentia

ANIMAE.

rentia cùm inspiceretur, viui serpentes moriebantur, nec Iudæi viuētium serpentum veneno infici poterant: ita & mors nostra moritur, fitq; innoxia, & minimè metueda, si saluificam Christi mortem oculis fidei fuerimus contemplati. Breuiter, Mors assimilis imagini & vmbre mortis, imò veræ vitæ initium & aditus est. Christus, qui veritas ipsa est, ait: Si quis sermonē meum seruarit mortem non videbit in æternum. Quī, quæso, hoc fit? Dicam:

Homo Christi misericordia fidens, propter fidem ex Euāgelio haustam, Christo Domino suo, qui vera est vita, sic incorporatus est, vt ita dicam, & sic vnitus & copulatus, vt ab eo separari & diuelli nō possit. Hoc itaq; corpus ab anima seiungitur, in spe minimè dubia resurrectionis gloriose ad vitam æternā. Quippe intra breue temporis spatiū corp⁹ animæ redditur, vt perfruatur æternis gaudijs. Atq; ita in Christum credens, æternam mortem corporis & animæ, hoc est, æternam damnationem & veram mortem nō videt. Siquidem piorum mors, emigratio & profectio est ex vita hac mortali in immortalē ad Christum, ad Angelos, ad Sanctos omnes.

MEDICINA

*Cum infernus seu Damnatio æterna
occurrere terret.*

Spiritus ille maleuolus, mirificam homi-
ni de prædestinatione sui sollicitudinẽ
inijcit, diras has & horribiles cogitationes
suggerens: Quid si Deo non placeres?
Quid si te reiecisset? Quĩ sciste esse ex illo-
rum numero, quos ad vitam æternam ele-
git Deus? Hæc ac similes tentationes lon-
gè sunt durissimæ, grauissimæq; animum
discruciant & angunt. Quapropter omni
hĩc pede, quod dicitur, stes, constanterque
in hac acie partes tuas tuearis, necesse est.
Porro si victoriam obtinere in prælio hoc
volueris, hoc stratagemate, hac arte illum
aggrediaris oportet. Mox vbi hæ tentatio-
nes tibi à satana immittuntur, caue descen-
das cum illo in disputationem, caue cum
illo te committas, illiq; ex aduerso respon-
deas: verum his verbis cogitationibusque
protelesam à te repelle: Aufer te hinc sa-
tana, abi in rem malam. Scriptum est, Non
tentabis Dominum Deum tuum. Cum
Deus semper pro paterno suo in me ani-
mo maximis & infinitis beneficijs me affe-
cerit, cum vita hac me donarit, eamq; ha-
ctenus fouerit ac seruarit, cum bonis omni-
genis

ANIMAE.

genis cumularit, quæ esset dementia de illius misericordia addubitare? Cùm me per baptismum in gregem suorum receptum, albo Christianorum ascripserit, cùm ad Euangelium gratiæ suæ, in quo se futurum patrem meum promisit, me vocauerit, qui non optima quæque ab ipso expectarem, summaq; mihi de ipso pollicerer? Qui nõ esset propensissima & obuia expositissima que illius in me voluntas? Quid multa? Stultissimum est & periculosum indulgere his cogitationibus de prædestinatione. Porrò autem cogitationes has alijs obrues & anteuertes, quibus Deus tuum animum occupari vult, videlicet ijs, quas Christus ipse præscripsit, vbi inquit: *Quid credit in* *Ioann. 3.* *Christum, non perit, sed habet vitam æternam. Audin' quòd is, qui credit in Christum, qui Christum sanctificationem, salutem, & iustitiam suam agnoscit, damnari non possit? quodq; sit salutis & vitæ æternæ cõsors futurus? Quotquot itaq; misericordiæ Christi fidunt, extra cõtrouersiam è numero sunt eorum, qui electi sunt ad vitam æternam, in Christo præsciti & prædestinati, iam olim in librum vitæ conscripti. At qui prædestinati sunt ad vitam æter-*

MEDICINA

nam, ij imagini Christi conformes fiunt, Fidem autem, ob quam coram Deo iusti reputantur, non nisi ex verbo Dei concipiunt. Hac itaq; fide, hoc est, fiducia misericordiæ gratis propter Christum donatæ, saluantur. Certissima hæc sunt, & longè verissima. Deus nec falli potest, nec fallere quenquam. Consilium hoc est Dei patris benignissimi & verè philanthropi. Hæc sic ab æterno proposuit, sic præsciuit, sic præfiniuit. Non est igitur, quòd temorentur aut perterrefaciant ea, quæ hostis ille salutis nostræ inuidens, exitium animæ nostræ moliens suggerit, hisque opponit. Fac modò credens Christo fiducia misericordiæ te erigas, nec quicquid erit periculi. Nam si spem & fiduciam tuam figis in Christum, Christus tuus est, & tu Christi es. Hoc te redimente perire & damnari nullo modo potes. Siquidem Christo credentes, per patrem pertrahuntur ad Christum. Per eundem eos saluari, nec quenquam ex ijs perire vult. Quapropter fac forti sis animo, fac constanter credas, & bonam spem de Christo concipias. Quicumq; in Christum credunt, iidem ad vitam æternam prædestinati sunt.

In

Rom. 8.

Ioann. 6.

Ioann. 10.

In Christum itaque oculi intendendi, ad illum confugiendum, hic vnicus & verus seruator noster apprehendendus fide est, si saluari voluerimus. Hic vnusquisque diligenter expendat seriam illam exhortationem Pauli, cuius verba hæc sunt: Per tolerantiam curramus in proposito nobis certamine, respicientes ad fidei ducem & consummatorem Iesum, qui proposito sibi gaudio pertulit crucem, ignominia contempta, & ad dextram throni Dei confedit. Hebræ. 12.

Porrò omnes tentationes, quibus vexatus est grauissimis Christus, nostra causa pro nobis pertulit: teste eodem Paulo Hebræor. IIII. Non habemus Pontificem, qui non possit affici sensu infirmitatum nostrarum, sed tentatum per omnia iuxta similitudinem absque peccato. Accedamus igitur cū fiducia ad thronum gratiæ, vt consequamur misericordiam, & gratiam inueniamus ad opportunum auxilium. Hæc, frater mi, imprime animo tuo. Datus est nobis Christus primùm in hoc, vt nos redimeret, reconciliaret, & salutis æternæ participes faceret: deinde, vt esset exemplum nobis ad vitam piè tum

MEDICINA

exigendam, tum defungendam. Quòd si itaq; piè & feliciter diem tuum obire voles, fac Christi morte tibi ob oculos posita, ad illius exemplum & tu vitam finias. Quippe Christus propositus est nobis exemplum imitandum in vita, in omni afflictione, in morte. Nemo piè viuet, nemo afflictiones perferet, nemo mortē feliciter subibit, nisi Christi vitā & mortē sibi propositam, imitatus fuerit. Christi morte omnium piorum mors absorpta est & abolita. Quocirca considerabis & meditaberis diligenter quale mortis genus habuerit, quomodo in agone illo longè omniū acerrimo gesserit sese, cū pendens in cruce grauisimis tentationibus obrueretur. Hunc Christum imitare inuocato Dei auxilio.

Christus in cruce pendens quomodo tentatus.

PRIMÒ, tentabatur morte, cū obiceretur illi: Alios seruauit, seipsum nō potest seruare. Ac si dicerent: Iam actum est cum illo, Moriendum est illi, & pereūdum omnino. Nemo eum manibus nostris extorsum liberabit. Ad hūc modū tibi quoque hostis ille noster irreconciliabilis terrorem mortis incutiet. Sed tu cōtrà audentior ito. Collige animum, eumq; spe bona confirmato. Christus hostem istū victum pessun-

pessundedit. Vinces & tu eundē per Christum. Obtende scutum fidei in Christum. Dominus tuus Christus, rex gloriæ, idemque Dominus vitę, nō factus est morti obnoxius, sed viuit & regnat. Hic Dominus & vindex tuus, viuens & regnans nō destituet te, non patietur, vt illam in te tyrannidem mors exerceat. Frustrari te non potest, nec mentitur, cūm veritas sit. Hanc de illo fiduciam concipe, optima tibi de illo pollicere, viuesq; cum illo in omne euum. Quòd autem vult te tentationibus confictatum, mortem corporis subire, id omnino tua causa fit. Neque enim alia via in veram illam & æternam vitam trāsmigratur, quàm per corporis mortem. Relinquenda itaq; & deponenda est hæc vita, si æterna potiri volueris. Ita post vitam hanc, incipies demum verè viuere. Præterea prodest etiam ad hoc mors hæc corporalis, vt degustata eius amaritudine & acerbitate, experiaris & agnoscas, quàm arduum sit amoris affectus, quàm estimabile beneficiū in te cōtulerit, cūm pro te mortem oppetens, suo corpore deperderet & expiaret omnia delicta tua, n. te in totū extincta & abolita, portisq; in cælo

MEDICINA

rum deiectis, subuersis, conuassatis. Nunquã enim experiri aliter & intelligere potuiffes, quanta esset energia & potentia vitæ in Christo, quæ mortem nostram absorpsit, nec beneficij magnitudinem agnouiffes, nec tam ardenter gratias egiffes Christo Domino & redemptori tuo. Quocirca uiuente Christo, uiues & tu, eritq; tibi mors hæc somnus quidam felix & salutaris, aditusque & ianua in veram & beatissimam illam vitam.

SECUNDO, Tentabatur Christus etiam peccato, vt homo scelerosus & grauissimi criminis reus, cum exprobraretur illi: Si filius Dei es, descende de cruce. Seruasti alios, quin seruas & te? Hæ contumeliosæ voces quid aliud sibi volunt, quàm quòd iudicarent illum fraude, dolis, varfritie, technis, & artibus malis imposuisse hominibus, nihilque minùs esse quàm Dei filium, imò hominem scelestissimum, improbum & teterrimum? Assimiliter hominem iam de vita periclitantem tentans satan, quicquid vnquam contra Deum admissum est ab illo, offert, totaque peccatorum plaustra illius animo suggerit, eaq; in immensum exaggerata, vt atrocitate

ANIMAE.

citate & magnitudine peccatorum de mise-
 ricordia Dei & venia hæsitantem, ad despe-
 rationem adigat. Et hîc pede fixo fortiter
 resistens, hostẽ impetentẽ te, his verbis ex-
 cipies: Fateor me maximũ & grauissimum
 peccatorem esse. Verũ Christus nullius
 peccati reus, agnus ille insons, in cuius ore
 dolus inuentus non est, propter peccata
 mea diram mortẽ passus est, ab illo omnia
 expiata sunt, quantacunq; & quotcunque
 sint, pro omnibus abundẽ satisfactum est.
 Mors Christi etiam meorum peccatorum
 propitiatio est. Christus verẽ languores
 meos tulit, Christus verẽ dolores meos
 ipse portauit. Vulneratus est propter ini-
 quitates meas, attritus est propter scelera
 mea. Liuore eius sanatus sum. Omnia mea
 peccata in se transtulit. Nulla nũc ego co-
 gnosco: Christo gratias ago, qui omnia
 suo corpore dependit.

TERTIO, Tentatus est & infirno seu
 dãnatione æterna, cũm obijcere enlli: Spe-
 rauit in Domino, eripiat eum: salu faciat
 eum, quoniam vult eum. quasi dicerent:
 Omnis illũ spes in Deũ frustrabitur: Deus
 illũ auersatur, atq; abominatur, & ac-
 ros detrusum in perpetuũ damnabit

te

MEDICINA

te eiusmodi tētationibus Tentator ille la-
 cessit, caue pedem loco moueas . Non est
 quòd contremiskas, nihil extimescas . Ni-
 hil moueant te quanuis grauia quæ offert.
 Excute animo, & procul relega à te tā pec-
 catum quàm mortem & infernum. Nihil
 in te iuris habent, si in Christū oculos con-
 ieceris. Hunc apprehende, huic totum te
 commenda. Christus tuus est, totum se ti-
 bi Christus impēdit. Hic è tyrānide Diabo-
 li, ac æterna dānatione, inestimabili pretio
 te redemit. Christus hic est innocētia tua,
 & vita tua, & iustitia tua . Caue modò ne
 cor tuū à Christo crucifixo tētationibus
 vllis auocetur. Si huic Christo adhæseris,
 tanquā in excelsam & firmissimā, atq; in-
 superabilem petram collocatus, tutus es
 aduersus omnes inferorū portas, vt cum
 Christo exclamare possis: Prouidebā Do-
 minū in conspectu meo semper: quoniam
 à dextris est mihi, ne commouear. Propter
 hoc lætas: in est cor meū, & exultauit lin-
 gua mea: in super & caro mea requiescet
 in spe. Notas mihi fecisti vias vitæ: ad im-
 plebis me lætitia cum vultu tuo, dele-
 gatus es ad dexteram tuam vsq; in finem.
 em fidē in Christum, filius Dei fra-
 ter,

Psal. 16.

ANIMAE.

ter, & coheres Christi, vitæq; æternæ con- Gal. 3.
 fors es. Hæc fides iustificat iustos, hoc est, Ioan. I.
 in Christum credentes. Propter hanc fidē Matth. 25.
 benedictus filius cœlestis patris es, & emi-
 grans hinc, proficisceris in regnum cœlo-
 rum, electis filijs ab exordio Mundi præ-
 paratum.

Quòd si verò in tentationibus nutat &
 vacillat fides tua, cumq; voluntatem Dei
 patris nō satis patienter moderateq; fers,
 cū dilectio tua erga Deū subfrigida, cū
 spes infirma & tenuis est metuisq; ob id, ne
 satis bene conueniat tibi cum Deo, néve
 eū habeas infensum. Hæc sanè grauissima
 & laboriosissima difficillimaque est tenta-
 tio. Sed tu, mi frater, apud te cogitabis, tibi
 que persuadebis, quòd Christus propter
 te intolerabilem & inuincibilem tentatio-
 nem sustinuerit, in qua apparebat nullū vī
 quā auxiliū, solatium, subsidium aut patro-
 cinium, in qua visi sunt Deus, totusq; Mū-
 dus atrocissimi & infensissimi hostes esse,
 cū exclamaret: Deus meus, Deus meus,
 quare me dereliquisti? O horribilissimam
 durissimam tentationem hæc. Bonum
 quàm fuit acerba, quàm gravis, quàm
 ra, quàm amara mors illa, quam pro
 si

MEDICINA

subiuit, vt viā crucis nobis facilē redderet. Cū itaq; Christus vltro his tam horribilibus intolerabilibusq; anxietatibus & calamitatibus sese subiecerit, immerferitq;, volēte hoc cœlesti patre nostri amantissimo, haud dubiē scit & agnoscit nostram etiā infirmitatem, haud dubiē nostri miserus, stricto iure nobiscum non aget, & multa imbecillitati nostræ cōdonabit. An nō ipse ad eō omnes ad se inuitās, Venite, inquit omnes ad me, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos? Quæ, quæso, vberior cōsolatio, quæ maior vlla dari posset? Multa quidē & valde grauia hominem molestant, & angunt. Quid, quæso, grauius terrere, quid crudelius discruciare & torquere conscientiam hominis peccatis obruti potest, quàm cū dubitat de Dei misericordia, cū metuit ne aueretur ipsum Deus, & inspicitur, cū fidē seu fiduciam hanc miseris animæ cōcipere non potest, & se vti arborum aridū amputatum & reieciū imaginatur? Hic ad Iesum Christi mens auxilio & subsidio tuo: hic reprobatione opus est, ne atra hæc & violenta & horrida; fluctuum tempestas miserum hominem obrutum demergat. Sed non

ANIMAE.

non est quòd ambigamus : non est vanus
Christus, promissa apparere faciet, iuuabit
& refocillabit nos . Vbi itaque non satis
firma est fides tua, vbi formidine & pau-
ribus còcutitur pectus tuum, vbi te de mi-
sericordia Dei addubitare, adeoque nulla
fide præditū esse sentis , confestim Deum
inuoca, apud illum misericordiam & incre-
dulitatem tuā deplora, illius opem arden-
tibus votis expete, & reficiet iuuabitq; te,
hincque illum glorificatum prædicabis.
Recepit se hoc facturum, & faciet, tu mo-
dò caue ne inuocare cesses . Indefinenter
suspirijs ex imo pectore ductis patrem il-
lum omnis còsolationis implora, ne auer-
tat à te faciem tuam. Tuam illi imbecilli-
tatem, adeoque omnia , quæ te angunt &
cruciant, in illius sinum effunde . Excla-
ma cum discipulis : Domine, pater, adauge mihi
fidem. Item, cum patre L. b. fidiū. Credo
Domine, succurre incredulo meo, Domine,
ad adiuuandū me festina, ne in tantam
mole hac depressus submergar. Misere-
re mei, misericordia tua super omnia opera tua. O cle-
mentissime, ô benignissime pater, Deo cede.
Deus salutis meæ, susceptor meus & inso-
litiū meum, ne intres in iudiciū cū in iu-
ram,

MEDICINA

tuo. Christus iustitia mea est, & redemptio,
& innocentia mea, qui propter me acer-
bissimā, & crudelissimam mortē obire su-
stinuit. Moueant te hæc, ô pater omnis mi-
sericordię. Propter hunc Christum filium
tuum miserere mei, cōfirma & corrobora
cor meū fide in Christū, consolare me cō-
solationibus Spiritus sancti, vt potiar gau-
dijs veris in Christo in perpetuum, Amen.

Ad hunc modum laborans, luctans, &
pugnans cum imbecillitate tua, increduli-
tatemq; & pusillanimitatem tuam accu-
sans, & deplorans apud Deum, si Christum
appreenderis, eiq; apprehenso tenaciter
& mordicus adhæseris, votis flagrantibus
& indefessis auxilium expetens oransq;
vt ipse in tuum se locum substituens, ea,
quæ tibi desunt, suppleat. Si hæc feceris,
tunc omnia se optimè habent. Tunc bene
& præclarè tecum agitur, nihil est periculi,
salua res est. Si quidem hæc duo, credere in
Christum, & votis ardentibus fidem expe-
ditam non multum inter se distant. Sis licet
pusillus & pusillo animo præditus, hoc
nomen soletur & erigat, quod Deus
dat & vult se inuocari, quodq; promi-
ssum est inuocatum, exauditurum, & auxilio
suble-

ANIMAE.

subleuaturū. Porrò, vt nihil iustius à Deo
 petitur, quàm vera fides, ita nullā oratio-
 nem exaudit citiùs aut libentiùs, quàm eà,
 qua homo nihil in se boni inueniēs, suam
 infirmitatem, suam tenuitatē & miseriam
 agnoscens, suam incredulitatem deplorās
 & deuouēs, effundit, anxijs & creberrimis
 suspirijs, ardentissimisq; votis fidem expe-
 tens. Hæc suspiria, hæc orationes, hæc exi-
 gua & quantulacunq; fides, profectò scin-
 tilla est clara & pia, semen Dei, quæ non ni-
 si Deo operante & efficace in nobis exori-
 tur, qui per Prophetam Isaiam ait de Chri *Esaiæ. 42.*
 sto, Non extinguet linum fumigans, & ca-
 lamum quassatum non conteret. Quapro-
 pter fac constāter credas in Christum, vel
 certè votis ardentibus ora, vt possis crede-
 re, deplorans apud Deum incredulitatem
 tuam. Hæc si feceris, nihil dubitabis te à
 Deo iustum reputari, te esse filium Dei,
 qui non temerè nec frustra Christo filio
 suo vnigenito nostrā imbecillitatē no-
 stra peccata imposuit. Apud Mat. *cap. v.*
 ipse Christus ait: Beati paueres spiritu,
 quoniam illorum est regnum cæ-
 lorum. Beati qui lugent, quoniam conso-
 labuntur. Beati qui esuriunt & sitiunt iu-
 stitiam,

H stitiam,

MEDICINA

stítiam, quoniam saturabuntur. Hæc & tibi dicta sunt, frater charissime, hæc propriè in te competût. Mœres & angeris ob vitam malè actam, ex animo doles, sitis & esuris iustitiam: confide, bono sis animo, quæ concupiscis, accipies, iamq; es iustus coram Deo per Christum. Hinc exemplo Christi & Stephani, Spiritum tuum manibus Dei patris commédabis, in hæc verbatim Commendo, ô pater clementissime, in manus tuas spiritum meum, imò tuum spiritum, cùm tu eũ corpori inditum ad tēpus mihi commendaris, cùm propria tua imago sit, & simulacrum ad tui similitudinem effictum, cùm propter eundem redimendum vnigenitus filius tuus sanguinem suum pretiosissimum profuderit. Hunc, inquam, spiritum tuum iterum iterumq; cōmendo in manus tuas, ô pater indulgentissime, ô Deus omnis misericordię. Tuus sum, quantus quantus sum, tuum quæso suscipere serues, & vita æterna dones, per Iesum Christum filium tuũ vnigenitum, Dominum nostrum. Amen, Amen.

De Testamenti ordinatione, & peccatorum confessione,

Cum

ANIMAE.

CVM adhuc mens sana cōsistit in corpore, Testamentum cōdendum est, ijs, qui legare sua, testariq̄ue iure possunt: ne si ad extremum vsque vitę momentum id differant negotium, morte p̄occupentur. Igitur qui lēgitimos habet h̄eres, cōsultum fuerit, vt omnē curam testamentorū ad illos releget. Quōd si alienum æs conflauerit, ob̄ratusq̄; cuiquam fuerit, id apertē explicet, dissoluendaq̄; debita curet. Hoc peracto submoueat omnes de rebus huius seculi obstrepentes. In quo supra modū peccant complures, qui iam animā agenti ingerūt scrupulos de testamento, deq̄; rebus externis, interdū & morientem cogunt subscribere, idq̄ue detrectantem & inuitum ac detestantem illorum importunitatem, per quos mori nō liceat. Quibus amicis quid esse potest inimicius?

Dein si morbi ratio patitur, Animę prius quā corpori mederi studeat, per exomologesin breuē, sed synceram & fide exper-tē, & à Sacerdote cum plena fide summaq̄; reuerentia p̄nitētię remedium accipiat, ex intimis p̄cordijs Dei misericordiā imploret, sumatq̄ue vitę castigatioris propositum, si contingat reualescere. Quod si

H x forte

MEDICINA

fortè non est parata sacerdotis copia, ne protinus (quod solèt supersticiosi quidã) trepidet, ac despondeat animum: sed ipsi Deo ex corde cõfiteatur iniustitiam suam, qui pro sua clemẽtia mentis affectum pro facto dignabitur accipere, & quod deest externis sacramentorum signis, de suo supplere peculiari gratia. Per illum quidem efficacia sunt omnia sacramenta, quę quodammodo signacula sunt diuinæ erga nos beneficentiæ: sed idem absque signis quum opus est, consulit hominum saluti, tantum vt absit negligentia & contemptus sacramentorum, adsit autem fides & prompta voluntas.

De sacramento Eucharistiæ & extrema Vnctione.

A Nimo expurgato per veram & integram exomologesin Deo & sacerdoti ritè factam, augustissimum Eucharistiæ sacramentum obnixè sibi deferri petat ægrotus: aueatq; in primis, ne illotis manibus Syraxin seu Mensam illam sacrosanctam accedat. Non enim existimandum est minas illas grauisimas, quę sunt apud Paulum, iritas esse. Postquam igitur pro suo
captu

ANIMAE.

capto & modo se præparauerit, hæc piè meditetur & proferat: Domine, tu viaticū es nostræ peregrinationis, quo reficimur & alimur, quandiu in deserto huius Mundi versamur, & in hoc stadio decurrimus. Deduc igitur me Domine per hanc summationem tui corporis in terram viuētium, in regionem illam viuorum, vbi te facie ad faciem conspicer in gloria patris. Hæc vbi perorauerit, sacramentum corporis Christi plena fide suscipiat in eius mortis & passionis commemorationem.

Peracta Domini cœna, si percipitur morbus ipse nulla medicorum arte curari posse, oret super ægrotum sacerdos, vngēs eum oleo, non adhibitis præcaminibus magicis, quemadmodū ethnici solent, sed inuocato nomine Domini nostri Iesu Christi, quo nullum est incantamēti genus efficacius. Adsit autem precibus fiducia, & audiet Deus, seruabitq; laborantem. Neq; solūm restituetur ei sanitas corporis, si quidem expediat ægrotō: verūm si fontē fuerit peccatis obnoxius, vt plerunque morbi corporis ex animi malis oriuntur, remittentur ei ad seniorū preces, si modò fides commendet & hos, qui precantur, &

H 3 illum

MEDICINA

illum, pro quo deprecantur.

*Moderandum esse dolorem, recta rationis lege, quæ
propter obitum parentum ac amicorum à ple-
risque maior æquo suscipitur.*

Abiecta omni moderatione & ratiõis
tẽperamẽto, indulgere solis lachry-
mis, nõ est hominis Christiani, sed potius
Ethnici: quod vel hac sola ratione conuin-
citur, quoniam nullis fletibus, quamlibet
largis, & in multos extẽtis annos, reuocari
ad vitã possunt, qui deflentur. Inanes igitur
sunt & irritæ illę lachrymæ, nullumq;
parientes fructum ac vtilitatem. Quod
memorabili exemplo nobis prodidit rex
3. Reg. 12. David, qui quãdi languit infans ex Beth-
sabee natus, ieiunauit, largasq; lachrymas
effudit, & ingressus seorsum, iacuit sup ter-
ram, deprecans Dominum pro salute pue-
ri. Cũ primũ verò accepit ex seruis ad-
inuicem mulsitõibus, mortuũ esse puerũ,
reiecit vestes lugubres & squallidas, indu-
itq; secatiore amictu, faciẽ lauit, & posi-
ta mensa epulatus est hilariter. Id cũ de-
mirarentur serui eius, putantes, quòd am-
plius se esset afflictorus intellecta filij sui
more, qui ipso adhuc superstite ieiunio &
stetuta se emacerauerat, causamq; rei il-
lius

lius percontarentur, respōdit: Propter infantem dū adhuc viueret, ieiunavi & fleui, dicebā enim: Quis scit si fortè eū mihi donet Dominus, & viuat infans? Nunc autem quia mortuus est, quare ieiuno? nunquid potero reuocare eum ampliùs? ego vadam magis ad eum: ille verò nō reuertetur ad me. Quibus sanè verbis sapienter ostendit Dauid, non esse lamentandum, nec dolendum pro eo, qui recuperari reuocariq; nō potest. Sed & beatus Cyprianus in sermone de Mortalitate (cuius proximè mentionem faciemus) contestatur se diuina reuelatione sēpius fuisse admonitū, imò & sibi à Deo præceptum, quòd publicè commonefaceret omnes, & prædicando doceret, non esse deflendos fratres, qui diuina vocatione egrediuntur hoc sæculo: & hunc luctum Deo inuisum, ingratumq; esse.

Ne tamē saxeo adamuinóve corde videamur esse, aut vita defunctū amicū remisè tantū & vulgariter amasse, ex pietate animi & sincero cōmiseratiōis affectu prædeūtes lachrymas impartiamur equū est, sed recta ratiōis lege moderatas. ch̄sem̄ dñs noster absolutissima omniū virtutū idea, Iazarū mortuū piè defleuit: & sanctę eius sorores

Maria & Martha mirificè commendantur,
 quòd fraternum deplorauerunt funus.
 Officiosa etiam mulieres illæ, quæ Chri-
 sto in cruce extrema patienti sedulæ asti-
 terunt, ob id nõ immeritò laudatur, quòd
 ipsum mortuum & sepultum multis la-
 chrymis sunt profecutæ. De beato quoq;
 Stephano protomartyre legimus in actis
 Apostolicis, quòd curauerunt illum (quan-
 tum ad sepulturæ exequias) viri timorati,
 & fecerunt planctum magnum super eum.
 Quinetiam & ipse Ecclesiasticus, impen-
 dendas mortuis lachrymas, nõ tamen im-
 moderatas nec in longum productas tem-
 pus admonet, dicens: Supra mortuũ plo-
 ra, defecit enim lux eius. Modicum plora
 super mortuum, quoniam requieuit. Cõ-
 plures etiam Epistolæ beati patris Hiero-
 nymi consolatoriæ uentium super mor-
 te defunctorum, & idem negotium, quod
 in præsentia pertractatur, mirificè condu-
 cunt. Concedunt enim & autoritatibus
 scripturæ, & validis rationibus, non desleri
 immoderatiùs eos debere, qui vitam cum
 morte commutarunt: ut ea, quæ ad Helio-
 dorum scribitur, de morte Nepotiani: quæ
 ad Paulam, super dormitione Blefillæ filiæ
 suæ

Act. 8.

Eccle. 22.

ANIMAE.

suæ: quæ ad Tyrasium, de obitu filiæ: & reliquæ eiusdem sanctissimi patris epistolæ confimilem pertractantes materiam.

*Parænesis ad omnes Christi nom-
men professos.*

NVnc vos, quotquot nomine Christianorum insigniti estis, obsecro & obtestor per misericordiam Dei, ut tãdem aliquando relictis pristinis & horrendis istis tenebris & erroribus, ad meliorem vitæ frugem redeatis, summo animi studio & religione verbũ Dei salutare susceptum audiatis, citraq; intermissione pulsantes, patrem in cœlis per Christum rogetis, ut nos erudiat, & vera Christi cognitione illuminet, ut abnegata impietate & mundanis concupiscentijs, sobriè & iustè & piè vivamus in præsentis seculo, expectãtes beatam illam spem & apparitionem gloriæ magni Dei, & servatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & purificaret sibi ipsi populum peculiarem, sectatorem bonorum operum.

RELUXIT nobis immenso Dei beneficio, verbum illud gratiæ, lucis, & omnis

H 5 con-

MEDICINA

consolationis. Habemus exempla illustra
& plurima in diuinis literis, inexhaustam
Dei erga nos bonitatem, longanimitatē &
clementiā testantia: vnde videre est, quā
non velit Deus, vt perdamur sed vt cōuer-
tamur & viuamus, quā citò deferuescat
illius etiā iustissima ira, quā facilè pœna
quā meruimus, supersedeat, vbi seriò pœ-
nitentiam agentes de emendanda vita co-
gitamus. His, ô fratres, moti & nos ad Deū
in omnibus afflictionibus confugiamus,
ab hoc indefessis precibus contendamus,
vt condonatis clementer peccatis omni-
bus, propter dilectum illum filium suum
Iesum Christum, nos seruare, fouere, tege-
re, consolari, breuiter in omni necessitate
præsenti auxilio adesse dignetur.

2. Reg. 24 DAVID cōiectus in extremū periculum
cū propter ipsius peccatū, pestis sæuitia
septuaginta hominū millia intra dies pau-
culos intercidissent, mox vbi confugisset
ad Deum cōfessus peccatum, orans veniā,
misericordiam Dei implorans, extractoq;
altari in Areuna Iebusæi, holocausta & pa-
cifica obtulisset, Deus propitiatus est ter-
ræ, inquit scriptura, & cohibita est plaga
ab Israel. Huius exēplo & vos fratres cha-
rissimi,

ANIMAE.

rissimi, confitentes peccata, implorate gratiam & misericordiam Dei, offerentes acceptum Deo cordis pœnitentis & contriti sacrificium, aderitq; vobis auxilio suo, nec vnquam vos deseret.

ITIDEM & misso Iona minatur Deus se Niniuen populosissimam & clarissimam urbem euersurum: sed mox vbi ad concionē Ionę pœnitentiã egissent Niniuitæ, misertus eorū Deus culpa cōdonata, supplicium remisit. Horum exemplū imitandum proponite fratres. Ne diffidatis Dei misericordia, nondū etiã abbreviatū est brachiū Dei. Et vult & potest iuuare nos, modò gratiã oblatam non respuētes, illius auxilium inuocauerimus. Nōne per Paulum palàm testatur & proclamat, se diuitē esse in omnes inuocantes se? Rom. x.

Hoc, quicquid est scripti mei dilecti in Domino fratres, quo imbecille mēbrum ego, vobis reliquis membris, in Domino (quantum per temporis angustiam & affecti corporis valetudinē parū commodam licuit) prodesse volui, boni consulatis etiã atque etiam rogo. Mallem præsens præsentes consolari, si fieri posset. Verùm cū id non liceat, oratione pro vobis pietatis

MEDICINA

tatis & voluntatis meę propensę officia faciam & pensabo. Precor Christum Iesum, medium illum verum & probatissimum, Pharmacopolam omnium affluentissimū, vt hanc Animę Medicinam, è Pharmacopolio suo, hoc est, literarū sacrarum penudiuite, collectam ac cōfectam, in cordibus vestris efficacē esse velit, vt solida fides in vobis crescat, dilectio Dei & proximi flagret, vt in omni cruce patientes sitis, Christi exemplum sedulò imitantes, Christo ad extremum vsq; halitum adhæreatis in spe certa vitę æternę per Christum Iesum donatæ. Amen.

Orate Deum & pro
me misero peccatore.

Libri de Medicina Animę
F I N I S.

RATIO

RATIO ET METHO- DVS CONSOLANDI

periculose decumbentes.

CERTO statues, ô Christiane, qui aduersa valetudine conflictaris, te non casu, sed consilio & permissione Dei affligi. Quicquid morbi est, aut calamitatis, seu ærumnarum, quod pijs incumbit, omne id Deo gubernante, Dei consilio & voluntate euenit. Siquidem in ipso viuimus, mouemur & sumus. Ipse fecit nos, & non ipsi nos. Nec hæsitabis quin optima & verè paterna voluntate immittat hoc quicquid est morbi, non vt te perdat, sed vt ad pœnitentiam vocet, & fidem tuam exerceat excitetq;. Sût enim afflictiones, indubitata summę misericordię & bonę voluntatis Dei signa. Quem diligit, corrigit, inquit Salomon. Flagellat omnem filium, quem recipit, Hebræ. xii. Benignissimus ille pater tuus cœlestis, tui amantissimus pro optimo suo consilio & propensissima in te voluntate, veterem hominem tuũ hac aduersa tua valetudine, quasi vinculis constrictum coërcet, frenat, mortificatq;.

Act. 17.

Psal. 99.

RATIO CONSOL.

eatq; , vt lubētius & alacrius corpus tuum,
 tanquam hostiam oblatū cum Christo cru-
 ci affigas . Est itaq; hic tuus morbus, quo
conflictaris, paterna castigatio, non in hoc
immissa, vt perdaris, sed vt emēderis, vt vi-
uificeris. Videt fortassis Deus pater vete-
 rem Adamum tuū ferocē , impotentemq;
 sui, luxuriare, & affectibus plus satis indul-
 gentem, sibi imperare, sese inhibere non
 posse, ideoq; hoc illi veluti capistrū inijcit,
 his illum compedibus, atq; catenis cōstrin-
 git, his carceribus, huic ergastulo includit,
 hac catasta vincit, vt illū frānet, vt retun-
 dat & coerceat, ne nobilissimam & pretio-
 sissimam animam tuam seductam, in peri-
 culum conijciat. Caro & sanguis regnant;
 vigentq; in te magis quā spiritus, hīc ad-
 est Deus spiritui tuo, eiq; aduersus fero-
 cientē effrenē & rebellantem carnē luctan-
 ti fert suppetias, vt victā carnē supprimat
 subigatq;. Quōd si prospera & integra cor-
 poris valetudine vtereris, nūc fortassis ca-
 ro (vt est nō nisi ad mala semper procliuis)
 seductū te in multa & grauia cōtra Deum
 peccata, quibus irritata Dei ira, animæ tuæ
 ad maledictionē & inferos strueretur via,
 coniecisset. Huic incommodo, atque pe-
 riculo

AEGROTOS.

riculo pręueniens pater ille tuus cęlestis,
tibi tuęq; salutis consulens, carnem tuam,
manibus pedibusq; & omnibus viribus
contra spiritum ferociętem, eięq; rebellan-
tem, tanquam frenis inięctis compescit, &
captiuam ductę coercet, ne in peccatorum
sentinam prouoluatur, sed spiritui subiga-
tur obediatq;. Hęc cęm patris tui aman-
tissimi voluntas sit, cumq; omnia in tuęm
commodum & salutem cedant, etiam atq;
etiam vide, o frater, ne voluntati Dei opti-
mę relucteris, teęq; opponas, sed patere &
ora, vt patris voluntas fiat, vt tractet pro
suo arbitrio, vtq; nihil velis nisi quod ipsi
visum fuerit optimum, vt omnia cedāt ad
gloriam & laudem Dei, & adsit tibi gratia
sua, vt crucem incumbentem patienter &
moderatę feras. Nam patientia parit pro-
bationem, probatio spem, spes autem non
confundit.

Habes hic materiam exercędę & discen-
dę patientię, in omnibus afflictionibus.
Primęm discis, quod deus paterno animo
te affligat. Id autem discis experientia. Nisi
enim re ipsa id experireris, quęm salutare
esset Deo, se dedere totę, illius volętati ob-
secędare (veluti Dauid inquit, Bonę mihi,
quod

quod

RATIO CONSOL.

quòd humiliasti me) non posses spem de illo certam & firmam concipere, non expertus antè sub hac cruce & virga tam paternum animum, & tui cupidissimum delitescere. Verùm cùm id antè experientia didiceris, eiusque rei gustum aliquem iam habeas, nullis afflictionibus animo cõsternato succumbis, sed spes tua subinde crescit, cùm semel atque iterum sis expertus præsens Dei auxilium. Et si conuiens patitur nonnunquam aliquandiu te in salubris hæsitare, mergique: tandem tamen aliquando auxiliares manus porrigés, eripit te & seruat. Patitur quidem natate te aliquandiu, atque etiam aquis obrui, sed submergi non patitur. Hinc certò statuere potes, quòd te nunquam destituere nec rejicere velit, cùm toties te periclitatum seruarit. In afflictionibus itaque discis spem bonam & indubitata de Deo concipere & fouere vt etiam in afflictionibus longè grauioribus, vbi nullum usquam apparet auxilium, illi cõfidere possis, edoctus iam illius in liberandis & seruandis suis cõsuetudinem. Didicisti non ira, sed amore paterno afflictiones immitti: Quod cùm persuasum habeas tibi, experientia edoctus, expectas,

RATIO CONSOL.

pectas patienter auxilium, nec despondes animum, sed constanter tandem aliquando laturum illum auxiliū speras, vt maximè differens in longum tempus se occultet & abscondat. Atq; ita tandem agnoscis intelligisq; morbum tuum seu afflictionem non in hoc tibi immissam, vt perdaris, sed vt gloria Dei illustretur, & vt omnia in salutem tuam cedant. Qui ad hunc modum Deo sese dedere & cōcredere potest, promissionibus ipsius fides, is nō moritur in æternum. Id quod Christus ipse etiam iuramēto, ne quid addubitaremus, affirmans, Amen, amen, inquit, si quis seruauerit verbū meum, nō videbit mortem in æternū. Et alio loco ait: Ego sum via, veritas, & vita. Qui credit in me, viuet, etiā si mortuus fuerit. Et qui viuūt & credit in me, nō morietur in æternum. Hæc Christi verba, ô frater, in animi multissimè demissa fac diligenter asserues, hisq; animi vacillantem erigas & sustentas. Qui credit Christo mortē non gustabit. Qui credit in me, habet vitā æternā, inquit Christus. Hæc autem est vita æterna, vt te agnoscant Deum verum, & quē tu misisti Iesum Christum. Vita æterna inchoatur in Mundo hoc. Nā

I cui

RATIO CONSOL.

qui Christum habet, veram vitam habet.
Nam Christus vita est, IOANNIS XIII.
Est & veritas, ideoque non ludificabitur
nos, sed promissiones Dei per ipsum sunt
etiam, & per ipsum, Amen.

Ac quô nihil addubitares, quin dictis ac
promissis suis staturus esset Deus, peculia-
ri quodam fœdere ac signo corpori tuo
addito se tibi obstrinxit deinxitq;. Nam
cupidus & amans salutis tuæ, cùm misisset
filium suum in Mundū, vt pro te morti se
offerret, fœdus gratiæ per Christū ante fe-
rijt fecitque, in quo promisit, se tibi, si cre-
dideris, & baptizatus fueris, vitam æter-
nam daturum gratis, se te nunquam deser-
turum, se patrem tuum futurum, se te gra-
tia & misericordia coronaturū. Est autem
signum fœderis huius baptismus tuus.

Huic signo ad hæc promissionibus, vt ad-
hærescas mercedis necesse est. Dedit au-
tem signum hoc, vt de gratia promissa &
fide ipsius nihil hæsitares. Baptizatus es in
mortem Christi, veluti Paulus ait, vt mors
eius, tua mors fieret, ac pro te omnia ex-
piaret, eumque in baptismo induisti, vt
totus esses in illo, & ille in te. Est itaque

Baptismus, fœdus erigens & exhilarans
tran-

*baptismus signum
fœderis Dei.*

*Baptismus
quid sit.*

tranquillanſq; conſcientiam tuam coram
Deo, teſte Petro, quòd te nunquam dam-
naturus ſit propter peccata tua. Nam fide
 iuſtificatus pacem habes apud Deum.
 Tranquilla & ſerena pacataque conſcien-
 tia, vera pax eſt. Accepisti autem huius iu-
 ſtificationis & remiſſionis peccatorum ſi-
 gnum certiffimũ, ſeu ſigillum quoddam
 Baptiſmum, vt certò crederes Deum pro-
 pter Chriſtum miſertum tui, ſeruaturum
 & liberaturum te.

Iam itaq; cùm Deus tibi faueat, velitq; pa-
 ter tuus eſſe, teq; nunquã deſerere, cumq;
 eius rei infallibile ſignũ, ac teſtimoniũ ha-
 beas, omnẽ rem & te totum illi cõmendes
 dedasq;, eiusq; voluntati pareas, illiusque
 manum, ſiue mori te voluerit, ſiue viuere,
 patienter feras oportet, modò vt illius vo-
 luntas longè optima fiat, ad gloriã & lau-
 dem ipſius. Quanquam impoſſibile eſt, ſi
 miſericordia promiſſa propter Chriſtum
 filius fueris, teq; totum illi cõſecraueris, vt
 damnari poſſis. Quippe promiſit ſe futu-
 rum patrem tuum. Et quia verax eſt, cùm
 agnoſcas illũ patrem, & optima quæq; ab
 illo expectes ſperesq;, nõ poſſe nõ pater
 eſſe, teque ſeruare, quoquo modo duriter

AEGROTOS.

ad tempus aliquādiu te tractet. Cū itaq;
promiserit se futurum patrem tuum, tuq;
promissionibus his fidas, citra dubiū tui
tuorumq; acrem curam aget. Quapro-
pter commendabis illi non modò tuū cor-
pus, sed & vxorem ac liberos, cognatos &
amicos, breuiter omnia tua: nec dubita
quin ipse sit verus pater, verus coniunx, ve-
rus cognatus & amicus futurus. Nam te ha-

no dromonis

tenus tanquam œconomus seu dispensa-
tore duntaxat in his vsus est. Iam verò
cū te muneris huius functionem depo-
nere velit, alium illis dispēsatorem, qui &
fide bona & diligenter illorū curam agat,
in locum tuum substituet. Si hoc ab illo
speraueris, & plena cordis fiducia expecta-
ueris, non dubium est quin sit facturus

utis se et fami-
in suam de-
commendare debet.

quod dixi. Quocirca excute animo tuo
omnem de tuis sollicitudinem, eamq; Deo
commenda. De te potiùs sollicitus
cogita, quomodo animæ tuæ consulas,
eamq; Deo transmittas.

quibus cond-
dit quibus
missi est.

Ac cū gratis propter Christum condo-
narit tibi peccata omnia Deus, nihil quic-
quam à te pro hoc immēso & inestimabili
beneficio exigit, quàm vt vicissim condo-
nes ex animo ijs, qui te iniuria affecerunt.

Et

RATIO CONSOL.

Et promittit se remissurum nobis errata nostra, si remiserimus nos hominibus errata sua. Proinde omnibus offensis cōdonatis ex animo, ita vt nūquam earum memoriam apud te renouaturus sis, etiā ora pro illis, qui te leserunt, iuxta doctrinam & exemplum Christi, eosq; iuua pro virili indigentes tua opera, si reualueris. Quòd si hunc animum similtate, liuore, maleuolētia & ira vacuum habes, habes & signum, quòd Deus tua peccata remiserit. Fides enim, qua cor tuum purificatum est, exercēs sese suosq; fructus ferens, pro Dei infinitis beneficijs, non potest non vicissim ignoscere, & benefacere proximo suo. Hic fructus charitatis testatur, & certum te facit, quòd fides tua vera sit & viua, cū fructus tuleris veros & bonos. Hoc Pettus vult, vbi iubet, vt firmā faciamus vocatiōnem nostram bonis operibus. Significat enim ea opera testes & signa esse, quòd à Deo sis electus & adoptatus in filium ad æternæ salutis gaudia.

NEVTIQVAM autem sperabis, ò frater, quòd Deus propter morbi tui & crucis grauitatem peccata tibi condonaturus sit. Nulla enim alia est satisfactio, nulla alia

1 3 com-

*Oratio debet
persequenti*

*Fides viua
fructus ue-
ros produ-
cit.*

RATIO CONSOL.

cōpensatio pro peccatis tuis, q̄ vnica mors Christi. Nihil aliud in hac quidem causa respicit Deus, nihil aliud acceptat hic, quàm filium suū dilectum. Hic est agnus Dei, qui tollit peccata Mundi. Hic sacrificium est & oblatio sufficiens, absoluta, perfecta q̄; pro totius Mūdi peccatis. Tuus autem morbus dolores q̄; ne leuissimum quidem peccatum tuū coram Deo expiare possent, nedum salutem promereri, sicut

Roman. 8. Paulus testatur: Non reputo, inquiens, pares esse afflictiones præsentis temporis ad gloriam quæ reuelabitur erga nos. Nulla creatura neq; in cœlis, neq; in terris, nullus Angelus iram patris sedare & mitigare potuit: multo minùs morbus hic tuus & afflictio momentanea sedabit. Porrò autem qui eam iram lenire, & Deum homini reconciliare debebat, hic vt & Deus & homo esset (vtpote intercessurus & acturus inter Deum iratum & hominem condemnatum) necesse erat. Ideo q̄ue Dei filium oportebat hominē fieri, vt irā Dei patris suo corpore dependeret lueret q̄;, & ab ea nos seruaret, teste Propheta dicente: Languores nostros ipse tulit, dolores nostros ipse portauit. Posuit Deus in eo iniquita-
tem

AEGROTOS.

tem omnium nostrum: propter scelus populi mei percussus eum. Et Petrus: Vibice eius sanati sumus. Propter hunc itaque Christum Dominum tuum peccata tua tibi condonata sunt, nec ob aliud quicquam in tota rerum vniuersitate, ob nullam afflictionem, quantumuis duram & acerbam. Christus vnica est iustitia, salus, redemptio & satisfactio nostra.

Hunc Deus pro nobis peccatum facit, qui peccatum non nouerat, ut nobis contingeret iustitia. Quapropter si credis, iam filius Dei es. I o. 1. Si filius Dei es, es & hæres Dei, & cohæres Christi. Quod si vita æterna hæreditas est & donum Dei, uti eam Paulus vocat, certè non promereberis eam doloribus morbi tui. Ceterum morbo hoc te conflictari ideo vult Deus, ut eo veterem hominem tuum compescas, frangas, coerceas & mortifices, ut aliquando desinat peccare. Id autem fit ad extremum per mortem corporalem. Atque ob hanc causam mors hæc nobis subeunda est, ut anima emigrare ad æternam salutem possit. Est enim Mors hæc ianua ad vitam æternam. Ibi tum demum liberamur ab omnibus calamitatibus, miserijs, ærumnis, ab

*Mors ianua vitæ
æternæ.*

ÆGROTOS.

erroribus & imposturis diaboli omnibus, nec amplius sceleratissima peccatorum labe inquinabimur, nec in hereses aut errores seducemur, nec in desperationem precipitabimur. Omnium tum malorum & aduersitatum incommodorumque finis adest. Tum conquiescentes in Domino potiemur vita & gaudijs æternis. Ergo ne utiquam abominanda & formidanda mors est, imò votis flagrantibus expetenda, cum per eam ad æterna gaudia proficiscamur. Estque verissimum quod Paulus dicit, Omnia pijs cōadiumēto esse in bonum. Siquidem mors, res coram Mundo omnium odiosissima, teterrima & maximè horribilis, credentibus fit dulcissima, gratissima, & iucundissima. Tametsi verus Adam ille noster ad eam inhorrescit, eam fugit & horret. Interius tamen homo promptus, alacris & expeditus, ultroneusque ad eam obeundam, cum per eam ab omni peccatorum, flagitiorum, vitiorum & ærumnarum ceno, ac sordibus liberari se, & ad æterna gaudia proficisci videat sciatque.

*Quomodo consolandi ij, quibus mortis
periculum imminet.*

Deus

RATIO CONSOL.

DEus optimus & tui amantissimus Pater, tui misertus, ô frater, ex calamitiosissima, miserrimaque vita hac te vocat, translaturus ad se in perpetua vitæ cœlestis gaudia. Proinde dede & commenda illi totum te tuaque omnia, & quod ille vult, velis & tu, dicasque, Fiat voluntas tua Deus pater, non mea. Clama cum Latrone cruci affixo ad Christum, Memento mei Domine cum veneris in regnum tuum. Clama cum Publicano: Domine, propitius esto misero mihi peccatori. Clama instanter cum muliercula illa gentili Chananæ: O fili David, miserere mei. Audiet te Christus clamantem, ne dubita, tuique miseretur, peccatis condonatis, cum illo eris in Paradiso. Hunc igitur Christum apprehendas, huic mordicus adhaereas, huic animam tuam fac concedas. Cum hoc Christo crucifixo, ad Deum communem patrem clama: Domine in te confido, non confundar in æternum. In iustitia tua libera me. Inclina ad me aurem tuam, accelera ut eruas me. Esto mihi in Deum protectorem & in domum refugij, ut saluum me facias. Fortitudo mea, & refugium es tu. Tu es protector meus. In manus tuas commendo

RATIO CONSOL.

do spiritum meum. Clama & cum Dau-
 de: Domine firmamentum meum & forti-
 tudo mea, refugiū meū & liberator meus.
 Deus meus, adiutor meus, protector meus
 & cornu salutis meę, & susceptor meus. Ad
 te Domine leuauī animā meā, Deus meus
 in te confido, nō erubescam. Dirige me in
 veritate tua. Tu es Deus saluator meus.
 Reminiscere miserationum tuarum Dñe,
 & misericordiarum tuarum, quæ à seculo
 sunt. Delicta iuuentutis meę ne memine-
 ris. Secundū misericordiā tuam memento
 mei propter bonitatē tuam Domine. Pro-
 pter nomen tuum Domine propitiare pec-
 to meo, multum est enim. Respice in me,
 & miserere mei. De necessitatibus meis e-
 rue me. Dimitte vniuersa delicta mea, cu-
 stodi animam meam & erue me. Non eru-
 bescam, quoniam spero in te.

Si ad hunc modum toto corde auxilium
 Dei inuocaueris, auxilium feret tibi Deus
 opportuno tempore, dicetq; id quod Psal.
 xci. est: Quoniam sperauit in me, libera-
 bo eum: protegam eum, quoniam cogno-
 uit nomen meum. Clamauit ad me, & ego
 exaudiam eū. Cū ipso sum in tribulatione
 eripiam eū, & glorificabo eū. Quocirca, ò
 Chri-

ÆGROTOS.

Christiane, certa hîc bonum certamen, dimica strenuè, fortiter & constâter, vt Christianum verum decet. Caue loco cedas, caue tergum vertas, nihil est periculi. Non dimicas hîc solus, sed Iesus Christus rex in hoc agone dux tuus est. Hunc te in hoc certamine præcedentem sequere. Hic dux tuus, vindex erit tuus, & ab omnibus hostibus animæ tuæ, ab omni periculo, ab omni calamitate in hac pugna tuebitur atque defendet te. Rex est nõ quiuis, sed immensæ & infinite potentię. Mortem, Satanam, Infernũ, tua causa iam vicit & prostravit. Absorpta est mors in victoriam. Christus pro te mortuus est. Ideoq; mors æterna iuris nihil in te habet. Christus pro te descendit ad inferos, vt te ab æternis istis tenebris liberaret. Proinde forti & magno sis animo, pectore infracto irrumpe in aciem: ex cute omnem pauorẽ, nihil est hîc periculi. Non est, quòd metuas seuerum & strictum Dei iudicium: Christus Iesus mediator est coram Deo, idem aduocatus & patronus tuus est, & Pontifex & sacerdos. Hic Deo reconciliauit, & paternum illius animum propter peccata tua ab alienatum tibi restituit. Deus propter Christum,
 pater

AEGROTOS.

pater nunc tu usest, tui curam agit, te vnice amat, vt filium tenerrimum. Iam cum hic tantus Rex à partibus tuis stet, quis negotium tibi faceſſere, quis impetere, quis oppugnare te ſuſtinebit? Quis, quaſo, iniuriam tibi inferet? Quid periculi eſſe poteſt? Audi Paulum: Si Deus, inquit, pro nobis, quis contra nos? qui proprio filio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum, qui fieri poteſt, vt non & cum eodem omnia donet? Quis intentabit crimina aduerſus electos Dei? Deus eſt, qui iuſtificat. Quis ille qui condemnet? Chriſtus eſt qui mortuus eſt, imò qui & ſuſcitatus eſt, & eſt ad dextram Dei, qui & intercedit pro nobis. Quis nos ſeparabit à dilectione Dei? Perſuaſum habeo, quòd neq; mors, neq; vita, neq; altitudo, neq; profunditas, neq; vlla creatura alia poterit nos ſeparare à dilectione Dei, quæ eſt in Chriſto Ieſu Domino noſtro. Itaq; cum Chriſtus cum bonis ſuis tibi ſit donatus, ſunt & iuſtitia, innocentia, ſalus & vita æterna donata tibi, teſte Paulo, primæ Corin. i. Chriſtus factus eſt nobis ſapientia à Deo, iuſtitiaq; & ſanctificatio & redemptio.

In hunc igitur Chriſtum, in hunc angularem

RATIO CONSOL.

larem lapidem fac spem & fiduciam tuam omnem locatam & fixam habeas. Hic lapis fundamentum validum, solidum & firmum est, cui tutò te cōcredere & inniti potes, nulla quantumuis atra & horrida tempestas, nulli nimbi, nullæ procellæ fundamentū hoc euertere & disturbare possunt. In hoc, inquam, Christo spes opesque tuæ omnes sitæ sint. In hunc te conijcias, ei totum dedito, huic fide mordicus adhereto, nulla te ab eo calamitas aut tētatio auellat, vt maximè omnia absurdè & præposterè fieri videantur, vt maximè caro & sanguis longè secus dictauerint, & ratio contrariū senserit, vt maximè diabolus animo tuo subinde infusurret actū esse tecū, & Deum tibi infensissimum esse, teque gehennæ supplicium commeritum damnandum esse. Quippe Fides est hypostasis: hoc est expectatio rerum sperandarū, id est, promissarum: & ελεγχος, id est, certum argumentum, & notitia non apparentiū. Cū sancto illo patriarcha Abrahamo sub spe præter spem credas oportet. Fides & spes tua omnibus istis, quæ vel ratio cæca suggerit, vel hostis ille πολυτεχνικώτατος insidias & exitium nobis moliens instillat atque ingerit,

RATIO CONSOL.

gerit, sese opponat resistatque oportet. Quare perdiscenda tibi propè est Dei in seruandis suis mos, & consuetudo. Quem euehere vult in cœlos, eum antè deducit ad inferos: quem viuificaturus est, eum antè mortificat: in quem insignem misericordiam & humanitatè exercere vult, eum antè tentatum simulat se damnaturum. Quapropter cùm nihil aliud sentis, quàm mortem præsentissimam, cùm Deus videtur infensissimus esse tibi, cùm quàm longissimè à te discessisse, te in totum deseruisse, te repudiatum & damnatum reiecisse videtur, tum quàm proximè tibi adest defensusus & liberaturus te, tum te maximè amat, tum maximè illi curæ es. Incumbente enim afflictione & tribulatione, recordatur misericordiæ, iuxta Propheetam. Siquidem ira eius durat vix momentum oculi. Non perpetuum irascitur. Quomodo miseretur pater filiorum, sic misertus est Dominus timètibus se: quoniam ipse cognouit figmentum nostrum, recordatus est quoniam puluis sumus. Misericordia autem Domini ab æterno vsq; in æternum. Miserator & misericors Dominus, longanimis & multùm misericors.

Psal.

AEGROTOS.

Pfal. cii. Quocirca clausis oculis, sensuum & rationis iudicio reiecto, totum te Christo subijce, subde, dede, & commenda, boni consule quocunque te modo tractauerit. Mortem & horrorem, dolorisue mortis non iuxta oculorum & sensus seu rationis iudicium estimabis, sed iuxta verbum Dei. Dauid ait: Pretiosa mors Sanctorum in conspectu Domini. Item: Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Item Christus: Qui credit in me, mortem non gustabit. Quamobrem si qua offeruntur, quae te à Christo auertere, & in desperationem conijcere conantur, omnia animo excute, verbo Dei viuo tenacissimè adhaereto, hoc meditare, & subinde iratum animo tuo inculca. Neque enim vnquam tuae rationis perspicacitate atque acumine assequeris, quia fiat quod per mortem ad veram vitam transeas, quomodo exhalans animam hinc emigres, quomodo anima tua Domino seruetur & requiescat ad nouissimum vsque diem, quomodo etiam putrefactum, consumptum & ad esum à vermibus corpus in extremo iudicio resuscitatum noua & eleganti forma prodire possit. Hoc ratio comprehendere non potest,
 sola

AEGROTOS.

sola fides potest. Subinde itaq; Symbolū
fidei meditare, & singulas particulas has di-
ligenter excute, & attentius expende.

*Quibus uerbis compellendus sit iam
agens animam.*

O Frater in Christo, nunc fac bonum
certamen certes: fac cōstanter & for-
titer locum tuum tuearis. Christi redem-
ptoris tui promissiones infige penitus pe-
ctori tuo. Ego sum Resurrectio & Vita, in-
quit Christus: Qui credit in me, uiuet,
nec morietur in æternum. Christus assum-
pta natura humana iniurijs nostræ condi-
tionis obnoxia, moriens in crucis ara sei-
psum hostiam immolauit pro peccatis no-
stris. Hic suo sacrosancto sanguine ex-
purgauit delicta totius generis humani.
Hic Christus non te destituet. Hic curam
tui aget. Christo seruante & protegēte te,
nulla iniuria aut calamitate affici potes.
Solidum fundamentum Dei stat, habens
signaculum hoc, Nouit Dominus, qui sint
sui. II. Thim. II. Christus ait: Oues meæ vo-
cem meam audiūt, & ego cognosco eas, &
sequuntur me, & ego vitā æternam do eis,
nec peribunt in æternum, neque rapiet eas
quisquam

AEGROTOS.

quisquam de manu mea. Pater meus, qui dedit mihi, maior omnibus est, & nemo potest rapere de manu patris mei: Ego & pater vnum sumus. Quamobrem, ô frater in Christo, commendans animam tuam Deo patri te vnicè amanti, exclama cum Christo fratre tuo in cruce pendentem: O pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Deus pater omnis misericordiae deducat te in vitam æternam, seruetque te ad lætissimam extremi illius iudicij resurrectionem. Amen.

Rationis Consolandi
Aegrotos finis.

K D. CAE.

D. CAECILII CYPRIANI,
EPISCOPI CARTHAGINENSIS, & Martyris.

SERMO DE MORTALITATE.

ARGUMENTVM.

Sermo beati Cypriani de Mortalitate, ad amorem relinquendi hanc uitam exhortans, & ostendens hoc quòd sine ullo discrimine cum iniustis iusti moriuntur, non esse putandum bonis & malis interitum esse communem, quoniam ad refrigerium iusti uocantur, ad supplicium rapiuntur iniusti.

ETSI APVD PLURIMOS VESTRUM, fratres dilectissimi, mens solida est, & fides firma, & anima deuota, quæ ad presentis mortalitatis copiam non mouetur, sed tanquam petra fortis & stabilis turbidos impetus Mundi, & violentos seculi fluctus frangit, potiùs ipsa nec frangitur, & tentationibus non vincitur, sed probatur: tamen quia animaduerto in plebe quosdam

DE MORTALITATE.

dam, vel imbecillitate animi, vel fidei par-
uitate, vel dulcedine secularis vitæ, vel se-
xus mollitie, vel quod maius est, veritatis
errore minùs stare fortiter, nec pectoris
sui diuinum atque inuictum robur exere-
re, dissimulanda res non fuit, nec tacenda,
quo minùs, quantum nostra mediocritas
potest, vigore pleno, & sermone de domi-
nica lectione concepto, delicatæ mentis
ignauia comprimatur, & qui homo Dei &
Christi esse iam cœpit, Deo & Christo di-
nus habeatur. Agnoscere enim se debet, *Ignauia men-*
fratres dilectissimi, qui Deo militat, qui *tis qualiter*
positus in cœlestibus castris diuina iam *comprimēda.*
sperat, vt ad procellas & turbines Mun-
di trepidatio nulla sit in nobis, nulla con-
tatio, quando hæc ventura prædixerit Do-
minus, prouidæ vocis hortatu instruens &
docens & præparans, atque corroborans
Ecclesiæ suæ populum ad omnem toleran-
tiam futurorum, bella & fames & terræ-
motus, & pestilentias per loca singula ex-
urgere prænuñciauit & docuit. Et ne ino-
pinatus nos & nouus rerum infestantium
metus quateret, magis ac magis in nouissi-
mis tēporibus aduersa crebrescere, antè præ-
monuit. Fiunt ecce, quæ dicta sunt, & quan-
do

SERMO

do sunt quæ antè prædicta sunt, sequen-
 tur quæcunque promissa sunt, Domino
 ipse pollicente & dicente: Cum autem vi-
 deritis hæc omnia fieri, scitote quoniam
 in proximo est regnum Dei. Regnum
 Dei, fratres dilectissimi, esse cœpit in pro-
 ximo, Præmium vitæ & gaudium salutis
 æternæ, & perpetua lætitia & possessio pa-
 radisi nuper amissa, Mundo transeunte
 iam veniunt, iam terrenis cœlestia, & ma-
 gna paruis, & caducis æterna succedunt.
 Quis hic anxietatis & sollicitudinis locus
 est? quis inter hæc trepidus & mœstus est,
 nisi cui spes & fides deest? Eius est enim
 mortem timere, qui ad Christum nolit
 ire: eius est ad Christum nolle ire, qui se
 non credit cum Christo incipere regna-
 re. Scriptum est enim, iustum fide viue-
 re. Si iustus es, & fide viuis: si verè in De-
 um credis, cur non cum Christo futurus,
 & de Domini pollicitatione securus, quòd
 ad Christum voceris, amplecteris, & quòd
 zabulo careas, gratularis? Simeon deni-
 que ille iustus, qui verè iustus fuit, qui
 fide plena Dei præcepta seruauit, cum ei
 diuinitus responsum fuisset, quòd non
 antè moreretur, quàm Christum vidif-
 set,

Luce 21.

roman. 2.

Simeon.

DE MORTALITATE.

fēt, & Christus infans in templum cum
matre venisset, agnouit in spiritu natum
esse iam Christum, de quo sibi fuerat an-
tè prædictum, quo viso, sciuit citò se esse
moriturum. Lætus itaque de morte iam
proxima, & de vicina accersione securus,
accepit in manibus puerum, & benedi-
cens Deum exclamauit, & dixit: Nunc di-
mittis seruum tuum Domine, secundum
verbum tuum in pace: Quoniam viderunt
oculi mei salutare tuum. Probans scilicet,
& contestans tunc esse seruis Dei pacem,
tunc liberam, & tranquillam quietē, quan-
do de istis Mundi turbinibus extracti, se-
dis & securitatis æternæ portum petimus,
quando expuncta hac morte ad immor-
talitatem venimus. Illa est enim nostra
pax, illa fida tranquillitas, illa stabilis &
firma & perpetua securitas. Ceterum quid
aliud in Mundo, quàm pugna aduersus
diabolum quotidie geritur? quàm aduer-
sus iacula eius & tela conflictationibus as-
fiduis dimicatur? Cum auaritia nobis,
cum impudicitia, cum ira, cum ambitio-
ne congressio est, cum carnalibus vitijs,
cum illecebris secularibus assidua & iu-
gis & molesta luctatio est. Obsessa mens

*Ultima sem-
per Expectā
da dies homi-
ni est, diciq;
beatus Ante
obitum nemo
supremaq; su-
nera debet.*

SERMO

Hostes ho- hominis, & vndiq; zabuli infestatione val-
minis. lata, vix occurrit singulis, vix resistit. Si a-
 uaritia prostrata est, exurgit libido: si libi-
 do cōpressa est succedit ambitio, si ambi-
 tio contempta est, ira exasperat, inflat su-
 perbia, vinolentia inuitat, inuidia concor-
 diā rumpit, amicitiam zelus abscindit. Co-
 geris maledicere, quod lex diuina prohi-
 bet, cōpelleris iurare, quod non licet. Tot
 persecutiones animus quotidie patitur,
 tot periculis pectus vrgetur, & delectat hīc
 inter zabuli gladios diu stare? cū magis
 concupiscendū sit & optandū, ad Christū
 subueniente velocius morte properare,
 ipso instruēte nos, & dicente: Amen, amen
 dico vobis, quoniā vos plorabitis & plan-
 getis, seculū autē gaudebit: vos tristes eri-
 tis, sed tristitia vestra in lætitiā veniet.
 Quis non ad lætitiā venire festinet? quis
 non tristitia carere optet? Quando autem
 in lætitiā veniat nostra tristitia, Dominus
 denuò ipse declarat, dicēs: Iterum videbo
 vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium
 vestrū nemo tollet à vobis. Cū ergo vi-
 dere Christum gaudere sit, nec possit esse
 gaudiū nostrum nisi cū viderimus Chri-
 stum, quę cæcitas animi, quæue dementia
 est

IOAN. 16.

Ibidem.

DE MORTALITATE.

est, amare pressuras & poenas, & lachrymas
Mundi, & non festinare potiùs ad gaudiũ,
quod nunquam possit auferri? Hoc au-
tem fit fratres dilectissimi, quia fides de-
est, quia nemo credit futura esse, quæ pro-
mittit Deus, qui verax est, cuius sermo cre-
dentibus æternus & firmus est. Si tibi vir
gravis & laudabilis aliquid polliceretur,
haberes utiq; pollicenti fidem, nec te falli
ac decipi ab eo crederes, quem stare in ser-
monibus, atque in actibus suis scires: nũc
Deus tecum loquitur, & tu mente incre-
dula perfidus fluctuas? Deus tibi de hoc
Mundo recedenti immortalitatem polli-
cetur, atque æternitatem, & tu dubitas?
hoc est Deum omnino non nosse, hoc est
Christum credentium magistrum pecca-
to incredulitatis offendere, hoc est in
Ecclesia constitutum fidem in domo fi-
dei non habere. Quantum profit exire
de seculo, Christus ipse salutis, atque uti-
litatis nostræ magister ostendit, qui cùm
discipuli eius contristarentur, quòd se
iam diceret recessurum, locutus est ad
eos, dicens: Si me dilexissetis, gauderetis,
quoniam ad patrem vado. docens & osten-
dens, cùm chari, quos diligimus, de seculo
exeunt,

Ioan. 14.

SERMO

exeunt, gaudendum potius, quam dolendum. Cuius rei memor beatus Apostolus Paulus, in epistola sua ponit & dicit: Mihi viuere Christus est, & mori lucrū. Lucrum maximum computans iam seculi laqueis non teneri, iam nullis peccatis & vitijs carnis obnoxium fieri exemptum pressuris agentibus, & venenatis diaboli faucibus liberatum, ad lætitiā salutis æternę Christo vocāte proficisci. At enim mouet quosdam quòd æqualiter cū gentibus nostros morbi istius valetudo corripiat, quasi ad hoc crediderit Christianus, vt & immunis à contactu malorum, Mundo & seculo feliciter perfruatur, & non omnia hęc aduersa perpeffus ad futuram lætitiā referretur. Mouet quosdam quòd sit nobis cum cæteris mortalitas ista communis. Quid enim nobis in hoc Mundo non commune cum cæteris, quandiu adhuc secundum legem primæ natiuitatis manet caro ista cõmunis? Quoad usq; isthic in Mũdo sumus, cum genere humano carnis æqualitate coniungimur, spiritu separamur. Itaq; donec corruptium istud induat incorruptionem, & mortale hoc accipiat immortalitatem, & spiritus nos perducatur ad Deum patrem,

*Care hic e-
quamur, sepa-
ramur spiri-
tu.*

DE MORTALITATE.

patrem, quæcunq; sunt carnis incommo-
 da, sunt nobis cum humano genere com-
 munita. Sic cum flatu sterili terra ieiuna est,
 neminem fames separat: sic cum incurfio-
 ne hostili ciuitas aliqua possessa est, om-
 nes simul captiuitas vastat. Et quando im-
 bres nubila serena longa suspendunt, om-
 nibus siccitas vna est. Et cum nauem sco-
 pulo saxa confringunt, nauigantibus nau-
 fragium sine exceptione commune est. Et
 oculorum dolor, & impetus febrium, &
 omnium valetudo membrorum cum cæ-
 teris communis est nobis, quandiu porta-
 tur in seculo caro ista communis. Quini-
 mo si qua conditione, si qua lege credide-
 rit Christianus, noscat, & teneat, sciat plus
 sibi, quàm cæteris in seculo laborandum,
 cui magis sit cum diaboli impugnatione
 luctandum. Docet & præmonet scriptu-
 ra diuina, dicens: Fili, accedens ad seruitu-
 tem Dei, sta in iustitia & timore, & præ-
 para animam tuam ad tentationem. Et ite-
 rum: In dolore sustine, & in timore, &
 in humilitate patientiam habe, quoniam
 igne probatur aurum, similiter & argen-
 tum. Sic Iob post rerum damna, post pi-
 gnorum funera, vulneribus quoque &

Eccle. 2.

SERMO

vermibus grauer afflictuſ, non victuſ
 eſt, ſed probatuſ: qui in iſſis conflictatio-
 nibuſ ſuiſ & doloribuſ patiētiam religio-
 ſæ mētis oſtēdēſ, ait: Nuduſ exiui ex vte-
 ro matris, nuduſ etiā ibo ſub terram.
 Dominuſ dedit, & Dominuſ abſtulit: ſi-
 cut Domino viſuſ eſt, ita & factuſ eſt: ſit
 nomen Domini benedictuſ. Et cū eum
 vxor ſua cōpellaret, vt vi doloriſ impatiēſ
 aliquid aduerſuſ Deū querula & inuidio-
 ſa voce loqueretur, reſpōdit & dixit: Tan-
 quam vna ex inſipientibuſ mulieribuſ lo-
 cuta eſ. Si enim bona ſuſcepimuſ de manu
 Domini, quare mala non toleremuſ? In
 hiſ omnibuſ, quæ contigerunt Iob, labiſ
 ſuiſ nihil peccauit in conſpectu Domini.
 Itaq; illi teſtimonium perhibet Dominuſ,
 dicens: Animaduertiſti puerū meū Iob?
 non eſt ſimiliſ illi quiſquā in terris, homo
 ſine querela, veruſ Dei cultor. Et Tobias
 poſt opera magnifica, poſt miſericordiæ
 ſuæ multa & glorioſa præconia, cæcitatem
 luminū paſſuſ, timēſ & benedicēſ Deū
 in aduerſiſ, per ipſam corporiſ ſui cladem
 creuit ad laudem, quem & ipſuſ vxor ſua
 deprauare tentauit, dicens: Vbi ſunt iuſti-
 tiæ tuæ? ecce, quæ pateriſ. At ille circa ti-
 morem

Iob. 1.

Iob. 2.

Tob. 2.

DE MORTALITATE.

morē Dei stabilis & firmus, & ad omnem
tolerantiam passionis fide religionis ar-
matus, tētationi vxoris inualidē in dolore
non cefsit, sed magis Deū maiore patiētia
promeruit: quem postmodū Raphael col-
laudat & dicit: Opera Dei reuelare & con-
fiteri honorificum est: nam quādo orabas
tu & Sara nurus tua, ego obtuli memoriā
orationis vestræ in conspectu claritatis
Dei. Et cū sepelires mortuos simplici-
ter, & quia nō es cunctatus exurgere & de-
relinquere prandiū tuum, & abijisti & con-
didisti mortuum, & missus sum tentare te.
Et iterū: Me misit Deus curare te, & Saram
nurum tuam, ego enim sum Raphael vnus
ex septem Angelis sanctis, qui assistimus
& conuersamur ante claritatem Dei. Hanc
Apostoli disciplinam de Domini lege te-
nuerunt, non musitare in aduersis, sed
quæcunque in seculo accidunt, fortiter &
patienter excipere. Cū Iudæorum po-
pulus hinc semper offenderit, quòd aduer-
sus Deum frequentius murmuraret, sicut
testatur in Numeris Dominus Deus, dicēs:
Desinat murmuratio eorum à me, & non
morientur. Murmurandum non est in ad-
uersis

Tob. 12.

Num. 20.

SERMO

uersis, fratres dilectissimi, sed patienter & fortiter quicquid acciderit sustinendum, cùm scriptum sit: Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicit. In Deuteronomio quoque moneat Spiritus sanctus per Moysen, & dicat: Dominus Deus tuus vexabit te, & famem iniiciet tibi: & cognoscetur in corde tuo, si bene custodieris praecepta eius, siue non. Et iterum: Tentat vos Dominus Deus vester, vt sciat si diligitis Dominum Deum vestrum ex toto corde vestro, & ex tota anima vestra. Sic

Gene. 22. Abraham Deo placuit, qui vt Deo placeret, nec amittere filium timuit, nec gerere parricidium recusauit. Qui filium non potes lege & sorte mortalitatis amittere, quid faceres si filiũ iubereris occidere? ad omnia te facere paratum timor Dei & fides debet. Sit licet rei familiaris amissio: sit de infestantibus morbis assidua membrorum & cruenta vexatio: sit de vxore, de liberis, de excedentibus charis funebris & tristis auulsio, non sint tibi offendiculo ista, sed praelia: nec debilitent aut frangant Christiani fidem, sed potiùs ostendant in colluctatione virtutem, cùm contem-

nen-

Psal. 50.

Deut. 8.

*Exhortatio
ad poenitentiam.*

DE MORTALITATE.

nenda sit omnis iniuria malorum præsentium, fiducia futurorum bonorum. Nisi præcesserit pugna, non potest esse victoria: cum fuerit in pugna congressione victoria, tunc datur vincentibus & corona: nam gubernator in tempestate dignoscitur, in acie miles probatur. Delicata iactatio est, cum periculum non est: conflictatio in aduersis, probatio est veritas. Arbor, quæ alta radice fundata est, ventis incumbentibus non mouetur: & nauis, quæ forti compage solidata est, pulsatur fluctibus, nec foratur: & quando area fruges terit, ventos grana fortia & robusta contemnunt: inanes paleæ flatu portante rapiuntur. Sic & Apostolus Paulus, post naufragia, post flagella, post carnis & corporis multa & graua tormenta, non vexari, sed emédari se dicit in aduersis, vt dum grauius affligitur, veriùs comprobetur. Datus est mihi, inquit, stimulus carnis 2. Cor. 12 meæ, angelus satanæ, qui me colaphizet, vt non extollar, propter quod Dominum ter rogavi, vt discederet à me, & dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur. Quando ergo infirmitas vel imbecillitas, & vastitas aliqua grassa-

S E R M O

grassatur, tunc virtus nostra perficitur: tunc fides si tentata perstiterit, coronatur, sicut scriptum est: Vasa figuli probat fornax, & homines iustos tētatio tribulationis. Hoc denique inter nos & cæteros interest, qui Deū nesciūt, quòd illi in aduersis queruntur & murmurāt, nos aduersa nō auocant à virtutis & fidei veritate, sed corroborāt in dolore. Hoc quòd nunc corporis vires solutus in fluxum vēter euiscerat, quòd in fauciu vulnera cōceptus medullitus ignis exæstuat, quòd assiduo vomitu intestina quatiuntur, quòd oculi vi sanguinis inardescunt, quòd quorundam pedes vel aliquæ membrorū partes contagio morbidæ putredinis amputantur, quòd per iacturas & damna corporum prorumpente languore vel debilitatur incessus, vel aditus obstruitur, vel cæcatur aspectus, ad documentum proficit fidei. Contra tot impetus vastitatis & mortis inconcussi animi virtutibus congregari, quanta pectoris magnitudo est? & quāta sublimitas, inter ruinas humani generis stare erectū, nec cum eis, quibus spes in Dominum nulla est, iacere prostratum? Gratulari magis oportet, & temporis munus amplecti, quòd dum
nostram

DE MORTALITATE.

nostram fidem firmiter promimus, & labore tolerato ad Christum per angustam Christi viam pergimus, præmium vitæ & fidei ipso iudicante capiamus. Mori plañe timeat, sed qui ex aqua & spiritu non renatus, gehēne ignibus mǎcipatur: mori timeat, qui nō Christi cruce & passione censetur: mori timeat, qui ad secundam mortem de hac morte transibit: mori timeat, quē de seculo recedētem perennibus pœnis æterna flāma torquebit: mori timeat, cui hoc mora longiore cōfertur, vt cruciatus eius & gemitus interim differatur. Multi ex nostris in hac mortalitate moriūtur, hoc est, multi ex nostris de seculo liberantur. Mortalitas ista vt Iudæis & gentibus & Christi hostibus pestis est, ita Dei seruis salutaris excessus est. Hoc quod sine vilo discrimine generis humani cū iniustis & iusti moriuntur, non est quòd putetis bonis & malis interitum esse communem. Ad refrigerium iusti vocantur, ad supplicium rapiuntur iniusti: datur velocius tutela fidentibus, perfidis pœna. Improuidi & ingrati sumus, fratres dilectissimi, ad diuina beneficia, nec quid nobis conferratur, agnoscimus. Excedunt ecce in pace
tutæ

*Mors quibus
timenda.*

S E R M O

tutæ cum gloria sua virgines veniētis anti
christi minas & corruptelas & lupanaria nō
timentes: pueri periculum lubricæ ætatis
eudadunt, ad continentiaē atq; innocentiaē
præmium feliciter perueniunt: tormenta
iam non timet delicata matrona, metum
persecutionis, & manus cruciatusq; carni-
ficis moriendi celeritate lucrata. Pauore
mortalitatis & temporis accenduntur tepi-
di, constringuntur remissi, excitantur igna-
ui, desertores compelluntur vt redeant,
gentiles coguntur vt credāt, vetus fidelium
populus ad quietem vocatur, ad aciem re-
cēs & copiosus exercitus robore fortiore
colligitur, pugnaturus sine metu mortis
cū prælium venerit, qui ad militiam tem-
pore mortalitatis accedit. Quid deinde il-
lud, fratres dilectissimi, quale est, quàm
pertinēs, quàm necessariū, quòd pestis ista
& lues, quæ horribilis & feralis videtur, ex-
plorat iustitias singulorum, & mentes hu-
mani generis examinat, an infirmis ser-
uiant sani, an propinqui cognatos piè di-
ligant? an misereantur seruatorum languen-
tiū domini? an deprecantes ægros non de-
serant medici? an feroces violentiā suā cō-
primant? an rapaces auaritiæ furentis insa-
tiabilem

DE MORTALITATE.

tiabilem semper ardorē vel metu mortis
extinguant? an ceruicem flectant superbi?
an audaciam leniant improbi? an pereūti-
bus charis vel sic aliquid diuites langiātur
& donent sine hærede morituri? Vt nihil
aliud mortalitas ista contulerit, hoc Chri-
stianis & Dei seruis plurimū p̄stitit, quòd
martyriū cœpimus libēter appetere, dum
mortē discimus nō timere. Exercitia sunt
nobis ista, non funera, dant animo fortitu-
dinis gloriam, contemptu mortis præpa-
rant ad coronā. Sed fortasse aliquis oppo- *Obiectio.*
nat & dicat: Hoc me ergo in præsentī mor-
talitate contristat, quòd qui paratus ad cō-
fessionem fuerā, & ad tolerantiam passio-
nis toto me corde & plena virtute deuoue-
ram, martyrio meo priuor, dū morte præ-
uenior. Primo in loco non est in tua pote- *Dilutio.*
state, sed in Dei dignatione martyriū: nec
potes te dicere perdidisse, quod nescis an
merearis accipere: tunc deinde Deus scru-
tator renum & cordis, & occultorum con-
tēplator & cognitor videt te, & laudat, &
comprobat, & qui perspicit apud te para-
tam fuisse virtutē, reddet pro virtute mer-
cedem. Nunquid Cain cū Deo munus
offerret, iam peremerat fratrem? & tamen
L parri-

S E R M O

parricidium mente conceptum Deus prouidus antè dānauit: vt illhic cogitatio mala, & pernicioſa conceptio Deo prouidente proſpecta eſt: ita & in Dei ſeruis, apud quos cōfeſſio cogitatur, & martyriū mente cōcipitur, animus ad bonū deditus Deo iudice coronatur. Aliud eſt martyrio animū deeſſe, aliud animo defuiſſe martyriū. Qualem te inuenit Deus cū vocat, talem pariter & iudicat, cū ipſe teſtetur & dicat: Et ſciāt omnes eccleſiæ quòd ego ſum ſcrutator renis & cordis, nec enim ſanguinē veſtrū quærit Deus ſed fidem: nam nec Abraham, nec Isaac, nec Iacob occiſi ſunt: & tamē fidei, ac iuſtiæ meritis honorati, inter Patriarchas primi eſſe meruerūt. Ad quorū conuiuiū cōgregatur quiſquis fidelis & iuſtus, & laudabilis inuenitur. Memiſſe debemus voluntatē nos non noſtrā, ſed Dei facere debere, ſecundū quod nos Deus quotidie iuſſit orare. Quām præpoſterum eſt, quamq; peruerſum, vt cū Dei voluntatē fieri poſtulemus, quādo euocat nos & accerſit de hoc Mūdo Deus, nō ſtatim volūtatē eius imperio pareamus. Hoc nitimur & reluctamur, & peruicaciū more ſeruorū ad conſpectū Domini cū triſtitia &

*Qualis quis
inuenitur, ta-
lis iudicatur.*

DE MORTALITATE.

& mœrore perducimur, exeuntes isthinē
necessitatis vinculo, non obsequio volun-
tatis, & volumus ab eo præmijs cœlestibus
honorari, ad quem venimus inuiti? Quid
ergo rogamus & petimus, vt adueniat re-
gnum cœlorū, si captiuitas terrena dele-
ctat? Quid precib' frequēter iteratis roga-
mus & poscimus, vt acceleret dies regni, si
maiora desideria & vota potiora sunt ser-
uire isthic diabolo, quàm regnare cū Chri-
sto? Denique, vt manifestiūs diuinæ proui-
dentia iudicia clarescerent, quòd Domi-
nus præsciis futurorum suis consulat ad
veram salutem: cū quidam de collegis *Visti.*
& confacerdotibus nostris iam infirmita-
te defessus, & de appropinquante morte
solicitus, com meatum sibi precaretur, asti-
tit deprecanti & iam penè morienti iuue-
nis honore & maiestate venerabilis, statu
excelsus, & clarus aspectu, & quē assisten-
tē sibi vix posset humanus aspectus oculis
carnalibus intueri, nisi quòd talem videre
iam poterat de seculo recessurus. Atque il-
le non sine quadam animi & vocis indi-
gnatione infremuit, & dixit: Pati timetis,
exire non vultis, quid faciam vobis?
Increpantis vox est & monentis, qui de

SERMO

persecutione sollicitis, de accensione securis, nō consentit ad præsens desiderium, sed cōtulit in futurum. Audiuit frater noster & collega moriturus, quod ceteris diceret. Nā qui moriturus audiuit, ad hoc audiuit, vt diceret: audiuit non sibi ille, sed nobis. Nam quid disceret iam recessurus? didicit imò nobis remanentibus, vt dum sacerdotem, qui com meatū petebat, increpitū esse comperimus, quid cūctis expediat agnosceremus. Nobis quoq; ipsis minimis & externis quoties reuelatū est, quā frequenter atq; manifestè de Dei dignatione præceptum est, vt cōtestarer assiduè & publicè prædicarem, fratres nostros nō esse lugendos accensione Dominica de seculo liberatos, cū sciam nō eos amitti, sed præmitti, recedentes præcedere, vt proficiscentes & nauigantes desiderari eos debere, nō plangi: nec accipiēdas esse hīc atras vestes, quando illi indumenta alba iam sumpserint: occasionem dandam nō esse gētilibus, vt nos meritò ac iure reprehēdant, quòd quos uere apud Deū dicim⁹, vt extinctos & perditos lugeamus, & fidē, quā sermone & voce depromimus, cordis & pectoris testimonio reprobemus. Spei nostræ ac fidei præuari-

*Gaudendum
morte potius
quā flendum.*

DE MORTALITATE.

uaricatores sumus, simulata, ficta, fucata videtur esse, quæ dicimus. Nihil prodest verbis proferre virtutem, & factis destruere veritatem. Improbatur denique Apostolus Paulus & obiurgatur & culpatur, si qui contristentur in excessu suorum: Nolumus, inquit, ignorare vos fratres de dormientibus, ut non contristemini sicut & cæteri, qui spem non habent. Si enim credimus quia Iesus mortuus est, & resurrexit: sic & Deus eos, qui dormierunt in Christo, adducet cum illo. Eos contristari dicit in excessu suorum, qui spem non habent. Qui autem spe vivimus, & in Deum credimus, & Christum passum esse pro nobis, & resurrexisse confidimus in Christo manentes, & per ipsum, atque in ipso resurgentes, quid aut ipsi recedere istinc de seculo nolumus, aut nostros recedentes quasi perditos plangimus, ac dolemus? ipso Christo Domino ac Deo nostro monente & dicente: *Ioan. II.* Ego sum resurrectio: qui credit in me, licet moriatur, vivet: & omnis, qui vivit & credit in me, non morietur in eternum. Si in Christum credimus, fide verbis & promissis eius habeamus, non moriemur in eternum, ad Christum, cum quo & victuri & regnaturi semper sumus, læta securitate veniamus. Quod

Interim morimur, ad immortalitatē morte trāsgredimur: nec potest vita ęterna succedere, nisi hinc cōtigerit exire: nō est exitus, sed transitus, & tēporali itinere decurso ad ęterna trāsgressus. Quis nō ad meliora festinet? Quis nō mutari & reformari ad Christi speciē, & ad cęlestis gratię dignitatē venire citiūs exoptet? Paulo Apostolo prędicante: Nostra autē conuersatio, inquit, in cęlis est, vnde & Dominum expectamus Iesum Christum, qui trāformabit corpus humilitatis nostrę configuratū corpori claritatis suę. Tales nos futuros & Christus Dominus pollicetur, quando, vt cum illo simus, & cum illo in ęternis sedibus viuamus, atq; in regnis cęlestibus gaudeamus, patrem precatur pro nobis: Pater, quos mihi dedisti, volo vt vbi ego fuero, & ipsi sint mecū, vt videāt claritatē, quā mihi dedisti, priūs quā Mūdus fieret. Venturus ad Christi sedē, & regnorū cęlestiū claritatē, lugere nō debet nec plāgere, sed potiūs secundū pollicitationem Domini, secundū fidē veritatis, in profectiōe sua & translatione gaudere. Sic deniq; inuenimus & Enoch translatum esse, qui Deo placuit. Sic in Genesi testatur, & loquitur
scri-

Phil. 3.

Ioh. 17.

DE MORTALITATE.

scriptura diuina: Et placuit Enoch Deo, & non est inuentus postmodum, quia Deus illū transtulit. Hoc fuit placuisse in conspectu Dei, de hac contagione seculi meruisse trāfferri. Sed & per Salomonē docet Spiritus sanctus, qui Deo placeāt maturiūs hinc eximi, & citiūs liberari, ne dū in isto Mūdo diutiūs immorētur, Mūdi cōtactibus polluantur. Raptus est, inquit, ne malitia mutaret intellectū eius, placita enim erat Deo anima eius: propter hoc properauit educere eum de media iniquitate. Sic & in Psalmis ad Dominum properat spirituali fide Deo sua anima deuota, sicut scriptum est: Quām dilectissimæ habitationes tuæ Deus virtutum, desiderat & properat anima mea ad atria Dei. Eius est in Mundo diu velle manere, quem Mūdos oblectat, quem seculum blādiens atq; decipiens illecebris terrenæ voluptatis inuitat. Porrò cū Mundus oderit Christianum, quid amas eū qui te odit, & non magis sequeris Christū, qui te redemit, & diligit? Ioannes in Epistola sua clamat, & loquitur, & ne carnalia desideria sectantes Mundum diligamus, hortatur: Nolite, inquit, diligere Mundum, neque ea quæ in Mundo sunt.

Enoch Deo placuit. Gene. 5.

Sap. 4.

Psal. 83.

I. Ioann. 2.

S E R M O

Si quis dilexerit Mundū, nō est charitas patris in illo: quia omne quod in Mūdo est, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & ambitio seculi, quæ non à patre, sed ex concupiscētia Mundi, & Mundus transibit & concupiscētia eius: qui autem fecerit volūtatē Dei, manet in æternum, sicut & Deus manet in æternum. Porro, fratres dilectissimi, mente integra, fide firma, virtute robusta, parati ad omnē volūtatē Dei simus: pauore mortis excluso immortalitatem, quæ sequitur, cogitemus. Hoc nos ostendamus esse quod credimus, vt neq; charorum lugeamus excessum, & cū accersionis propriæ dies venerit, incunctanter & libenter ad Dominum ipso vocāte veniamus. Quod cū semper fuerit faciendum Dei seruis, nūc fieri multo magis debet corruēte iam Mūdo, & malorum infestātium turbinibus obsesso, vt qui cernimus cœpisse iam graua, & scimus imminere grauiora, lucrum maximū computemus, si isthinc velocius recedamus. Si in habitaculo tuo parietes vetustate nutarent, tecta desuper tremarent, domus iam fatigata, iam lassā ædificijs senectute labentibus, ruinā proximam minaretur, nōne
omni

DE MORTALITATE.

omni celeritate migrares? Si te nauigante turbida & procellosa tépestas fluctibus venti excitatis, prenūciaret futura naufragia, nōne portū velociter peteres? Mundus ecce nutat & labitur, & ruinam sui iam *nutat,* nō senectute rerum, sed sine testatur, & tu non Deo gratias agis, non tibi gratularis, quòd exitu maturiore subtractus, ruinis & naufragijs, & plagis imminētibus exuaris? Considerandum est, fratres dilectissimi, & identidē cogitandū, renūciasse eos Mūdo, & tāquam hospites & peregrinos hīc interim degere. Amplectamur diem, qui assignat singulos domicilio suo, qui nos isthinc ereptos, & laqueis secularibus exutos paradiso restituit, & regno cœlesti. Quis non peregre cōstitutus properet in patriā regredi? Quis non ad suos nauigare festinans, ventū prosperū cupidiū optaret, vt velociter charos liceret amplecti? Patriam nostram paradisum cōputamus, parentes nostros Patriarchas habere iam cœpimus: quid non properamus & currimus, vt patriā nostrā videre, vt parētes salutare possimus? Magnus illhic nos charorū numerus expectat, parentū, fratrū, filiorū: frequens nos & copiosa turba desiderat, iā de sua im-

SERMO

mortalitate secura, & adhuc de nostra incolumitate sollicita. Ad horum conspectū, & complexum venire, quanta & illis & nobis in communi letitia est? qualis illhic cœlestium regnōrum voluptas sine timore moriendi, & cū æternitate viuēdi? quā summa & perpetua felicitas? illhic Apostolorū gloriosus chorus: illhic Martyrū innumeralis populus, ob certaminis & passionis victoriam coronatus, triumphantes illhic virgines, quę cōcupiscentiam carnis & corporis continentię robore subegerunt, remunerati misericordes, qui alimētis & largitionibus pauperum iustitię opera fecerunt, qui Dominica præcepta seruantes ad cœlestes thesauros terrena patrimonia transtulerunt. Ad hoc, fratres dilectissimi, auida cupiditate properemus, vt cū his citò esse possimus, citò ad Christum venire cōtingat, optemus. Hanc cogitationē nostram Deus videat, hoc propositum mētis & fidei Dominus Christus aspiciat, daturus eis glorię suę ampliora præmia, quorū circa se fuerint desideria maiora. Amen.

D. CAECILII CYPRIANI DE
MORTALITATE FINIS.

ORA.

ORATIO AD DEVM,
APVD AEGROTVM, DVM
inuifitur, dicenda.

QUONIAM OMNIPOTENS sempiternae
& clemētissime Deus, inter mul-
tiplices disciplinas & castigati-
ones, quibus ad te nos inuitas,
varijs ægrotationibus carnē nostrā refræ-
nare soles, adempta per morbos periculo-
sos eius securitate: admonesque tum ma-
læ vitæ peractæ illius finis, adeoq; mortis
impendentis, per cruciatus, qui sunt illius
anteambulones, tum extremæ diei, iudicij
tui, & subsequituræ vitæ æternæ, quæ bonis
ad gloriam & felicitatem, malis autem ad
ignominiam ac damnationē gehennæ cō-
tinuabitur. Quarū rerum memoriam ca-
ro sibi permissa nullam admittit. Iam ve-
rò hunc hominem calamitosum, ob affe-
ctam valetudinē lecto affixum, & ferētem
seueritatem flagelli tui deprehendimus,
apud quem peccatorum sensus excitatur,
mortisque imago ob oculos volitat. Idcir-
co nos miseri, qui eandem horam aduersi-
tatis pro naturæ conditione expectamus,
vnà cum illo te oramus & obsecramus, ne
summa

ORATIO

summo iure pro eius meritis, cum eo iudicium experiaris, propter Iesum Christum Dominum nostrum, qui huius ægroti & nostram omnium culpam in cruce luit. Quin potiùs illi ceu redempto gratiam & animi fortitudinem largiaris, quia hanc paternam disciplinam & visitationem placidè admittat, patienter ferat, perfecta obedientia volentem & obsequentem se percutiētis beneuolētię permittat. Opitulare illi in omnibus aduersitatibus, ac tutela illi & propugnaculum fueris, cōtra instans discrimen, quo iam periclitatur. maximè si conscientia renudata interiora cordis peccata illū apud te accusabunt, tum acerbissima tormenta & voluntarium sacrificium Christi filij tui in patrociniū oppone, qui nostras infirmitates sustinuit, pœnamq; nobis debitam persoluit, factus pro nobis peccatū, dum pro nostris peccatis mortem oppeteret, quę pretioso sanguine suo abluit, quique ex mortuis resurgens nostra iustitia, perfectusq; redemptor factus est. Horum beneficiorum fructum & vim per fidem sentiat, hac angustia pressus opem tuā experiatur, & talium beneficiorum, donorumq; in Christo, fructum aliquem hoc
arti.

AD DEVM.

articulo temporis sui delibet. Effice vt ve-
 ra fide tantum felicitatis thesaurũ, hoc est,
 remissionem peccatorũ propter Christũ,
 qui per ministerium verbi prædicationis,
 quod initio recitauimus, & sacramentorũ
 vsu, quæ in Ecclesia nobiscum frequenta-
 uit, ei etiamnum exhibetur, auidè ac certò
 accipiat, in solatiũ, præsidiũ & propugna-
 culũ aduersus tumultos grauer accusan-
 tis consciẽtię, & artes cacodæmonis. Sed &
 ea fides sit ei armatura, qua tutus per mor-
 tem in vitam penetret, qua apprehensa in
 sempiternum fruatur. Eum igitur totum
 tibi commendamus pater cœlestis. Nam
 quia ægrotus est, tu sanaueris eum: imbe-
 cillus est, adiuueris eum: iacet, tu statueris
 eum: suam impuritatem & maculas agno-
 scit, laueris eum: saucius est, medicatus fue-
 ris ei: pauidus est, animũ reddideris ei. Et
 quia omnia nosti, & pro arbitrio conferre
 potes, exatiauueris eum: fame enim & siti
 valde torquetur. Amplectere: nam ad te re-
 ctà confugit, & constantem sibi ad obeun-
 da iussa tua eũ efficias. In summa, ignosce
 omnia, quibus iram acrem in se tuam inci-
 tauit. Pro morte vitam ei concede tecum
 in gloria, & si eius vsus, in vinea tua exedi-
 ficanda

ficanda

ORATIO

ficanda in hac mortalitate, & accuratiùs ad
exemplum Christi conformandum noue-
ris eum, sed auctum donis amplioribus
cōserua. Atqui voluntas tua omnino fiat,
quæ nunquam non est optima. Hæc om-
nia nobis atq; decumbenti ex morbo ho-
mini isti concede, per solum Iesum Chri-
stum filium tuum Dominum nostrū, qui
vnus est redemptor & opitulator noster,
qui que in solatium & exemplum peccato-
ribus latronem in cruce secum in paradi-
sum perduxit. Qui tecum viuit & re-
gnat in vnitate Spiritus sancti, ve-
rus Deus in secula seculo-
rum, Amen.

ORA

ORATIO AD CHRIS-
TVM, IN GRAVI MOR-
BO DICENDA.

DOMINE Iesu, vnica salus vi-
uentium, æterna vita morien-
tium, tuæ sanctissimæ volunta-
ti me totum submitto tradoq;,
siue hanc animulam in huius corpusculi
domicilio diutiùs commorari placeat ad
tibi seruiendum, siue ex hoc seculo demi-
grare velis, certus, non posse perire quod
tuæ misericordiæ commissum est, carnem
hanc fragilem ac miseram æquo deponam
animo, videlicet spe resurrectionis, quæ
mihi illam reddet multò felicior. Ani-
mam quæ so vt aduersus omnia tentamen-
ta, tua gratia corroboret: contraq; omnes
satanæ assultus cinge me scuto tuę miseri-
cordiæ, qua olim martyres tuos aduersus
horrendos cruciatus ac mortes crudelissi-
mas inuictos reddidisti. Video q̄ nihil in
me mihi sit præsidij, in tua inenarrabili bo-
nitate tota est fiducia. Nihil habeo merito-
rū aut bonorū operū, quod allegem apud
te, malorum heu nimis multum video, sed
per tuam iustitiam confido me in numero
iusto-

iusto-

ORATIO

iustorum censendum. Tu mihi natus es,
 mihi sitisti, mihi esuristi, mihi docuisti, mi-
 hi orasti, mihi ieiunasti, mihi tantum bono-
 rum operum in hac vita peregristi, mihi tam
 acerba passus es, mihi in cruce pretiosam
 animam tuam in mortem tradidisti. Pro-
 sint mihi nunc, quæ sponte donasti, qui te
 totum mihi donasti. Tuus sanguis abluat
 maculas criminum meorum, tua iustitia
 tegat iniustitiam meam. Tua merita me sit
 premo iudici commendent. In grauescē-
 te malo adauge gratiam tuam, ne vacillet
 in me fides, ne titubet spes, ne refrigescat
 charitas, ne terrore mortis deiciatur hu-
 mana infirmitas, sed postea quàm mors oc-
 cuparit oculos corporis, mentis tamen à
 te non deflectantur, quumq; linguæ usum
 ademerit, cor tamen instanter ad te cla-
 met: In manus tuas Domine cōmen-
 do spiritum meum, cui honos
 & gloria sine fine.
 Amen.

D. IO.

D. IOANNIS CHRYS-
SOSTOMI, PATRIARCHAE
CONSTANTINOPOLITANI.

De patientia, & consummatio-
ne huius seculi, de secundo Aduentu Domini, de q̄;
aeternis Iustorum gaudijs, & malorum pœnis, de
Silentio, & alijs, Sermo.

IOANNE THEOPHILO
INTERPRETE.

PRAECLARA equidem est iu-
storum vita. Quomodo autem
fulget, nisi per patiētiam? Hanc
dilige frater, vt fortitudinis ma-
trem. Nam Psaltes admonet, dicens: Sustine dominum, & custodi viam eius. & Paulus vt virtutē hanc possideas, inquit: Afflictio patiētiam operatur. Quam si exercueris, inuenies bonorum fontem, spem. Spes autem nō pudefaciet. Subditus igitur esto Domino, & ora eum. Inuenies autē & inde non contemnendum aliquid, nempe: Et dabit tibi omnes petitiones cordis tui.

Quid hoc beatius, qui beneuolas tanti

M Regis

*Patiētia for-
titudinis ma-
ter.*

S E R M O

Regis aures possidet? Quis non optat apertas & obediētes habere aures iudicis? Operarius es virtutis, frater. Conduxit te in vineam suā Christus. Quū adhuc tempus habes, operare bonū. Audi Paulum dicētem hoc: Id quod seminauerit homo, & metet. Semina in spiritu, vt vitā æternā metas. nā qui in corpore seminat, de corpore metet corruptionē. Audi & aliū admonitorē dicentē: Seminate vobis ipsis iustitiam, vindemiabitis fructū iustitię. Ne te laboris pigeat. Spes est messis & vindemię. Vbi em certamina, ibi & brauia: vbi prelia, ibi & honores: vbi pugna, & ibi corona. In hęc respicito, & te ad patientiā arma. Semper insonet in aures tuas, qui cum sanctis clamat: Viriliter age, & confortetur cor tuū, & sustine Dominum: appara opera tua, exerce agrum tuum. Ager est hęc vita, accipe bonum ligonem: nouum, inquam, & vetus instrumentū. Sepi prædium tuū sentibus, doctrina, precatōne, ieiunio. Si hęc tibi sepes fuerit, non ingredietur bestia, diabolū dico. Cole animam tuā, vt bonam vineam. Et quemadmodum vinearum custodes plaudunt manibus, clamāt voce, talibusq; strepitibus infidiatores abarcent: sic & clama

ma

ma precationibus, iubila psalmodiarum cantu, & effugabis malam bestiam, vulpem, scilicet diabolum. De qua dixit scriptura: Apprehēdite vobis vulpeculas, &c. Obserua semper hostem. Si illicita concupiscentia cor tuū sagittauerit, si obscenas cogitationes suas in animam tuā funda iaculatus fuerit, obijce scutū fidei, obuerte cassidē spei, arripe gladium spiritus, quod est verbū Dei. Et sic armatus hostem sustineas, neq; pusillanimis sis in prælio. Sed in omnibus sobrius esto, & dic: Neq; enim ipsius ignoramus technas. Gaude semper, sicut scriptū est: Lenitas vestra nota sit omnibus hominibus. Timor Dei fulguret in corde tuo, ne fias fugitiuus miles, ne timidus, & deses operarius, ne fugias coronā. Vita breuis, iudiciū aut longū. Ad hoc spectās, suggere cordi tuo, & cū beato Propheta dic: Viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine Dominū. Imitare Daudē, & vnico lapidis iactu prosterne aduersariū. Assistūt angeli spectatores vitæ tuæ. Spectaculū enim, inquit, facti sumus Mūdo, & angelis, & hominibus. Si te viderint vincentē, gaudebūt in tuo bono opere: sin victū, abscedēt tristes, neq; videre te poterūt: irridebūt aut te de-

S E R M O

*Extremus
dies qualis
erit.*

monia. Arripe igitur pro gladio, timorem Dei. Timor enim Dei quasi gladius biceps est, concidens quicquid malarum concupiscentiarum. Arripe igitur semper timorem Dei. Et memeto iugiter extremi illius diei quando caeli flagrantes soluentur. Elementa autem ardentia liquefcent. Terra vero, & opera, quae in ea sunt, exurentur. Quando stellae cadent ut folia, Sol autem & Luna obtenebrabuntur, nec dabunt splendorem suum: quando manifestabitur filius Dei, & descendet de caelis super terram, & virtutes caelorum mouebuntur. Quando discurrent angeli, voces tubarum venient, ignis coram eo exardescet, & discurrens totum orbem eluet, in circuitu eius tempestas valida. Terrae motus erunt, & fulmina, qualia nunquam fuerunt, neque sunt usque in hunc diem: ita ut & ipsae virtutes caelorum magno tremore corripientur. Igitur quales tunc nos esse oportebit, fratrem mihi? Qualis timor, & qualis horror nos inuadet? Cogita, quomodo Israelitae in solitudine non valuerunt ferre caliginem, & obscuritatem, & vocem Dei loquentis e medio igne: sed effecerunt, ne eis loqueretur, neque tulerunt plurimum maiestatis suae occul-

tan-

tantem, etiam si neq; succensens eis descenderet, neq; iracundè loqueretur.

Audi igitur, frater mi, si non poterunt ferre aduentū eius, qui cōsolabatur, quando neq; cœli flagrantés soluti sunt, neque terra, & quæ in ea, exusta sunt, quando neque qui tuba canent sonuerunt, sicut clamatura est tuba illa, & omnes à seculo dormiētes excitatura, neq; ignis orbem eluit, neq; aliud futurorū terribilium tunc contigit: quid faciemus, quum ira & furore intolerabili descēdet, & sedebit super thronum gloriæ suæ, & aduocabit terram ab oriente Solis vsq; ad occidentem, & ab omnibus finibus terrę, vt discernat populū suū, & reddat vnicuiq; secundū opera sua? Heu mihi quales oportet esse nos, quando assistemus nudi & exuti, producendi ad tribunal? Heu mihi, vbi tunc fucus ille, & vbi tunc robur carnis? vbi tunc pulchritudo illa mendax, & inutilis? vbi tunc humane vocis suauitas? vbi tunc impudens & ruboris nescia dicacitas? vbi tunc ornatus vestium? vbi tunc voluptas peccati, verè immunda, fœda? vbi tunc qui cum tympanis & musicis vinum bibunt, & in opera Dei non respiciunt? vbi tunc contēptus illorū

Secundus Domini aduentus qualis.

SERMO

qui nunc absq; timore viuunt? vbi tūc deli-
 ciæ & mollities? Omnia enim transierunt,
 & sicut putridus aër dissoluta sunt. Vbi
 tunc pecuniarū & opū cupiditas, & immi-
 fericordia, illius perpetua comes? vbi tunc
 crudelis superbia, quæ omnes abomina-
 tur, & ipsa sibi videtur esse aliquid? vbi tūc
 inanis & vana hominum gloria? vbi tunc
 potentia & tyrannis? vbi tūc rex? vbi prin-
 ceptus? vbi dux? vbi tunc magistratus inflati,
 & præ diuitijs Deum contemnentis? Tunc
 vbi viderint (de eis dici conuenit) admira-
 ti sunt, commoti sunt, turbati sunt, timor
 apprehēdit eos. Illic dolores, vt parturien-
 tis, spiritu vehementi conterentur.

Vbi autem sapientia sapientum? vbi no-
 uæ eorum adinventiones? Væ væ eis. Com-
 moti sunt, conturbati sunt, sicut ebrius: &
 omnis sapientia eorum absorpta est. Vbi
 tunc sapiens? vbi tunc scriba? vbi tunc con-
 fiscator seculi huius vani? Frater mi, expen-
 de quales futuri sumus, cū reddēda erit
 ratio eorum, quæ fecimus, tā magnorum
 quàm paruorum. nam donec iusto iudicio
 iustè satisfecerimus, qualis erit conditio
 nostra in illa hora? & quàm anxij erimus,
 vt gratiam apud eū inueniamus? Quale au-

tem

tem gaudiū excipiet nos, qui segregamur à dextris Dei? Quomodo tūc habebimus, quum nos salutabunt omnes sancti Dei? Salutabit te Abraham, Isaac, & Iacob, Moyses, Noe, Iob, David, & omnes sancti Prophetæ, Apostoli, & Martyres, & omnes iusti, qui Deo placuerūt in vita carnis suæ: & quot audies ibi, & admiraberis eorū vitā, quos modò etiam videre voluisti. Hi illic veniēt ad te, exultātes ob tuā salutē. Qualiter tunc affecti erimus? Quā ineffabile erit illud gaudium, quādo rex hilaris dicet his, qui à dextris sunt: Venite benedicti patris mei, & hēreditate accipite regnū, quod vobis preparatū est ab origine mundi. Tunc accipies, frater mi, regnū decētissimum, & diadema pulchritudinis de manu Domini, & posthac cum Christo regnabis. Tunc in hēreditatē accipies æterna illa bona, quæ preparavit Deus diligētibus se. Tūc posthac absq; solitudine futurus es, & absq; omni formidine. Expende frater mi, quid sit regnare in cælo. nam vt prædiximus, accipies diadema de manu Domini, & regnabis posthac cū Christo. Expende frater mi, quid sit perpetuò videre faciem Dei. Qualem habet ista lucem? Tunc enim non erit

tibi sol in lucem diei, sicut Esaias dixit: neque ortus lune illustrabit noctem: sed erit tibi Dominus Deus lumen æternum, & gloria tua. Ecce frater mi, qualia gaudia reposita sunt his qui timent Dominum, & qui obseruant mandata eius.

*Malorum
perditio,
& poena,*

Expende frater mi deinceps & peccatorum perditionem, quando producentur ad terribile tribunal, quanta tunc cõfusione comprehendentur coram iusto iudice, non habentes quod respondeant, quàm erubescant, quum loquetur eis in ira sua Dominus, & in furore suo cõturbabit eos, dicens: Discedite à me maledicti in ignem æternũ, qui preparatus est diabolo, & angelis eius. Heu heu quam afflictionẽ & angustiam habebit spiritus eorum, quando fortiter clamabunt omnes, & dicent: Conuertantur peccatores in infernum, omnes gentes quæ obliuiscuntur Deum. Heu heu, quam cantilenam eiulabunt plangentes, & lamentantes, abducendi, vt crudeliter in infinita secula puniãtur. Heu qualis est locus vbi fletus & stridor dentium, qui dicitur Tartarus, à quo & sathanas ipse abhorret. Heu, qualis est Gehenna ignis inextinguibilis. Heu qualis est venenosus & nunquam

quam quiescens ille vermis. Heu quàm graues illæ tenebræ exteriores, & semper manentes. Heu quales sunt ministri tormentis præfecti, qui misericordia & visceribus carentes exprobrant, & verberant. Tunc qui cruciantur, grauius clamabunt ad Dominum, & non exaudiet eos. Tunc scient, quòd omnia quæ in hac vita fuerunt, vana & transeuntia, & quæ hîc putauerunt esse dulcia, felle & veneno amariora inuenta sunt. Vbi tunc falsi nominis voluptas carnis? Alia enim voluptas non est, nisi timere Dominum. Hæc vera voluptas est, verè hæc quasi ex adipe & pinguedine replet animam. Tunc desperabunt de seipfis, & operibus quæ fecerunt: tunc confitebuntur, dicentes: Iustum iudicium Dei. Audiuius ne hæc, & nolimus conuerti à malis nostris operibus? & tunc nihil proficiet. Heu mihi, qui comprehensus in incomparabilibus peccatis super numerum arenæ, peccaui, & deflecto ab eis, quasi à multis ferreis catenis, non enim mihi est fiducia, vt videam sursum in cælum. Ad quæ igitur confugiam, nisi ad te misericors? nisi ad te, qui iniuriarum non reminisceris? Miserere mei Deus secundum magnam

Deum timere, est vera voluptas.

S E R M O

miseri cordiam tuam, & secundum multitudinem miserationum tuarū dele iniquitatem meam. Amplius laua me à peccato meo, & ab iniquitate mea munda me: quoniam iniquitatē meā ego cognosco, & peccatū meū cōtra me est semper. Tibi soli peccaui, & malū coram te feci. Ad te cōfugio, propter magnā misericordiā & bonitatem tuā. Exacerbavi te, & ad te cōfugio, ob meram placiditatē tuam. Te reprobavi, & ad te confugio, propter magnam bonitatē & humanitatē tuam. Et flagitās oro, vt auertas faciē tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas deleas. Cor mūdum crea in me Deus, & spiritū rectū innoua in visceribus meis, propter nomen tuū solū. Nihil enim habeo quod tibi offerā, nō opus bonū, nō cor purū: sed fidens miserationibus tuis, in eas me proijcio, vt crees in me compunctionē, vt nō facilè iterū cadā in peccatū, sed ab hoc tēpore seruiā tibi in sanctitate & iustitia omnib⁹ diebus vitę meę: quia tuum est regnū, & imperiū in secula, Amē.

Obsecro igitur frater mi, qui hęc expectas, vt mūdus & immaculatus studeas inueniri in pace: si qua tibi mala cogitatio occurrit, corripe gladiū hunc, hoc est, cogita
 timorem

timorē Dei, & concides omnē inimici vir- *Timor Dei,*
 tutem. Pro tuba autē, habe diuinas scriptu *gladius,*
 ras. nam sicut tuba milites cōgregat, sic &
 diuinæ scripturæ nobis clamantes, congre-
 gant cogitationes nostras in timore Domi-
 ni. Cogitatus enim nostri, sunt quasi mili-
 tes, qui contra hostes regis bellū gerūt. Et
 iterum: Sicut tuba tempore prælij clangēs,
 iuuenum & præliantium alacritatē contra
 aduersarios excitat: ita & diuinæ scripturę
 excitant promptitudinem tuā in bonum,
 contra affectiones te virilem reddūt. Ideo
 frater mi, quātum potes coge teipsum, vt
 frequenter illis vacēs, vt congregent cogi-
 tationes tuas, quas dispergit suis malignis
 artibus inimicus, cōcupiscentias malas sug-
 gerens, vel etiam afflictiones sepe inferēs,
 vel prosperitates & securitates nonnunquā
 suppeditans. Hæc autem operatur sua ma-
 litia & dolo, vt hominem à Deo abalienet.
 Nam sæpe contingit, quòd quū nō potest
 per concupiscētias aliquē expugnare, & de-
 uincere, tunc postea tētationes ei affert, vt
 obtenebret mētē, & inueniat postea oppor-
 tunā, vt quę vult, inferat, & incipit aliquan-
 do hoīm tales cogitatiōes suggerere, & cū
 iuramēto dicere: Quia à quo tēpore bonū
 operor,

SERMO

operor, dies malos habui. Faciamus igitur mala, ut eueniant bona. Tunc si quis non fuerit inuentus sobrius, desorbet eum, sicut infernus viuentem. Quòd si eum, neque sic potest vincere, tunc affert ei felicitatem & securitatem, & exaltat eum, immittens deceptionem omnibus affectionem grauiorem & molestiorem. Hæc est, ut superbum & impavidum faciat hominem. Hæc in profunda voluptatum mentem detrahit. Hæc in cœlum blasphemare os facit, Scriptum enim est: Et posuerunt in cœlum os suum. Hæc facit hominem non cognoscere Deum, neque scire propriam infirmitatem, neque cogitare diem mortis & iudicij, hæc enim est via omnium malorum. Qui hac via ambulare gaudet, hoc est, prosperitatis & refocillationis, in mortis promptuarie tandem venit. Hęc est via, quam Dominus dixit: Lata & spaciofa est via, quę ducit ad perditionem. Ecce audisti frater mi, quare inimicus studet aliquando prosperitatem, aliquando afflictionem nobis afferre. Nam ut probauerit mentem hominis affici, quę sibi oblectatur: ita & ipsius malignitatibus contra eum instruit exercitum. Idcirco frater mi, sobrius esto, & cautus, &

vaca

vaca semper lectioni, vt te doceat, quomodo oportet effugere laqueos inimici, & comprehendere vitam æternam. Mentem enim errantem subsistere facit lectio diuinarum scripturarum, & notitiam Dei ei donat. Audis frater quòd notitiam Dei accipit, qui diuinis scripturis vero corde inuigilat? Ideo frater mi, animam tuam ne neglexeris: sed vaca lectioni & precibus, vt illustretur mens tua, & fias perfectus & integer, in nullo deficiens. Alij glorientur in consuetudine magnatum, principum, & regum. Tu autem gloriare coram angelis Dei, Deo loquens, & sancto spiritui, per diuinas scripturas. Nam qui per eas loquitur, sanctus spiritus est. Operam igitur da, vt diuinis scripturis & precibus perseueranter inuigiles: nam quoties per illas cum Deo conuersaris, toties sacrificatur anima, corpus, & spiritus tuus. Hoc igitur certum habe frater, quòd quando in eas incidis, tunc sanctificaris. Da igitur operam, vt frequenter illis incumbas, etiamsi nõ vacent manus, mente preceris. Etenim beata Anna mater Samuelis prophetæ, precabatur mouebanturq; eius sola labia, & precatio eius in aures Dei Sabaoth intrauit, & concessum

*Dei notitia
sacris literis
sumitur.*

*Spiritus sanctus
in scripturis loquitur.*

*Deus mente
precandus.*

*Qui legere
nescit, aut
qui legendo
nihil intelli-
git, uirum
prudentem
adeat.*

cessum est ei quod petijt. Propterea frater mi, etiam si non vacent manus tuæ, precare vel mente: audit enim Deus etiam silentes. Quod si legere nescis, frequens ibi esto, ubi audire, & utilitatem capere potes. Scriptum est enim: Si videris virum intelligentem, ipsum diluculo adeas, & pes tuus semitam ianuae suae terat. Hoc autem conuenit non solum nescientibus legere, sed & sciētibus. multi enim sunt qui legunt, & quid legant, nesciunt. Proinde frater mi, vide ne neglexeris gratiā in te, quæ dono Christi tibi data est: sed cura, & inquire quomodo Domino placere possis, ut tibi sanctorum eius beatitudinem acquiras. Scriptum est enim: Beati qui scrutantur testimonia eius, & in toto corde exquirunt eum. Vide ne moretur hostis, ut quum legere volueris, tibi acediam immittat, & negotia quæ te distrahant inijciat, dicēs: primum absolue negotium hoc, quod paruum est, & sic absque solitudine leges. Nam quoties hæc immittit, ut alacritatem ad laborem manuum afferat? talia enim omnia inijcit, ut te à lectione & maiori utilitate abstrahat: quādoquidem diabolus videns hominem lectioni deditum,

IOAN. CHRYSOST.

deditum, his & alijs occasionibus se ei opponit, quærens si qua impedire possit. Tu autem ne obedias ei, sed esto sicut ceruus, qui sitit & desiderat, vt ad fontes aquarum veniat: hoc est, ad diuinas scripturas, vt bibas ex eis, & refrigerent tuam sitim, quæ te tot affectionibus adurunt. Bibe autem ex eis, quæ tibi cõueniunt, & vtilia sunt. Vt, exempli gratia: quando donat tibi, vt cognoscas dictum aliquod, ne te prætereat, sed meditare id in mente tua, inscribe in corde tuo, & indelebilẽ serues eius memoriam. Scriptũ est enim: In iustificationibus tuis meditabor. Et iterũ: In corde meo abscondi eloquia tua, vt ne peccem tibi. Et iterũ: In quo corrigit adolescentior viam suam? in custodiendo sermones tuos. Vides dilecte, quòd memorãdo sermones Dei, corrigit homo viam suam? Quis est enim qui memor est sermonum Domini, & viam suam non corrigit? An non ille est omnino reprobus & miser, nihil omnino memorans, sed oblitus etiam eorum, quæ nouit? Tali enim dicit Deus: Quare tu enarras iustificationes meas, & accipis testamentum meũ per os tuũ? vnde iubet, vt tollatur ab eo, quod videt habere. Quid autem iubetur
 tolli

tolli ab eo, quod videtur habere? Fidem
 nam se Christianū vocat, sed operibus ne-
 gat, & est infideli deterior: ideo iubet ab
 eo tolli spiritū sanctum, quem accepit in
 die redemptionis, & quod videtur habere:
 fitq; talis homo quasi vas vinarum, & per
 quod vinū perditur, quod quum nesciāt,
 qui illud vident, plenum esse opinantur:
 quando autem ex eo vinum promendum,
 tunc apparet omnibus quòd fit vacuum.
 Sic igitur & talis homo, quum ab eo ratio
 sumetur in die iudicij, vacuus inuenietur,
 eruntque eius opera conspicua omnibus.
 Tales sunt, & qui regi dicent in illa die:
 Domine, nōne in nomine tuo propheta-
 uimus, & tuo nomine virtutes multas feci-
 mus? Et quum responderit rex, dicet eis:
 Amen dico vobis, nescio vos. Vides frater,
 quòd talis omnino nihil habet. Tu igitur
 memor esto sermonis, & viam tuā dirige.
 Caue, ne auibus permittas descendere, &
 comedere semen filij Dei. Ipse enim dixit,
 quòd semen est sermo, quem audistis. Oc-
 culta igitur semen in sulcos terræ: hoc est,
 occulta sermonem in medio cordis tui, vt
 fructum aliquem afferas Domino in timo-
 re. Quando autem legis, diligenter & stre-
 nuè

IOAN. CHRYSOST.

nonne lege, & cunctanter perpendens tractata
 versum. nec sit tibi studio multa folia per-
 transisse: sed si difficile aliquid incidat, ne
 graueris, & secundo & tertio versum tra-
 ctare, donec mentem & virtutem eius in-
 telligas. Porro quum ad sedendum & le-
 gendum vel etiam ad audiendum alium te
 apparas, ora primum Deum, dicens: Domi-
 ne Iesu Christe, aperi oculos meos, & au-
 res cordis mei, ut audiatur eloquia tua, & in-
 telligant, & faciant voluntatem tuam Do-
 mine: quia incola ego sum in terra, ne oc-
 cultaueris à me mandata tua: sed reuela
 oculos meos, & considerabo mirabilia de
 lege tua. In te enim speravi Deus meus, ut
 tu cor meum illustres. Etiam frater mi ob-
 secro, sic semper ora Deum, ut illuminet
 mentem tuam & manifestam tibi faciat vim
 sermonum suorum: multi enim aberrave-
 runt, suo fidentes ingenio: & dicentes se-
 se sapientes, stulti facti sunt, non intelligen-
 tes que scripta erant, & in blasphemias pro-
 lapsi perierunt. Tu ergo si legendo inue-
 neris aliquid captu difficile, vide ne mali-
 gnus doceat intra temetipsum dicere, non
 sic est ut sermo ille dicit: quopacto enim
 sic esset, & huiuscemodi. sed si credis Deo,

*Qui sacrās
 literas legit,
 attentè legat
 & Deū oret.*

N crede

SERMO

crede & sermonibus eius, & dic ad malignū: Vade post me sathana: ego enim nescio te. eloquia Dei, eloquia munda sunt, argentum examinatum, probatum terræ, purgatum septuplum: & nihil in ipsis peruersum, vel infracto talo (vt aiunt) sed omnia bona coram sapientibus, & omnia recta coram inuenientibus scientiam, & ego autem inspiens sum, & nescio. scio autem quòd spiritualiter scripta sunt. Dicit enim apostolus, quòd lex spiritualis est. Deinde sic respice in cœlum, & dic: Domine, credidi eloquijs tuis, non contradico, sed fido sermonibus tui sancti spiritus. Tu igitur Domine salua me, vt inueniam coram te. ego enim aliud quæro nihil, nisi solum vt saluer, ô misericors, vt assequar gratiam tuam: quoniam tuū est regnum, & misericordia in secula, Amen. Posside autem & silentium frater, vt fortem murum. silentium enim affectionibus sublimiorem te facit, & tu superpræliaris, illæ autem de subtus. Posside ergo in timore Dei silentium, neque tibi nocebunt vlla inimici tela. Silentium enim timori Dei cõiunctum, currus est igneus, possessorem suum in cœlum subuehens. Id tibi persuadeat Elias pro-

SILENTIUM.

propheta, qui silentium vnà cum timore
 Dei diligens, assumptus est quasi in cœlū.
 O silentium, profectus monachorum: ô
 silentium, gradus cœlestis: ô silentium, via
 regni cœlorum: ô silentium, mater com-
 punctionis: ô silentium, speculum pecca-
 torum, ostendens homini delicta sua: ô si-
 lentium, quod lachrymas non impedis: ô
 silentium, mansuetudinis genitrix: ô silen-
 tium, humilitatis cõtubernale: ô silentiū,
 humilitatis coniunx, & mentis illustrator:
 ô silentium, cogitationum explorator, &
 & dijudicationis cooperarie: ô silentium,
 mater omnis boni, ieiunij firmamentum,
 & gulæ impedimentum: ô silentium, scho-
 la lectiōis, & orationis: ô silentium, tran-
 quillitas cogitationum, & serenus portus:
 ô silentium, sollicitudinis animæ abiectio:
 ô silentium, iugum suaue, & onus leue, re-
 focillans & portans portantem se: ô silen-
 tium, lætitia animæ & cordis: ô silentium,
 aurium & oculorum & linguæ frænum: ô
 silentium, imposturæ interitus, & impu-
 dentia aduersaria: ô silentium, reuerentiæ
 mater: ô silentium affectionum carcer: ô si-
 lentium, omnis virtutis cooperaria, & pau-
 pertatis conciliatrix, prædium Christi, bo-

S E R M O

nos fructus afferens: ô silentium, timor
 Dei coniunctum, murus & præsidium eo-
 rum, qui propter regnum cœlorum certa-
 re volunt. Maximè hanc frater posside, bo-
 nam illam partem, quam Maria elegit. Ista
 enim Maria, quum sit exemplum silentij,
 sedit ad pedes Domini, ei soli adhæsit. Ideo
 & laudauit eam, dicens: Maria autè partem
 bonam elegit, quæ non auferetur ab ea.

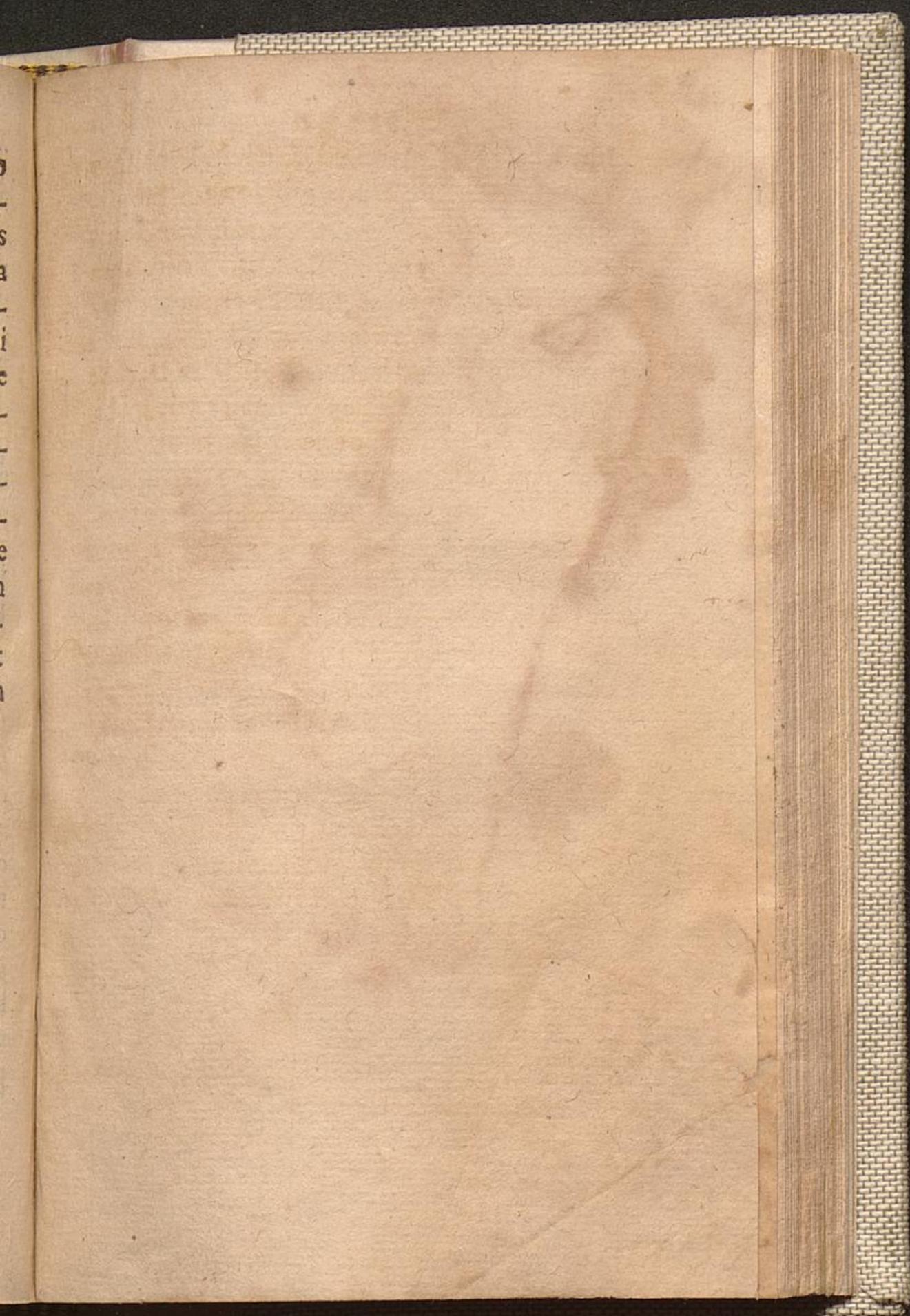
Vides frater, qualis sit res silentium;
 quia laudat eam Dominus noster Deus.
 Hanc posside, frater mi; & deliciæ tibi erit
 Dominus, sedenti ad pedes eius, & ei soli
 adhærenti: vt dicas & tu fidenter: Adhæsit
 anima mea post te, me suscepit dextera
 tua. Propter hoc, quasi ex adipe & pingue-
 dine repleta est anima mea. Etiam frater
 posside hanc melle dulciore. melior enim
 bucella cū sale in silentio & tranquillitate,
 quàm appositio eduliorū sumptuosorum
 in occupationibus & sollicitudinibus va-
 rijs. Audi dicentem Dominum Deum: Ve-
 nite ad me omnes qui laboratis, & onerati
 estis, & ego refocillabo vos. quietem enim
 tibi dare vult Dominus à sollicitudinibus,
 à concupiscentijs, ab mentis distractione,
 ab afflictione seculi huius, à sollicitudine
 liberum

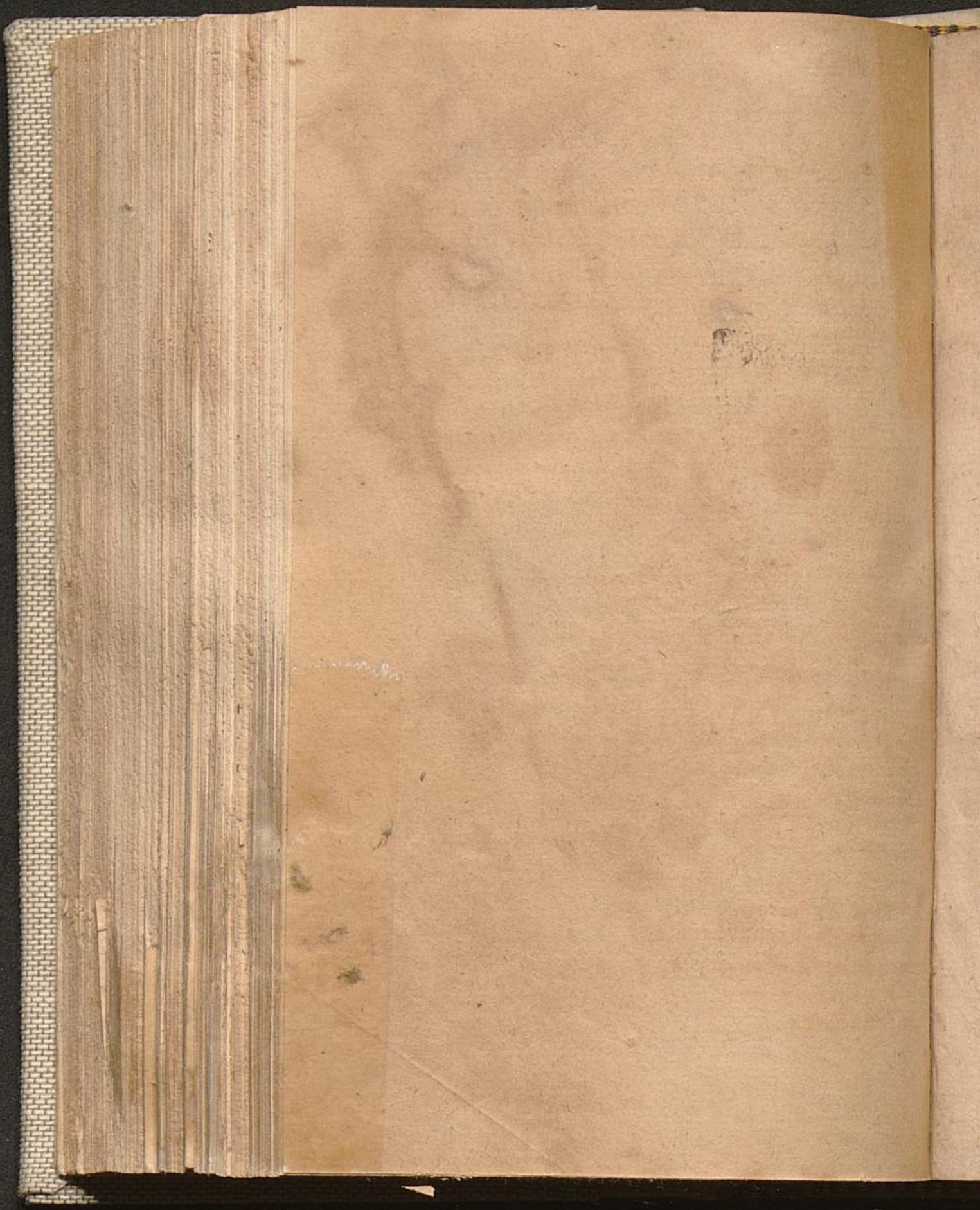
liberum te vult esse, & à laterificio Aegy-
 pti. Ducere te vult in solitudinem: hoc est,
 in silentium, vt illustret vias tuas columna
 nubis, vt pascat te manna. pane puto silen-
 tij & tràquillitatis, vt hereditate possideas
 terram bonè, supernam dico Hierusalem.
 Etiam charissime, hanc dilige, hanc possi-
 de, vt oblecteris in via testimoniorū Dei,
 quasi in omnibus diuitijs. Etiā frater pos-
 siede silētium cum timore Domini, & Deus
 pacis erit tecum: quem decet gloria in se-
 cula, Amen. Obsecro igitur fratres dilecti
 à Domino, vt studeatis quotidie horū me-
 moriam habere: fidei inquam, spei, chari-
 tatis, humilitatis, vt sigillētur semper pre-
 cibus Dei, & meditationibus diuinarum
 scripturarum, & silentio. nam si hæc vobis
 fuerint, & his abundaueritis, neq; vacuos,
 neq; steriles relinquent ad agnitionē Do-
 mini nostri Iesu Christi. Christianus enim
 qui non possidet hæc, sed suam ipsius salu-
 tem negligit, cæcus est, manu viam tētans,
 oblitus sese à veteribus suis peccatis pur-
 gatum: & euenit ei, quod in vero prouer-
 bio dicitur, Canis reuersus ad suum vomitum,
 & sus lota ad volutabrum cœni. Pro-
 pterea qui effugierunt ab inquinamentis

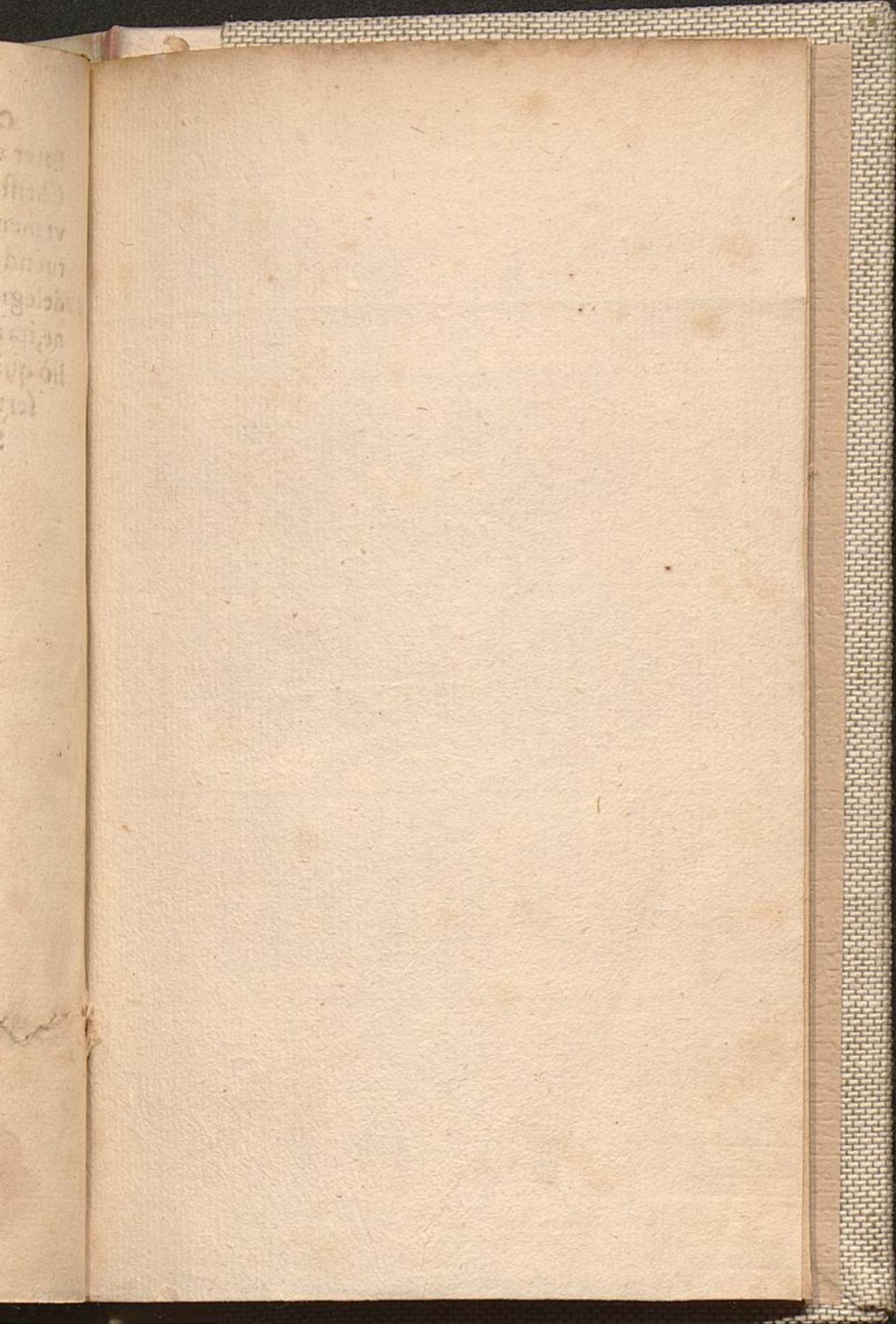
SERMO

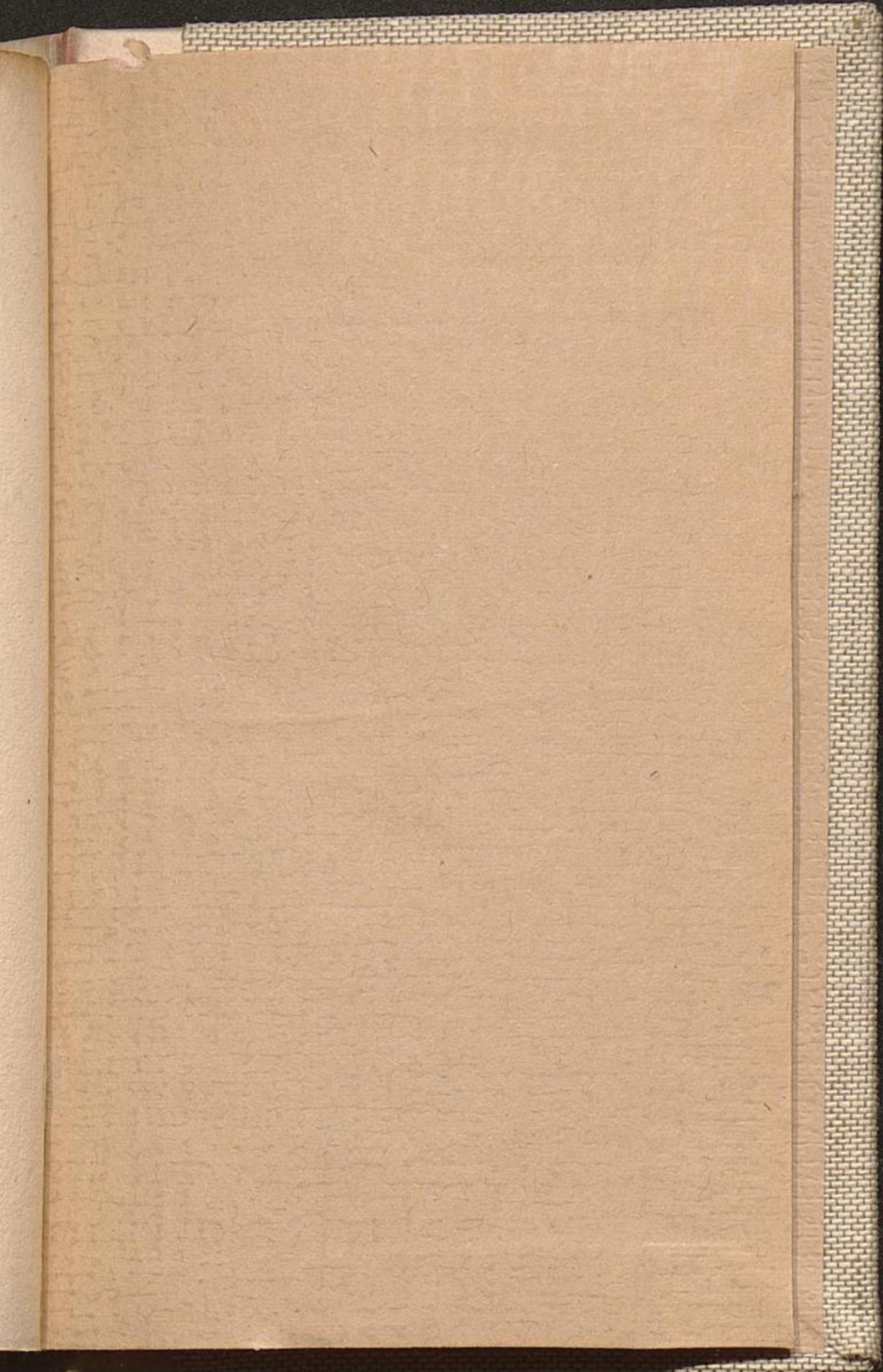
mundi, (vt scriptum est) & his in baptismo
renunciauerunt, & ad agnitionem Domi-
ni nostri Iesu Christi venerunt, deinde his
iterum implicantur, his fiunt posteriora
deteriora prioribus. melius enim eis fue-
rat, nō agnoscere viam veritatis, quā vbi
cognouerunt, ad ea quæ post se sunt, refle-
cti. Igitur dilecti, fideles serui Dei, & ele-
cti, milites Christiani, accipiamus armatu-
ram prædictam in cordibus nostris, quo-
tidie diligenter, & non in superficie tan-
tum eorum memoriam faciamus, vt bene
certantes, & conculcantes omnē virtutem
inimici, liberemur ab ira ventura super fi-
lios incredulos, & inueniamus gratiam &
misericordiam in die illa horribili, coram
iusto iudice, qui retribuet vnique
secundum opera sua: quem decet ho-
nor, cum omnipotente patre &
sanctissimo spiritu, nunc
& semper in secula
seculorum,
Amen.

FINIS.

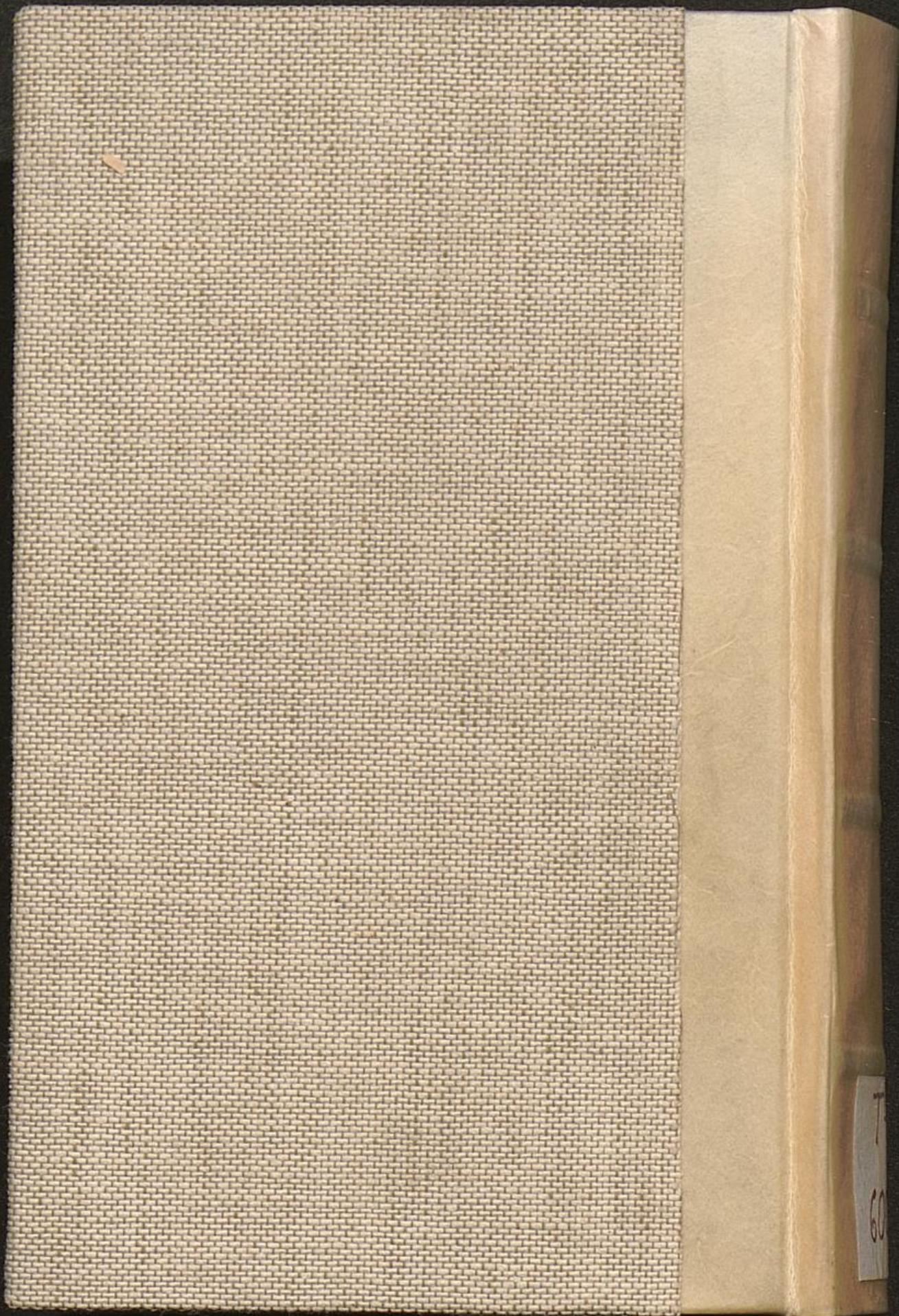

7
60

Th
6003